

Νέα Ελλάδα

ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΗ
ΣΤΗΡΙΞΗ
ΡΙΖΙΚΩΝ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΑΝΑΓΚΩΝ

...και έτσι αρμόδιοι,
"επιστήμονες" και
εταιρίες έμπασαν
την γεννητική
μηχανική στο
σπίτι μας...

ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
ΜΕ ΤΗ ΦΥΣΗ
ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΖΩΗ
ΤΗΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ
ΓΕΩΡΓΙΑ

"ΝΕΑ ΣΕΛΗΝΗ"

Τριμηνιαία έκδοση Έτος 3ο, τεύχος 11
Δεκέμβριος '98 - Ιανουάριος - Φεβρουάριος '99
Τ.Θ. 1413, ΤΚ 41110 ΛΑΡΙΣΑ

Ιδιοκτήτης: Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία
"Νέα Κοινότητα".

Εκδότης - Διευθυντής : (το απαιτεί ο νόμος)
Γιάννης Παζάρας
Μυτιλήνης 25 - Λάρισα

Συντακτική επιτροπή 11ου τεύχους
Χατζηπαναγιώτου Μένη
Παζάρας Γιάννης
Γερόπουλος Γιώργος
Στεργιοπούλου Λίτσα
Πολυχρονίδης Ανέστης
Αραμπατζής Αποστόλης

Ατομα που βοήθησαν
Χατζηελευθερίου Μαρία
Πατσιλίας Δημήτρης
Αντωνόπουλος Γιώργος
Ποικιλίδης Βασίλης
Τερζοπούλου Φωτεινή
Φούκης Σπύρος
Κουτσελίνης Σπύρος
Πετρούλιας Πέτρος

Υπεύθυνος Τυπογραφείου: Πέτρος Παναγιωτής
Ξηρομερίτου 4 - Κατερίνη

Επιθυμία μας είναι να αποφύγουμε διαφημιστικές
καταχωρήσεις, χορηγίες και οποιεσδήποτε
εξωτερικές παρεμβάσεις.

Στηριζόμαστε μόνο στους συνδρομητές του
περιοδικού για την κάλυψη των εξόδων του.

Αλλαγή τηλεφώνου Περιοδικού
0421 - 31809 Πολυχρονίδης Ανέστης
0421 - 37740 Φούκης Σπύρος

Συνδρομές: εσωτερικού - ετήσια 3000 δρχ.
(4 τεύχη)
εξωτερικού - ετήσια 5000 δρχ.
(4 τεύχη)

Ταχυδρομικές επιταγές στην διεύθυνση :
Περιοδικό "ΝΕΑ ΣΕΛΗΝΗ"
(υπ'οψιν Γιάννη Παζάρα)
Τ.Θ. 1413, Τ.Κ. 41110 ΛΑΡΙΣΑ

Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις
των συντακτών τους.

Ενα μικρό χρονικό

σελ. 3

Σ.Ε.

**ΓΙΑΤΙ ΚΑΠΟΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΛΗΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ
ΔΕΡΩΣΑΝ ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΟΥ κ. ΝΟΜΑΡΧΗ**

σελ. 4

**ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΟΜΟΤΡΑΠΕΖΟΙ ΜΑΣ
ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ "ΠΑΡΑΣΙΤΑ"**

σελ. 13

Γιάννης Παζάρας

Καλλιέργεια του κολοκυθιού

σελ. 14

Χ'παναγιώτου Μένη

**ΒΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ
ΟΠΩΡΟΦΟΡΩΝ**

σελ. 18

Κολέμπας Γιώργος

**ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΠΑΞΕΣ
ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ**

σελ. 20

Χ'παναγιώτου Μένη

**Εισαγωγή
στην αρωματοθεραπεία**

σελ. 22

Αν. Αναστασοπούλου

ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΤΟΥΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣΕΙ;

σελ. 24

Δημήτρης Πατσιλίας

**Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΟ ΜΑΝΤΕΙΟ
ΤΩΝ ΔΕΛΦΩΝ**

σελ. 26

**Μάχες στο πεδίο του βρώμικου
πολέμου των σπόρων**

σελ. 27

**Για ποια Βιολογική
Γεωργία μιλάμε;**

σελ. 28

Χ'παναγιώτου Μένη

**Γιατί οι Ήπιες Μορφές Ενέργειας είναι η μόνη
ενεργειακή λύση; (Μήπως είναι πλέον αργά;)**

σελ. 30

Χατζησταματίου Στέλιος

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

σελ. 31

Θανάσης Γεωργούλης

Φωτάκια για Χριστουγεννιάτικες νύχτες

σελ. 33

Γκαράνη Εφη

"ΕΝΕΥΘΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ"

σελ. 34

Ανέστης Πολυχρονιάδης

Ενα μικρό χρονικό

Για το ζήτημα των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών και καλλιεργειών, εδώ και λίγα χρόνια υπήρχε συζήτηση και στη χώρα μας. Αλλά, μόνο στους οικολογικούς και μερικούς άλλους κύκλους, όχι δηλαδή στο πλατύ κοινό. Ήταν λοιπόν ένα σοκ να ανοίξεις ένα πρωί την εφημερίδα και να μάθεις ότι μια τέτοια καλλιέργεια υπάρχει έξω από την πόρτα σου με την άδεια των τοπικών αρχών και χωρίς η κοινωνία να το έχει πάρει είδηση.

Χρειαζόμασταν πληροφόρηση, γενικά για τα γενετικά και ειδικά για το συγκεκριμένο βαμβάκι. Και αφού αυτοί που θα έπρεπε να το κάνουν αυτό, δεν το έκαναν, ξεκινήσαμε μόνοι μας. Μια ομάδα λιγοστών ανθρώπων στρώθηκε στη δουλειά. Ιντερνέτ, βιβλία, δημοσιεύματα.... ίσως και οι καλοκαιρινές διακοπές να πήγαν λίγο περίπατο. Στις 20 Αυγούστου, μια επιτροπή από το περιοδικό και βιοκαλλιεργητές της Θεσσαλίας επισκέπτεται το Νομόρχη Λάρισας με στοιχεία που δείχνουν την καθολική και εξαιρετική σοβαρότητα του θέματος, ζητώντας την άμεση καταστροφή της συγκεκριμένης καλλιέργειας βαμβακιού (για την οποία η Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση έδωσε τη θετική της γνωμοδότηση) με παράλληλη αποζημίωση του ιδιοκτήτη του αγρού. Επίσης ζητήσαμε από το Ν. Συμβούλιο να αποφασίσει ότι δεν πρόκειται στο μέλλον να ανοίξει δρόμο στην εφαρμογή καλλιεργειών με τροποποιημένα φυτά. Δεκτικός και ομιλητικότητας ο κ. Νομάρχης συζητά πολύ μαζί μας, προσπαθώντας να μας πείσει ότι δεν πρέπει να είμαστε τόσο απόλυτοι. Τελικά τον πείθουμε εμείς. Ομολογεί οι ότι ανησυχίες μας είναι δικαιολογημένες, υπόσχεται ότι θα επαναθέσει το θέμα στο Ν. Συμβούλιο και θα ενεργήσει για την ανάκληση της καλλιέργειας.

Ο καιρός περνά και δεν γίνεται τίποτε. Λάρισα, 28 Σεπτεμβρίου 1998. Εκπρόσωποι του περιοδικού Ν.Σ., οργανώσεων της Θεσσαλίας και ακτιβιστές του Πανελληνίου Δικτύου Οικολογικών Οργανώσεων με αστραπιαία επιχείρηση φτάνουν στη Νομαρχία και αδειάζουν στο γραφείο του Νομάρχη Λάρισας δύο τσουβάλια καλαμπόκι. Η διαμαρτυρία έγινε γιατί παρά τις προσωπικές υποσχέσεις του Νομάρχη, δεν έγινε τίποτε για την ανάκληση της καλλιέργειας. Από το ίδιο βράδυ και για αρκετές μέρες, το θέμα πήρε μεγάλη δημοσιότητα σε όλη την Ελλάδα. Αποκαλύπτεται στο μεταξύ ότι θετική γνωμοδότηση είχε δοθεί και για τροποποιημένο καλαμπόκι το οποίο ήδη καλλιεργείται στο νομό.

Με την ενέργεια αυτή, πετύχαμε τελικά κάποια ενημέρωση του κοινού για τη γενετική μηχανική και τις συνέπειές της στην υγεία μας και στο περιβάλλον. Αυτοί οι οποίοι έπαιξαν "εν ου παικτοίς" αντιμετώπισαν τις αντιδράσεις με σπασμωδικές δηλώσεις και αχαρκτήριστους χαρακτηρισμούς. Στα μαζικά μέσα άρχισαν οι πρώτες συζητήσεις και πολλοί μας ζητούν πληροφοριακό υλικό. Οι επαφές που είχαν και έχουν μαζί μας δημοσιογράφοι, οργανώσεις από το πανελλήνιο και φίλοι, παλιοί και καινούργιοι, μας έχουν πείσει πως ότι κάναμε έπιασε τόπο.

Όλα αυτά σημαίνουν ότι η απαισιοδοξία και η αδιαφορία δεν έχουν θέση στην εποχή μας. Σημαίνουν ότι η Οικολογία πρέπει να είναι Μαχόμενη Οικολογία. Μαχόμενη και μαχητική.

ΓΙΑΤΙ ΚΑΠΟΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΛΕΡΩΣΑΝ ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

ΣΕ ΣΚΛΗΡΕΣ δηλώσεις προχώρησε ο νομάρχης Λάρισας για τη διαμαρτυρία των οικολογικών οργανώσεων για τις πειραματικές καλλιέργειες μεταλλαγμένων προϊόντων

Ανάρμοστη και αλήτικη χαρακτήρισε την προχθεσινή διαμαρτυρία των οικολογικών οργανώσεων στη Νομαρχία, ο νομάρχης Λάρισας κ. Ι. Φλώρος, σε δηλώσεις του αμέσως μετά την επιστροφή του από την Αθήνα.

ΗΜΕΡΗΣΙΟΣ ΚΗΡΥΚΑΣ Τετάρτη 30 Σεπτεμβρίου 1998

Τι προηγήθηκε:

Στις 3 Ιουνίου 1998 στην τοπική εφημερίδα της Λάρισας "Ελευθερία" υπήρχε το ακόλουθο ρεπορτάζ:

ΕΝΩ ΑΝΑΜΕΝΕΙ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΩΝ ΠΕΙΡΑΜΑΤΩΝ Η ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΓΝΟΕΙ ΤΗ ΣΠΟΡΑ

"ΜΕΤΑΛΛΑΓΜΕΝΟΥ" ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ

Του Δημ. Κατσανάκη

Υπό το φόβο διατύπωσης τοπικών αντιδράσεων ήδη η αμερικανική εταιρεία Monsanto εγκατέστησε πειραματικό αγρό στον οικισμό Μεσοράχης των Αγίων Αναργύρων με την υπογραφή της άδειας από το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Η εγκατάσταση των πειραμάτων αιφνιδίασε τις αρμόδιες υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λάρισας, εκπρόσωποι των οποίων δήλωναν ότι το μόνο που γνώριζαν ήταν η έγκριση της άδειας των πειραματικών καλλιεργειών από το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Παράλληλα δήλωναν άγνοια ακόμα και για τους μηχανισμούς ελέγχου της πορείας των πειραμάτων αν και οι όροι για την έγκριση της άδειας όπως προβλέπονται στην απόφαση είναι ιδιαίτερα αυστηροί.

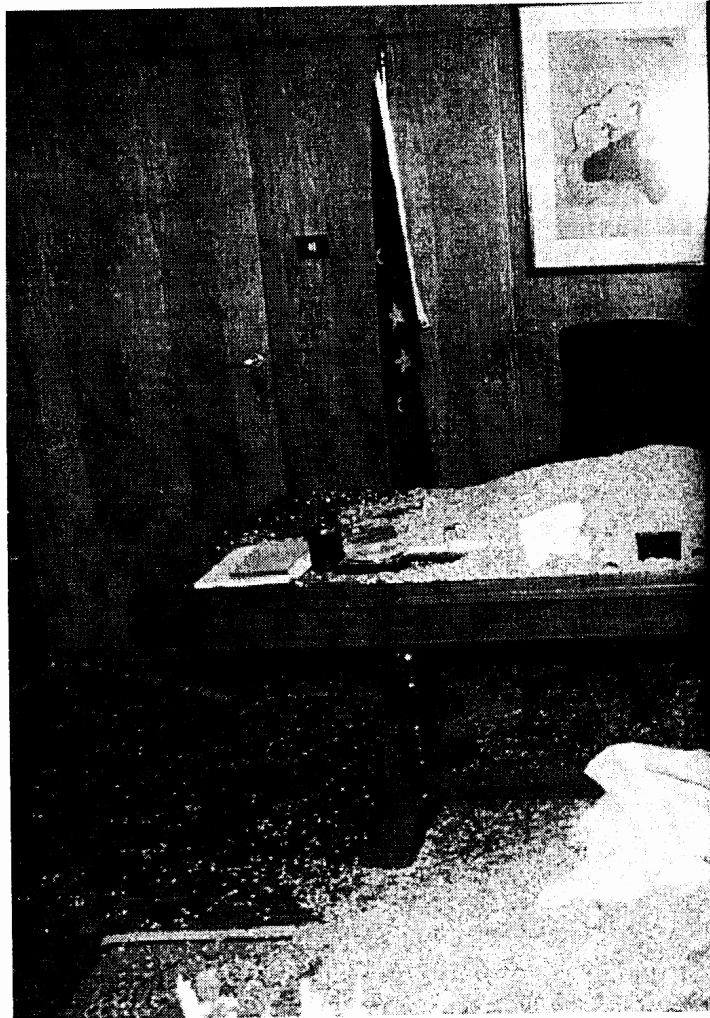
Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, εκπρόσωποι της Μονσάντο Ελλάς θα επισκεφθούν τη Λάρισα εντός του μήνα προκειμένου να ενημερώσουν τις τοπικές αρχές αλλά και τους αγροτικούς φορείς για τις πειραματικές καλλιέργειες μεταλλαγμένου βαμβακιού.

Η άμεση αντίδραση μας εκφράστηκε με το παρακάτω κείμενο:

ΑΥΤΟΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΙ!

Μαθαίνουμε λοιπόν ότι "έσπασε" ο υφυπουργός ΥΠΕΧΩΔΕ και η Monsanto πήρε έγκριση για τα πειράματα της στη Μεσοράχη της Λάρισας.

Δεν έχουμε να πούμε τίποτα για τα έργα του πολυεθνικού κολοσσού. Είναι στη φύση του να καταπίνει τα πάντα για να γιγαντώνει τα

οικονομικά του μεγέθη.

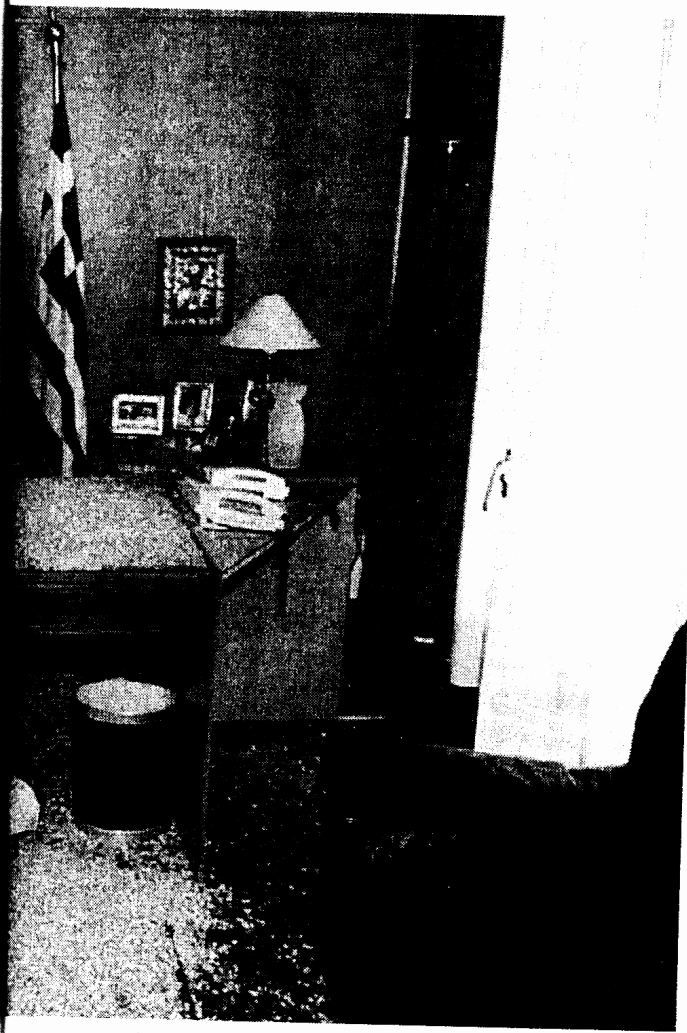
Θα πρέπει όμως να νιώθουν επιστημονικά εκτεθειμένοι και ηθικά υπόλογοι όσοι του στρώνουν το κόκκινο χαλί. Όλοι λοιπόν αυτοί, υπουργοί και υφυπουργοί Γεωργίας και ΥΠΕΧΩΔΕ, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης, Γεωπονικός Σύλλογος (και η στα πλαίσια του Οικολογική Ομάδα), θα πρέπει να αποδεχτούν την ευθύνη ότι ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ τι σημαίνει:

- να βάζουν "απόσταση ασφαλείας" τα 100 μέτρα από "άλλες" καλλιέργειες τη στιγμή που έχει διαπιστωθεί διασπορά γονιδίων σε περισσότερο από 2.000 μέτρα.

- να "απομακρύνουν" τα μελίσσια στα 500 μέτρα τη στιγμή που η μέλισσα απομακρύνεται από την κυψέλη της σε μια ακτίνα 2500 μέτρων και τη στιγμή που υπάρχει πληθώρα ανεξέλεγκτων γυρεοσυλλεκτών εντόμων.

- να προβάλλουν την καταστροφή στελεχώνινών και σπόρων σαν ικανό μέτρο για την καταστροφή του μεταλλαγμένου γενετικού υλικού και υποκρινόμενοι ότι

ΑΛΗΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥ κ. ΝΟΜΑΡΧΗ

“Πρόκειται, για κατευθυνόμενη ενέργεια που αποσκοπεί στο να “χτυπηθεί” το κύρος του Νομάρχη κ. Ι. Φλώρου. Πρόκειται για μεθόδους προεκλογικές που προσπαθούν να δημιουργήσουν πόλωση, καθώς προφανώς δεν υπάρχουν επιχειρήματα”.

ΗΜΕΡΗΣΙΟΣ ΚΗΡΥΚΑΣ Τετάρτη 30 Σεπτεμβρίου 1998

... το οποίο δημοσιεύθηκε από την “Ελευθερία” μαζί με τις απόψεις και άλλων φορέων:

ΕΝΩ ΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΙΛΟΥΝ ΓΙΑ ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΙΣ...

Ανησυχίες για το μεταλλαγμένο βαμβάκι...

Σχέδιο αφελληνισμού της σποροπαγωγής
καταγγέλλει η ΚΕΣΠΥ

Του Δημ. Κατσανάκη

Κλίμα έντονου προβληματισμού και ανησυχίας για τις πειραματικές καλλιέργειες μεταλλαγμένου βαμβακιού στον οικισμό Μεσορράχης Αγίων Αναργύρων αρχίζει να διαμορφώνεται στο νομό Λάρισας.

Μετά τη σκληρή ανακοίνωση της Greenpeace, οικολογικές οργανώσεις και φορείς δεν κρύβουν τη δυσφορία τους για την έγκριση των αδειών πειραματισμού αμφισβητώντας τα οφέλη από την καλλιέργεια μεταλλαγμένων, φυτών ενώ και από τις υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης διατυπώνονται ενστάσεις για τις διαδικασίες ανάθεσης της εποπτείας των πειραμάτων στο νομό.

Αν και από τα υπουργεία Γεωργίας και ΠΕΧΩΔΕ δεν έχει διευκρινιστεί επίσημα ο μηχανισμός ελέγχου της πειραματικής καλλιέργειας πληροφορίες αναφέρουν ότι ο έλεγχος θα ανατεθεί από κοινού στη Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, στον Οργανισμό Βάμβακος και στο Ινστιτούτο Βάμβακος, που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη.

Η σύγχυση γύρω από το θέμα του ελέγχου, υποστηρίζουν στελέχη της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης, υποδηλώνει τις παραλείψεις των δύο υπουργείων, τα οποία ταυτόχρονα με την έγκριση της άδειας έπρεπε να εκδώσουν και την απόφαση για την ανάθεση εποπτείας και ελέγχου και επισημαίνουν την υποχρέωση της εταιρείας Monsanto για λόγους δεοντολογίας να ενημερώσει τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση για την εγκατάσταση των πειραματικών αγρών.

Στο μεταξύ χθες η Κεντρικής Κλαδική Συνεταιριστική Ένωση Σπόρων και Πολλαπλασιαστικού Υλικού (ΚΕΣΠΥ) με ανακοίνωσή της κάνει λόγο για “ύποπτα σχέδια αφελληνισμού της σποροπαγωγής προς όφελος μεγάλων πολυεθνικών”

αγνοούν την έννοια της σταυρογονιμοποίησης (η καλλιέργεια στον Καναδά της γενετικά τροποποιημένης Brassica napus έδειξε ότι γονίδια ανθεκτικότητας στα ζιζανιοκτόνα και “κατά σύμπτωση” στο Roundar μεταφέρθηκαν στην αυτοφυή βρούβα μετατρέποντας τη σε Υπερ - ζιζάνιο).

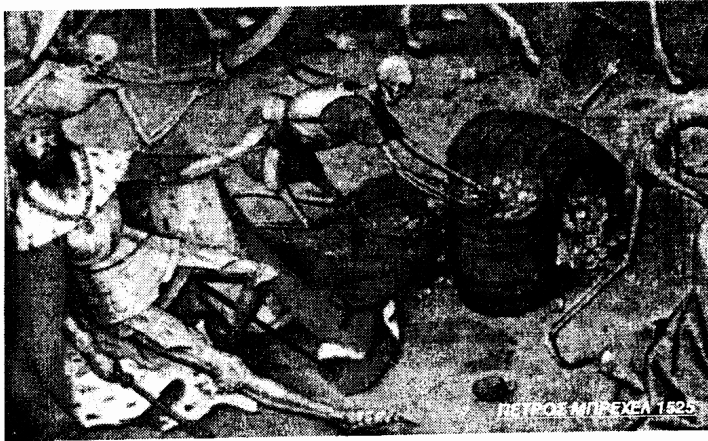
- να υπάρχουν αρμόδιοι που πιστεύουν:

* στα οφέλη από την καλλιέργεια των μεταλλαγμένων φυτών (στην Αμερική το 60% των καλλιεργούμενων με Bollgard εκτάσεων χρειάστηκαν συμπληρωματικούς ψεκασμούς με εντομοκτόνα και τι να γίνεται άραγε με την ποιότητα της ίνας του βαμβακιού αν αποκλειστούν οι μέλισσες όπως επιδιώκεται να γίνει:)

* και στα οφέλη για το περιβάλλον! (Roundar ready βαμβάκι σημαίνει βαμβάκι ανθεκτικό στο Roundar - προϊόν της Monsanto φυσικά - και άρα δυνατότητα ψεκασμού με μεγαλύτερες δόσεις και άρα άνευ όρων παράδοση των χωραφιών μας στις ορέξεις της πολυεθνικής μια και μόνο “φτιαγμένες” από την Monsanto καλλιέργειες θα αντέχουν στα υψηλά επίπεδα υπολειμμάτων).....

Για το οικοσύστημα - και τον άνθρωπο παρεμπιπτόντως - ούτε κουβέντα.....!!!

Γινόταν όλο και πιο ξεκάθαρο ότι μια περίεργη σχέση λύκων - σκύλων έθετε το κοπάδι των προβάτων προ των ευθυνών του. Πιο απλά: φαίνεται ότι τόσο καιρό το πρόβλημα “γενετική μηχανική” βρισκόταν μακριά από μας και μέσα στη μακαριότητα μας - ή λόγω αυτής - μας έπιασαν στον ύπνο.

Το επόμενο βήμα μας ήταν η αποστολή του παρακάτω κειμένου μαζί με το πρώτο υλικό που άρχισε να συγκεντρώνεται, σε διάφορες κατευθύνσεις (Πρόεδρο Δημοκρατίας, Υπουργό Γεωργίας, Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ, Ευρωβουλευτές, Greenpeace WWF κ.α.) ζητώντας στήριξη και συνεργασία.

Στις 03/06/1998 διέδρευσε στον τοπικό τύπο (εφημερίδα) ότι η πολυεθνική εταιρεία Monsanto μετά από άδεια που εξασφάλισε από τον υφυπουργό ΠΕΧΩΔΕ κ. Κολιοπάνο ξεκίνησε πειράματα με το γενετικά τροποποιημένο βαμβάκι Bollgard TM (περιοχή κοινότητας Μεσορράχης). Εκ των υστέρων μάθαμε ότι έγκριση έχει δοθεί και από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λάρισας (Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης) ενώ παρόμοιες αιτήσεις απορρίφθηκαν από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις Σερρών και Ημαθίας.

Η Ομάδα του περιοδικού Νέα Σελήνη προχώρησε σε συγκέντρωση στοιχείων πάνω στους γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς και φρόντισε να σταλούν σε διάφορες κατευθύνσεις.

Η απάντηση της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης Λάρισας ήταν: “Έχουν ληφθεί μέτρα και η κατάσταση ελέγχεται”.

Το πόση σιγουριά εμπνέει αυτή η δήλωση φαίνεται από τη σοβαρότητα των μέτρων που πάρθηκαν. (ακολουθούν αναφορές στα περίφημα “μέτρα ασφαλείας”).

Όλα αυτά βέβαια όσον αφορά μόνο το Bollgard γιατί η Monsanto μετρά τις δυνάμεις της και καραδοκεί με γενετικά τροποποιημένο καλαμπόκι, ρύζι, πατάτα, τεύτλο... και εκεί ανοίγονται και άλλα θέματα.

Το μέγεθος της αστειοτητας των “μέτρων” συναγωνίζεται το μέγεθος της σοβαρότητας του προβλήματος. Αδιάφοροι και ανεπαρκείς για τα προβλήματα αρμόδιοι και αδιάστακτες εταιρείες όταν συνδυάζονται στα πλαίσια μιας απαθούς κοινωνίας μόνο το χειρότερο μπορούν να υπόσχονται.

Το υλικό που έχει συγκεντρωθεί είναι στη διάθεση των ενδιαφερομένων από τη διεύθυνση: περιοδικό Νέα Σελήνη, Τ.Θ. 1413, Τ.Κ. 41110, Λάρισα.

Παράλληλα άρχισε η συγκέντρωση υπογραφών διαμαρτυρίας προς το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.:

Κύριο Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ
Αμαλιάδος 17
ΑΘΗΝΑ 11523

κύριε Υπουργέ

Με το γράμμα αυτό θα ήθελα να δηλώσω και εγώ την αντίθεσή μου στην απελευθέρωση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον.

Δεν θέλουμε να γίνουμε πειραματόζωα.

.....
(υπογραφή)

Ο φάκελος των στοιχείων κατατίθεται στον Νομάρχη και στον Δ/ντή Γεωργίας (Ιούλιος πλέον).

Στις 20 Αυγούστου κανονίστηκε συνάντηση με τον Νομάρχη. Εκεί, παρουσία του Δ/ντή Γεωργίας διατυπώθηκαν οι αντιρρήσεις μας και κατατέθηκε πληθώρα στοιχείων (βιβλιογραφικά και ερευνητικά δεδομένα) μαζί με το πιο κάτω κείμενο. Κατά τη συζήτηση που είχαμε ο κ. Νομάρχης έδειξε να εντυπωσιάζεται από τη σοβαρότητα του προβλήματος και μάλλον ξαφνιάστηκε ακούγοντας ότι το πρόβλημα βρίσκεται μέσα στο σπίτι μας.

Ο Δ/ντής Γεωργίας στον ρόλο του Πόντιου Πλάτου είπε ότι τη στιγμή που “ειδικοί επιστήμονες” έχουν θεσπίσει μέτρα ασφαλείας και παρακολουθούν την κατάσταση η υπηρεσία δεν έχει λόγο να πει όχι στο πείραμα.

Λάρισα, 20 Αυγούστου 1998

Προς

1. Τον κ. Νομάρχη Λάρισας

2. Το Νομαρχιακό Συμβούλιο Λάρισας

ΘΕΜΑ: Πειραματική καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένου βαμβακιού στο Νομό Λάρισας.

Κε Νομάρχα, Κύριε,

Το Νομαρχιακό Συμβούλιο έχει γνωμοδοτήσει θετικά για την εγκατάσταση πειραματικής φυτείας της γενετικά τροποποιημένης ποικιλίας βαμβακιού Bollgard της εταιρείας Monsanto στην περιοχή της Μεσορράχης του Νομού Λαρίσης.

Η εξαιρετική και καθολική σοβαρότητα του ζητήματος της Βιοτεχνολογίας και το γεγονός ότι δεν προηγήθηκε ευρεία ενημέρωση του κοινού και συζήτηση με εμπλοκή των Υπηρεσιών και των Φορέων της περιοχής μας, πιστεύουμε ότι δικαιολογεί απόλυτα την επαναφορά στο ζήτημα.

Πιστεύουμε ακράδαντα ότι το γεγονός ότι κανείς δεν έθεσε στη διάθεση του ανώτατου πολιτικού οργάνου του Νομού την ουσιαστική εκείνη πληροφόρηση, την οποία η εξαιρετική σοβαρότητα του θέματος απαιτούσε, είναι αυτό που οδήγησε το Νομαρχιακό Συμβούλιο στη συναίνεση για την επισφαλή εισαγωγή ενός γενετικά τροποποιημένου οργανισμού στο περιβάλλον της περιοχής μας. Σε όλο και περισσότερες χώρες, όπου τα προϊόντα της Βιοτεχνολογίας εκδιώκονται από την αγορά, γίνεται φανερό ότι

υπάρχει σαφής διάσταση μεταξύ των πραγματικών αναγκών της κοινωνίας και των συμφερόντων των πολυεθνικών βιοτεχνολογίας, όσο υποκριτικά και αν παρουσιάζουν οι τελευταίες τα κίνητρό τους.

Θεωρούμε λοιπόν ότι η κατάθεση εγκρίτων συμπληρωματικών στοιχείων έχει μεγαλύτερο ειδικό βάρος από τη μονομερή παράθεση στοιχείων εκ μέρους της Εταιρείας, η οποία συστηματικά δρομολόγησε την υλοποίηση του συγκεκριμένου πειράματος.

Θέτουμε στη διάθεση του καθενός επιστημονικό και πληροφοριακό υλικό, από το οποίο προκύπτει ότι το συγκεκριμένο πείραμα ενέχει σοβαρούς κινδύνους για την περιοχή μας. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για την περιοχή, η οποία ταλανίζεται από σημαντικά οικολογικά προβλήματα και στην οποία η αγροτική παραγωγή έχει κυρίαρχη θέση. Νέα προβλήματα μπορούν να προσβάλουν σοβαρά τον αγροτικό κόσμο γενικά. Επίσης είναι ιδιαίτερα πιθανές μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στην κτηνοτροφία, όπως και στην υγεία των κατοίκων.

Κε Νομάρχα, Κύριοι,

Όπωσδήποτε κάποιοι δεν επέδειξαν τη δέουσα ευθύνη και συνετέλεσαν στην εγκατάσταση της καλλιέργειας, πιστεύουμε ωστόσο ότι η αμεσότητα του προβλήματος δεν επιτρέπει καθυστέρησεις. Θεωρούμε ότι οι ενέργειες που πρέπει να γίνουν είναι:

α) Αμεση καταστροφή της συγκεκριμένης καλλιέργειας και καύση των υπολειμμάτων, με αποζημίωση του ιδιοκτήτη του αγρού.

β) Απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου ότι δεν πρόκειται στο μέλλον να γνωμοδοτήσει θετικά η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση για την εισαγωγή γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στο Νομό μας.

Όλοι οφείλουμε να αξιοποιήσουμε τα στοιχεία, τα οποία ανατίρρητα θέτουν ενώπιόν μας η Επιστήμη και η Κοινή Λογική και να προσαρμόσουμε τη στάση μας. Πρόκειται για ένα ζήτημα για το οποίο ασφαλώς όλοι ευχόμαστε ότι δεν θα είμαστε επιστημονικά, ηθικά, κοινωνικά και πολιτικά υπόλογοι για πολλές γενιές μετά από μας.

Με τιμή
Περιοδικό "Νέα Σελήνη"
Βιοκαλλιεργητές Θεσσαλίας

Καταθέτουμε την έκθεση

Λάρισα 21-9-98

Κ. Νομάρχη

Στη συνάντηση που είχαμε μαζί σας στις 20/08/98 και κατά την οποία διατυπώσαμε τις αντιρρήσεις μας για την απελευθέρωση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στην περιοχή μας, μας ζητήσατε να σας καταθέσουμε στοιχεία τα οποία να δικαιολογούν τη θέση μας.

Σήμερα σας καταθέτουμε μια πρώτη αναφορά διατυπώνοντας ταυτόχρονα τη λύση μας για την εκ των υστέρων ευκαιρία που μας προσφέρετε. Επίσης πιστεύουμε -χωρίς αυτό να σημαίνει ότι εκχωρούμε το αυτονόητο δικαίωμα του κάθε πολίτη για αυτοπροστασία- ότι ο επιστημονικός και διοικητικός μηχανισμός που ορίστηκε να προστατεύει τον πολίτη θα πρέπει να λειτουργεί με αποκλειστικό γνώμοντα το συμφέρον του, ειδικά όταν θίγονται ζητήματα υγείας και προστασίας περιβάλλοντος.

Θα περιμένουμε την απόφασή σας.

Περιοδικό Βιοκαλλιεργητές Κίνηση Πολιτών για την
Ν. Σελήνη Θεσσαλίας Γενετική Μηχανική

Στις 14 Σεπτέμβρη ακολούθησε αφιέρωμα της "Ελευθερίας" στη Γενετική Μηχανική. Παρουσιάστηκαν οι θέσεις του προϊστάμενου του Τμήματος Φυτοπροστασίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λάρισας, του Προέδρου του Γεωπονικού Συλλόγου Λάρισας της Monsanto, της Greenpeace και οι δικές μας (Ν.Σ.)

Αναφέρουμε τις δύο πρώτες, γιατί αν και προφανώς τις χρεώνονται οι κύριοι που τις διατύπωσαν, εκτός από χαρακτηριστικές δεν παύουν να εκπορεύονται από χώρους τους οποίους με τον ένα ή τον άλλο τρόπο αντιπροσωπεύουν:

Μεταλλάξεις γίνονται καθημερινά στη φύση. Η τεχνητή μας πείραξε;

ΑΛ. ΓΛΙΑΤΗΣ

(προϊστάμενος του γραφείου Φυτοπροστασίας της Ν.Α. Λάρισας):

"Τεράστια τα οφέλη της Γενετικής Μηχανικής για τον παραγωγό, την οικονομία αλλά και το οικοσύστημα. Μόνο οι "ακτιβιστές" την πολεμούν. Από μια άποψη όμως κάνουν κι ένα καλό. Μας υποχρεώνουν να είμαστε πιο προσεκτικοί."

"Η Γενετική Μηχανική είναι μια πρόσδος της επιστήμης. Και ως τέτοια είναι βέβαιο ότι φέρει τεράστιες και θετικές αλλαγές. Υπόσχεται τόσα πολλά ώστε είναι αδύνατο να μην προχωρήσει. Εκείνο που μένει είναι να μειώσουμε τις παρενέργειες και τους κινδύνους που μπορεί να υπάρχουν..."

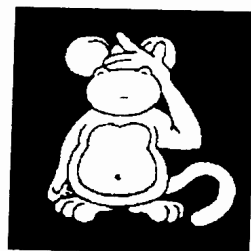
Η άποψη ανήκει στον προϊστάμενο του τμήματος Φυτοπροστασίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λάρισας κ. Αλεξ. Γλιάτη. Η εισήγηση του κ. Γλιάτη "μέτρησε" στη θετική απόφαση του Ν.Σ. Λάρισας, ώστε να επιτραπεί η εφαρμογή πειραματικών καλλιεργειών βαμβακιού και καλαμποκιού στο Ν. Λάρισα. "Τα πειράματα αυτά έχουν δύο κύριους στόχους, εξηγεί στην "ΕτΔ".

"Ο πρώτος: Με τη Γενετική Μηχανική, μεταβιβάστηκε στα φυτά του βαμβακιού και του καλαμποκιού, γονίδιο ανθεκτικό στις προσβολές λεπιδόπτερων (όπως είναι το ρόδινο και πράσινο σκουλήκι). Υποτίθεται λοιπόν ότι τα νέα φυτά είναι ανθεκτικά σ' αυτά τα έντομα. Αν πράγματι συμβαίνει αυτό (σ.σ.: περιμένουμε τα αποτελέσματα), τότε θα έχει μεγάλη σημασία για τον Έλληνα παραγωγό, την οικονομία αλλά και το οικοσύστημα.

Εδώ δεν έχουμε ακόμη απτά αποτελέσματα. Στις Ην. Πολιτείες όμως έχουμε.

*Είναι όντως τόσο θετικά τα αποτελέσματα των πειραμάτων στις ΗΠΑ;

- Απ' ότι φαίνεται καλλιεργούνται ήδη αρκετά εκατομμύρια στρέμματα. Αυτό σημαίνει ότι είναι θετικά. Επειδή όμως θέλουμε να έχουμε ίδια αντίληψη του θέματος, γι' αυτό ζητήσαμε να γίνουν πειράματα και σε μας. Ο δεύτερος στόχος αυτών των πειραμάτων, είναι ότι τα νέα φυτά βαμβακιού είναι ανθεκτικά στο ζιζανιοκτόνο Roundup ("Ράουνταπ"). Ψεκάζοντας πλέον με αυτό, εξολοθρεύεις τα ζιζάνια χωρίς να πλήττεις το φυτό. Το όφελος είναι διπλό διότι οι ψεκασμοί πλέον μπορεί να είναι μεταφυτρωτικοί και όχι προσταρτικοί. Μέχρι τώρα οι ψεκασμοί γίνονται πριν τη σπορά, με αποτέλεσμα να "εγκαθίσταται" το ζιζανιοκτόνο στο έδαφος χωρίς όμως να γνωρίζεις αν την άνοιξη θα έχει ζιζάνια. Τώρα το χρησιμοποιείς αν και όταν χρειάζεται.

*Αναφέρατε κ. Γλιάτη, ότι η Γενετική Μηχανική είναι μια πρόοδος με θετικά αποτελέσματα, αρκεί να μειώσουμε τους κινδύνους και τις παρενέργειες που μπορεί να υπάρχουν. Τους έχουμε προσδιορίσει αυτούς του κινδύνους και πως τους "μειώνουμε";

- Τους εξαλείφουμε με την καταστροφή, διά της καύσης του γενετικού υλικού της βιομάζας...

... Πως όμως είμαστε σίγουροι ότι τα γονίδια αυτά δεν έχουν "περάσει" και σε άλλα συγγενή φυτά ή έντομα;

- Υποθετικά μπορεί αυτό να συμβεί. Αλλά συμβαίνει καθημερινά στη φύση. Μεταλλάξεις γίνονται καθημερινά. Οι τρώμε είναι προϊόν μεταλλάξεων.

* Ισως, αλλά φυσικών μεταλλάξεων;

- Τι διαφορά έχει;

* Έχει μια διαφορά. Εδώ πρόκειται για μια φυσική εξελικτική διαδικασία...

- Το ίδιο συμβαίνει και με τη Γενετική Μηχανική. Αν το νέο φυτό δεν είναι προσαρμοσμένο στο να δεχθεί τις φυσικές επιδράσεις, δε θα επιβιώσει το προϊόν της μετάλλαξης. Τουλάχιστον έτσι, ελέγχουμε αυτό που προκύπτει.

* Επειδή όμως απόλυτος έλεγχος δεν μπορεί να υπάρξει, μήπως τελικά κάποιοι παίζουν τους "μικρούς μάγους"; Δεν πρέπει να ανησυχούμε από το γεγονός ότι τέτοια πειράματα τα εξουσιάζουν πολυεθνικές εταιρείες που λειτουργούν μόνο στο όνομα του κέρδους;

Δεν μπορούσε παρά από τέτοιες εταιρείες να γίνουν αυτά τα πειράματα και να προκύψουν τέτοια αποτελέσματα. Είναι οι ίδιες εταιρείες που χρόνια τώρα παράγουν φυτοφάρμακα. Έχουν λοιπόν την τεχνογνωσία και τους πόρους για να διεξάγουν τέτοιες έρευνες. Μια από τις δραστηριότητες τους είναι και η παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού. Μήπως με τα λιπάσματα και φυτοφάρμακα που χρησιμοποιούμε δεν υπάρχει πάντα ο κίνδυνος καρκινογένεσης; Την ψύλλα για παράδειγμα, κάποτε την εξολόθρευες με ένα φυτοφάρμακο. Τώρα είσαι υποχρεωμένος να χρησιμοποιήσεις ένα "κοκτέιλ" φαρμάκων.

* Εδώ όμως πρόκειται για μια απευθείας επέμβαση του DNA του φυτού. Πρόκειται για μια βίαιη μετάλλαξη και ίσως όχι μόνο του ίδιου του φυτού.

- Μήπως τα ίδια τα φυτοφάρμακα δεν μπορεί να προκαλέσουν γενετικές μεταλλάξεις, σ' ένα μικρόβιο;

* Είναι όμως μια μετάλλαξη που ενδεχομένως υπαγορεύεται από την ανάγκη να επιβιώσει.

- Τι μεταλλάξεις δεν τις υπαγορεύουν ανάγκες επιβίωσης. Είναι ένα φυσικό φαι

νόμενο, μια φυσική διαδικασία.

* Στην προκειμένη περίπτωση όμως είναι τεχνητή...

- Η διαφωνία μας έγκειται στο αν μια φυσική διαδικασία είναι πάντα καλή. Εγώ λέω όχι. Έχει τα ίδια μειονεκτήματα που έχει μια τεχνητή μετάλλαξη.

* Είστε λοιπόν της άποψης ότι προϊόντα από γενετικά τροποποιημένα φυτά, μπορούν και πρέπει να κυκλοφορούν ελεύθερα;

- Ας το δούμε ψυχρά. Οι νόμοι της Ε.Ε. προβλέπουν ότι αν ένα προϊόν καλλιεργηθεί πειραματικά σε μια χώρα - μέλος της και στη συνέχεια λάβει έγκριση κυκλοφορίας από την Ευρ. Επιτροπή, τότε θα μπορεί να διατεθεί παντού χωρίς καν τα άλλα κράτη - μέλη να ερωτηθούν. Το θέμα για μας, είναι, γιατί να εισάγουμε το σπόρο του

φυτού αυτού από την Ισπανία (πληρώνοντας δηλαδή τον Ισπανό παραγωγό) και να μην τον καλλιεργούμε στη χώρα μας.

* Εφόσον όμως, μόνο θετικά διαπιστώνετε στα γενετικά τροποποιημένα προϊόντα, γιατί οι εταιρείες που ασχολούνται με τέτοια πειράματα, φτιάχνοντας τέτοια προϊόντα, αντιδρούν στη σημασία τους;

- Πιστεύετε εσείς, ότι αν ερωτηθεί ο παραγωγός, αν θέλει να καλλιεργεί βαμβάκι που δεν προσβάλλεται από το ρόδινο σκουλήκι, ότι υπάρχει περίπτωση να πει όχι;

* Προφανώς. Αλλά πιστεύετε εσείς πως αν ερωτηθεί ο καταναλωτής αν θέλει να φάει μια σοκολάτα που περιέχει γενετικά τροποποιημένη σόγια, ότι θα πει ναι;

- Πιθανόν να μην την αγοράσει. Εξαρτάται σε ποιο βαθμό έχει επηρεασθεί από τους ακτιβιστές. Αυτοί είναι οι μόνοι που έμειναν ως πολέμιοι της νέας μεθόδου. Με μια έννοια καλά κάνουν. Όχι, ότι έχουν δίκιο, αλλά αντιδρώντας, λειτουργώντας δηλαδή αρενητικά αναγκάζουν τις εταιρείες αλλά και τις κυβερνήσεις και άλλες αρχές να είναι πιο προσεκτικοί. Αυτό είναι σίγουρα θετικό...

* Μια τελευταία ερώτηση. Μέχρι τώρα είχαμε μάθει τα όποια πειράματα της επιστήμης να γίνονται σε συνθήκες αποστειρωμένου εργαστηρίου.

Τώρα για πρώτη φορά, μετά τις πυρηνικές δοκιμές, γίνονται στο περιβάλλον ελεύθερα. Δεν έχετε την αίσθηση ότι η Γενετική Μηχανική και τα προϊόντα της χρησιμοποιούν τον άνθρωπο ως πειραματόζωο;

- Είναι πολύ σκληρό και λαϊκίστικο, να βλέπει κανείς τον άνθρωπο ως πειραματόζωο. Δεν πρέπει να λέμε, όταν εξαντλούνται όλα τα πειραματικά και επιστημονικά δεδομένα ασφάλειας...

"Κέρδος 15.000 δρχ./στρέμμα σε κάθε ψεκασμό για τους βαμβακοπαραγωγούς"

ΜΙΧ. ΚΟΛΤΣΙΔΑΣ

(πρόεδρος του Γεωπονικού Συλλόγου Λάρισας)

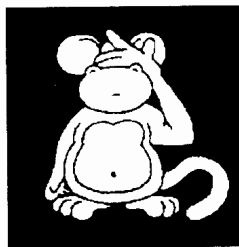
Το 1977 ο κ. Μιχάλης Κολτσίδας ήταν υπεύθυνος πωλήσεων στη Θεσσαλία της εταιρείας SHELL, η οποία πρώτη έκανε εισαγωγή υβριδίων καλαμποκιού στην Ελλάδα.

Τότε είχε λάβει την εντολή να ξεκινήσει μια καμπάνια διαφώτισης του αγροτικού κόσμου για το νέο υλικό. Αυτό που υποσχόταν ήταν πράγματι εξωπραγματικό για τα δεδομένα της εποχής. Απόδοση 1.500 κιλών ανά στρέμμα, όταν η μέση παραγωγή ήταν 400-500 κιλά. Κανείς, βέβαια, δεν το πίστευε και στον Πλατύκαμπο, όπου επιχείρησε να πείσει τους πρώτους παραγωγούς, λίγο έλειψε να πέσει θύμα ξυλοδαμού!

Για καλή του τύχη, όμως, βορέθηκαν δύο αδέρφια, που παρά τη γενική απιστία, δέχθηκαν να διαθέσουν ένα μέρος του χωραφιού τους για να δοκιμάσουν το νέο υβρίδιο.

Το πείραμα πέτυχε και από την επόμενη χρονιά οι "δουλειές" του κ. Κολτσίδα "άνοιξαν". Δεν χρειαζόταν πια να μεταβαίνει ο ίδιος στους αγρούς, προσπαθώντας να πείσει τους παραγωγούς, αφού οι ίδιοι δεν τον άφηναν... να κοιμηθεί!

Σήμερα, από τη θέση του προέδρου του Γεωπονικού Συλλόγου Λάρισας, είναι βέβαιος ότι κάτι ανάλογο συμβαίνει και με τη Γενετική Μηχανική, τα τροποποιημένα φυτά και τις αντιδράσεις που υπάρχουν.

"Είναι αντιδράσεις που φρενάρουν την πρόοδο και μάλιστα προς πολλές κατευθύνσεις", λέει στην "Ε.τ.Δ.". Διότι και ο αγρότης έχει όφελος από την εξέλιξη αυτή, αλλά και ο καταναλωτής. Δεν είναι, για παράδειγμα, εκπληκτικό να μπορείς να γεύσαι τη φρεσκάδα μιας ντομάτας, δέκα ημέρες μετά την αγορά της;

* Πρόκειται όντως για ντομάτα που διατηρεί όλα τα χαρακτηριστικά της φρέσκιας ή μήπως έχουμε την ψευδαίσθηση ότι αυτό συμβαίνει;

- Είναι τόσο φρέσκια, ωσάν να την κόβαμε εκείνη τη στιγμή από την ντοματιά.

* Είστε, λοιπόν αναφανδόν πτέρ της Γενετικής Μηχανικής, παρά τις αντιδράσεις που υπάρχουν;

- Νομίζω ότι πρόκειται για μια πρόοδο, μια κατάσταση που αργά ή γρήγορα θα έλθει. Οι αγρότες πρέπει να ενημερωθούν ότι δεν υπάρχει κανείς κίνδυνος, πλην μόνο από το ενδεχόμενο μιας κακής χρήσης του γενετικού υλικού. Φοβάμαι, δε, ότι και πίσω από τις αντιδράσεις κρύβονται οικονομικά συμφέροντα εταιρειών που παράγουν μόνο φυτοφάρμακα και ζιζανιοκτόνα.

* Υπάρχουν, όμως, και αντιδράσεις που δε φαίνεται να προέρχονται από οργανωμένα συμφέροντα.

- Αν αναφέρεστε στις διάφορες οικολογικές οργανώσεις, θα έλεγα ότι καλά κάνουν και υπάρχουν. Αυτές οι φωνές, μας κάνουν πιο προσεκτικούς και παίζουν το ρόλο "της αντιπολίτευσης απέναντι στην κυβέρνηση", η οποία σε διαφορετική περίπτωση θα μπορούσε να λειτουργεί και να δρα ανεξέλεγκτα.

Οκ. Κολτσιδάς εκτιμά ότι η γενετική θα συμβάλει σημαντικά στη μείωση του κόστους παραγωγής των αγροτικών προϊόντων και στην αύξηση του εισοδήματος των παραγωγών.

"Είναι πολύ μεγάλη υπόθεση, τονίζει, να απαλλάξεις τον βαμβακοπαραγωγό από 4-5 ετήσιους ψεκασμούς. Αυτό με πρόχειρους υπολογισμούς, σημαίνει οικονομία 15.000 δρχ./στρέμμα για κάθε ψεκασμό. Σημαίνει ακόμη προστασία του περιβάλλοντος αφού το "Ράουνταπ" αδρανοποιείται και αποικοδομείται, σε αντίθεση με τα άλλα φυτοφάρμακα που καταλήγουν στον υπόγειο υδροφόρο ορίζοντα".

* Η διαδικασία αυτή, της εμφύτευσης ενός βακτηρίου σ' ένα φυτικό οργανισμό, δε σας ανησυχεί ότι -όπως και με τα φυτοφάρμακα - μπορεί να ανοίξει ένα νέο φαύλο κύκλο ανταγωνισμού μεταξύ φύσης και ανθρώπινης δράσης;

- Νομίζω ότι πρόκειται για πρόοδο της επιστήμης. Το γεγονός, σανίδα και μόνο, είναι συνταρακτικό. Βεβαίως, αν δε γίνει σωστή χρήση, τότε είναι πιθανό να υπάρξουν προβλήματα. Αλλά δε μιλάμε γι' αυτά.

* Μέχρι τώρα τα όποια πειράματα των επιστημόνων, με ελάχιστες ίσως εξαιρέσεις, γίνονταν σε συνθήκες "κλειστού" και αποστειωμένου εργαστηρίου. Η Γενετική Μηχανική, όμως, και η Βιοτεχνολογία, σ' ότι αφορά στα φυτά, πειραματίζεται στο ύπαιθρο. Αυτό και μόνο δεν είναι ανησυχητικό;

- Είναι γνωστό ότι η νέα τεχνολογία πρωτοεμφανίστηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου, επίσης είναι γνωστό, η ηγεία των Αμερικανών πολιτών εξασφαλίζεται απόλυτα πριν κυκλοφορήσει οτιδήποτε στην αγορά. Σήμερα, το 10% των καλλιεργειών στις ΗΠΑ αποτελείται από γενετικά τροποποιημένα φυτά.

Σ' ότι αφορά στην πειραματική καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένου βαμβακιού, στη Μεσορράχη, έχουν ληφθεί όλα τα μέτρα ασφαλείας, όπως είναι η ζώνη καλαμποκιού που "περιφράσσει" την καλλιέργεια, η απόσταση που έχει αυτή από άλλα βαμβακοχώρα κ.λ.π. Δε φαίνεται να υπάρχει κανένα πρόβλημα.

* Πόσο στενά παρακολουθεί ο Λαοισαίος επιστήμονας, ο γεωπόνος, όχι μόνο το συγκεκριμένο πείραμα, αλλά και γενικότερα τις εφαρμογές της Γενετικής Μηχανικής στη γεωργία;

- Δε νομίζω ότι τα παρακολουθούν πολλοί. Υπεύθυνος φορέας για την παρακολούθηση των πειραμάτων είναι ο Οργανισμός Βάμβακος και η Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης. Δεν ξέρω τι και πόσες επισκέψεις έχουν κάνει στον τόπο του πειράματος. Εγώ πήγα και διαπίστωσα ότι παρότι το φυτό φαίνεται να έχει προσβληθεί από το πράσινο σκουλήκι, στην πραγματικότητα, αν ανοίξεις κανείς τον καρπό, θα δει ότι το έντομο είναι νεκρό.

* Σ' ότι αφορά, όμως, στις προδιαγραφές ασφαλείας και αν το πείραμα εκτελείται σύμφωνα με τα όσα προβλέπει η αίτηση εταιρείας;

- Δε γνωρίζω λεπτομέρειες, πιστεύω όμως ότι λόγω της ιδιότητας περίπτωσης θα υπάρχει και μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Ελπίζω να μη συμβαίνει ότι με τα γεωργικά φάρμακα, για τα οποία έχω ιδία πείρα και μπορώ να σας πω με βεβαιότητα ότι κάθε εταιρεία ολοκλήρωνε το πείραμά της με σχεδόν υποτυπώδη παρακολούθηση. Βεβαίως, οι αρμόδιοι ήταν υποχρεωμένοι να δώσουν την έγκριση, άσχετα αν δεν παρακολουθούσαν το πείραμα. Αναλαμβάναν έτσι την ευθύνη, αφού δεν μπορούσαν να πουν ότι "ναι, μας κάλεσε η εταιρεία στη διάρκεια του ψεκασμού, αλλά επειδή αυτό γινόταν Σαββατοκύριακο και ο υπάλληλος είχε αργία, εμείς δεν πήγαμε...".

Ακολούθησε η απάντηση μας (Ελευθερία 21/9/98)

ΓΕΝΕΤΙΚΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΦΥΤΑ

Μια απάντηση

"Food is power. We use it to change behavior. We do not apologize"

G. Bertini, 1995

Αυτή είναι η ωμή πραγματικότητα. Προκύπτει όμως πρόβλημα γι' αυτούς που είναι υποχρεωμένοι να "τραβάνε το κουπί". Αναφερόμαστε στα άρθρα του Μ. Αλ. Γλιάτη, (προϊσταμένου του Γραφείου Φυτοπροστασίας Ν.Α. Λάρισας και εισηγητή στην έγκριση καλλιέργειας του Βαμβακιού Bollgard) και κ. Μιχ. Κολτσιδά προέδρου του Γεωπονικού Συλλόγου.

Για να τα πάρουμε με τη σειρά:

1. "Μεταλλάξεις γίνονται καθημερινά στη φύση. Η τεχνητή μας πειράζει;"

Η αφοπλιστική αθωότητα αυτής της λογικής δεν διασκεδάζει τον κίνδυνο που απορεί από τη δύναμη των "ειδικών". Πως να σχολιάσεις τη σύγκριση μεταξύ φυσικών μεταλλάξεων που επιβιώνουν σαν αποτέλεσμα φυσικών αναγκών και προσαρμογής στο οικοσύστημα και τεχνικών μεταλλάξεων που επιβάλλονται σαν προϊόντα οικονομικών επιδιώξεων, διοικητικών χειρισμών και επιστημονικών ακροβασιών.

2. Κάθε επίτευγμα δεν είναι απαραίτητα πρόοδος, μπορεί να είναι πισωγύρισμα (βλ. ατομική βόμβα) ή απλά καινοτομία εξαρτάται από το ποιανού το επίπεδο ζωής βελτιώνει. Τα προϊόντα της γεν. μηχανικής είναι επίτευγμα για τις πολυεθνικές, αλλά κατά κανόνα πισωγύρισμα για την κοινωνία.

3. Τα αποτελέσματα από την καλλιέργεια του βαμβακιού Bollgard στις ΗΠΑ δεν είναι και τόσο θετικά (έχει ήδη κατατεθεί φάκελος στον κ. Νομάρχη) Οντως καλλιεργήθηκαν αρκετά στρέμματα στις ΗΠΑ από το 1997. Αποτελέσματα; Μεγάλο ποσοστό κακοφορμισμένων καρδιών, πρόωρη πτώση, συμπληρωματικοί ψεκασμοί και μηνύσεις εκ μέρους των παραγωγών...

4. Καταστροφή γενετικού υλικού "διά καύσεως". Καθαρά ένα "μέτρο" για τα μάτια. Σε όλη τη διάρκεια της ανθοφορίας, γενετικό υλικό (γύρη) μεταφέρεται με έντομα, πουλιά και αέρα σε μεγάλες αποστάσεις. Μικροοργανισμοί εδάφους ενσωματώνουν γονίδια των γενετικά τροποποιημένων φυτών (προς το παρόν γνωρίζουμε το *Aspergillus niger*) και επιπλέον το ριζικό σύστημα πως θα καταστραφεί;

5. Το συλλογισμό που υπερασπίζεται τα γενετικά τροποποιημένα φυτά σαν εναλλακτική λύση για τα φυτοφάρμακα ομολογούμε ότι δεν τον καταλαβαίνουμε. Πιο πριν τα φυτοφάρμακα δεν ήταν "κακά";

6. Το αν θα αγοράσουν οι καταναλωτές σοκολάτα με γενετικά τροποποιημένη σόγια (στην Ελβετία αποσύρθηκαν 500 τόνοι της φημισμένης Toblerone) (ή παιδικές τροφές ή διατητητικά προϊόντα ή αρτοσκευάσματα ή σάλτσες ή, ή, ή...) δεν θα καθοριστεί από την κακή επιρροή των "ακτιβιστών" (sic) άλλο από τα κατά πόσο οι ίδιοι γνωρίζουν τι σημαίνει "Roundap ready" σόγια, τι σημαίνει μεταφορά γονιδίων τι σημαίνει αλλεργία, τι σημαίνει αλλαγή της φυσιολογίας ενός οργανισμού. Κανείς όμως δεν έχει απολογηθεί για το σύνδρομο εωσινόφιλη - μυαλγία, κανείς για την BSE των βοοειδών, κανείς για τη θαλιδομιδη. Και αυτό αποθρασύνει.

7. Είναι πολύ σκληρό και λαϊκίστικο να μιλάμε για δεδομένα ασφαλείας όταν αναφερόμαστε σε αποστάσεις ασφαλείας καλλιεργειών 100 μέτρα ενώ έχει διαπιστωθεί διασπορά γονιδίων στα 2,5 χιλ., για αποστάσεις ασφαλείας μελισσοσμηνών στα 500 μ. όταν πετάνε 5.000 μ. και για καταστροφή "διά καύσεως".

8. Τον μανάβη μπορεί να τον δαλεάζει μια αιωνόβια Flavr-Savr ντομάτα αλλά τον καταναλωτή τον ενδιαφέρει το ότι "εμπλουτίζεται με ένα γονίδιο - δείκτη που την καθιστά ανθεκτική στο αντιβιοτικό Κεπαμυσίνη. Επιπλέον ένα καμουφλαρισμένο, σε διαδικασία αποσύνθεσης, εσωτερικό περιεχόμενο δεν είναι παρά ένα καμουφλαρισμένο σε διαδικασία.....

9. Roundap: Κύριοι συγκρατηθείτε!!!

- Υπολείμματα της δραστικής ουσίας glyphosate έχουν βρεθεί σε φράουλες, βατόμουρα, μαρούλια, κριθάρι και ψάρια.

- Υπολείμματα μπορούν να βρεθούν πολύ χρόνο μετά την εφαρμογή. Μαρούλια κριθάρι και καρότα περιείχαν υπολείμματα κατά τη συγκομιδή, ένα χρόνο μετά την εφαρμογή.

- Το 17-78% της εφαρμοζόμενης ποσότητας μετακινείται. Υπολείμματα έχουν μετρηθεί 400 μέτρα μακριά από το σημείο εφαρμογής.

- Μεγάλο εύρος χρόνο αποδόμησης: 55 μέρες στο Oregon Coast Range, 259-296 μέρες σε Φιλανδικά δάση, 1-3 χρόνια σε 11 δάση της Σουηδίας.

- Το glyphosate δεσμεύεται αλλά και αποδεσμεύεται. Σε μια μέτρηση το 80% της δραστικής ουσίας αποδεσμεύτηκε μέσα σε δύο ώρες.

- Εξοντώνει ωφέλιμα έντομα (το 50% των υπερπαρασιτικών σφηκών, της κοξινέλλας και του χρυσωπα).

- Μειώνει σημαντικά τους πληθυσμούς αρθροπόδων που χουμποποιούν την οργανική ουσία.

- Είναι τοξικό για τα ψάρια.

- Επιδρά αρνητικά στην ανάπτυξη και την αναπαραγωγή του

γαιωσκώληκα ακόμα και στο 1/20 των τυπικά χρησιμοποιούμενων ποσοτήτων.

- Αναστέλλει την αζωτοδέσμευση.

- Είναι τοξικό για τις μυκόρριζες.

- Είναι τοξικό στην ανταγωνιστική προς τα παθογόνα μικροχλωρίδα του εδάφους.

- Η χρήση του επάγει φυτασθένειες (RHIZOCTONIA) στο κριθάρι.

Γι' αυτούς αλλά και άλλους λόγους η εταιρεία συμβούλων Burson - Marsteller συμβούλεψε τους υπεύθυνους της Monsanto να δουν στα μετόπισθεν και να βγάλουν άλλοι το φίδι από την τρύπα

Περιοδικό Ν. Σελήνη

Βιοκαλλιεργητές Θεσσαλίας

Κίνηση Πολιτών για τη Γενετική Μηχανική

Η τελευταία μας ίσως πρόταση έπεισε τον Δ/ντή του Τεχνικού Τμήματος της Monsanto να δώσει μια "απάντηση" παραπέμποντας στην ετικέτα του Roundap (!!!) και "απαξιώντας" να απαντήσει στα 21 σημεία του κειμένου μας. Μας αρκεί.

Το τοπίο είχε ξεκαθαρίσει

Ήταν φανερό πλέον η αξία της λαϊκής ρήσης: "αν δεν κλάψει το παιδί..."

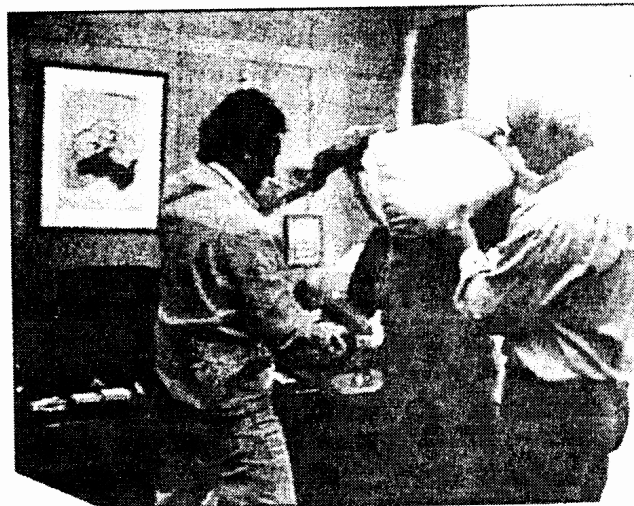
Στις 28/9 επισκεφθήκαμε συμβολικά για τελευταία φορά το γραφείο του κ. Νομάρχη.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ - ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ

* Στις 3/6/98 διέρρευσε στον τύπο ότι η πολυεθνική Μονσάντο εγκατέστησε πειραματική φυτεία του γενετικά τροποποιημένου βαμβακιού Bollgard στη Μεσοράχη του Νομού Λάρισας. Εκ των υστέρων έγινε γνωστό ότι αυτό έγινε μετά από έγκριση και από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λάρισας (Δ/νση Αγροτικής Ανάπτυξης) χωρίς να προηγηθεί ευρεία ενημέρωση του κοινού και διάλογος με τους κοινωνικούς φορείς. Σημειώνεται ότι ανάλογες αιτήσεις (για άλλα μεταλλαγμένα φυτά) είχαν απορριφθεί από τις Νομ. Αυτοδιοικήσεις Σερών και Ημαθίας.

* Οι κίνδυνοι από τις καλλιέργειες με μεταλλαγμένα φυτά:

- Παραγωγή υποβαθμισμένων και εξαιρετικά επικίνδυνων τροφών για ζώα και ανθρώπους.

- Αυξημένα χημικά στα χωράφια - δηλητηρίαση νερών, εδάφους, αυξημένα κατάλοιπα που περνούν στην τροφή μας.

- Δημιουργία ανθεκτικότερων ζιζανίων και παρασίτων, που είναι όλο και πιο δύσκολο να καταπολεμηθούν.

- Εξάρτηση του αγρότη από αδιάσπαστες πολυεθνικές, γιατί στο δηλητηριασμένο χωράφι μπορούν να επιβιώσουν μόνο φυτά της ίδιας εταιρείας.

- Καινούριες αρρώστιες και εξαιρετικά επικίνδυνες γιατί μπορούν να περνούν από ένα φυτό σε ένα ζώο ή στον άνθρωπο.

- Αναταραχές στη φύση από νέους οργανισμούς - καταστροφή οικοσυστημάτων, διαταραχή οικολογικής ισορροπίας.

- Η επέμβαση στο γενετικό υλικό της ζωής είναι ένα παιχνίδι με τη φωτιά. Κανείς δεν μπορεί να ξέρει τι θα συμβεί. Οι αλλαγές δεν είναι αναστρέψιμες.

*Στις 20/8/98 επισκεφτήκαμε τον κ. Νομάρχη Λάρισας, ο οποίος έδειξε να πείθεται από τα επιχειρήματά μας, παραδέχτηκε ότι έχουμε δίκιο, ζήτησε λεπτομερειακή έκθεση για το θέμα, μας πρότεινε να συνεχίζουμε τον αγώνα μας ενάντια στην εισαγωγή

Ο αντινομάρχης κ. Χονδρονάσιος εκπληκτος μπροστά στο καλαμπόκι των οικολόγων...

μεταλλαγμένων φυτών στην περιοχή μας και υποσχέθηκε ότι θα ενεργήσει για την "ανάκληση" της συγκεκριμένης καλλιέργειας.

*Η θέση της Δ/νσης Αγροτικής Ανάπτυξης Λάρισας ότι "έχουν ληφθεί μέτρα και η κατάσταση ελέγχεται" δεν ευσταθεί διότι (μεταξύ άλλων): α) ενώ διασπορά γονιδίων παρατηρείται σε αποστάσεις μεγαλύτερες των 2.000 μέτρων η απόσταση από άλλες καλλιέργειες εδώ ορίστηκε στα 1.000 μέτρα, β) ενώ η μέλισσα απομακρύνεται από την κυψέλη περισσότερο από 2.500 μέτρα η απόσταση ασφαλείας των μελισσοσμηνών ορίστηκε στα 500 μέ-

τρα, γ) έχει προβλεφθεί καταστροφή των υπολειμμάτων της καλλιέργειας ενώ η ίδια η καλλιέργεια είναι που ενέχει κινδύνους και όχι τα "υπολείμματα".

*Μιλάνε μερικοί για τα οφέλη των καλλιεργητών, όταν στη Β. Αμερική εκκρεμούν μηνύσεις κατά της εταιρείας για ζημιές 1. δισεκ. δολαρίων που υπέστησαν συνολικά οι αγρότες στην περυσινή περίοδο από το βαμβάκι Bollgard!!!

*Η σημερινή μας ενέργεια είναι μια διαμαρτυρία προς εκείνους τους ανεύθυνους υπεύθυνους που κλείνουν τα μάτια μπροστά στη σοβαρότητα του προβλήματος. Αντιδρούμε γιατί:

- Αρνούμαστε να γίνουμε οι σκουπιδοφάγοι αδιάσπαστων κερδοσκοπών.

- Θέλουμε να προστατέψουμε την υγεία μας.

- Θέλουμε να προστατέψουμε το περιβάλλον μας, τη φύση και τον αγροτικό κόσμο του νομού μας, της κεντρικής Ελλάδας, της χώρας μας.

- Θέλουμε να παραδώσουμε τη Ζωή αλώβητη στα παιδιά και στα εγγόνια μας.

ΟΧΙ ΣΤΑ ΜΕΤΑΛΛΑΓΜΕΝΑ!

Η ΥΓΕΙΑ ΜΑΣ - Η ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΑΣ - Η ΦΥΣΗ ΜΑΣ - Η ΖΩΗ ΜΑΣ

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΙΔΗ ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΑ!

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΔΙΚΤΥΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΤΡΙΚΑΛΩΝ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ "ΝΕΑ ΣΕΛΗΝΗ"

ΒΙΟΚΑΛΙΕΡΓΗΤΕΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ

Για τη γενικά γαλήνια κοινωνία της Λάρισας τα όσα έγιναν ήταν ένα μικρό σοκ. Πολλοί συνειδητοποίησαν το μέγεθος του προβλήματος αλλά υπήρξαν και άλλοι που βυθισμένοι στην ατομική τους καθημερινότητα προσπέρασαν το θέμα από αδιάφορα έως και επιθετικά. Απόλυτα κατανοητές αντιδράσεις γιατί σε κανέναν δεν αρέσει να ακούει πως έχει μερίδιο ευθύνης γι' αυτό που του συμβαίνει. Σε κάποιες προχωρημένες αντιδράσεις κατηγορηθήκαμε για το χάλι που λέρωσε από τα καλαμπόκια (!) αλλά μας αποδόθηκαν και προεκλογικά κίνητρα (!!)

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑΣ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ

Ανατρέχοντας στα έγγραφα και τις πληροφορίες που έχουμε στα χέρια μας δεν διαπιστώνουμε παρά την προσπάθεια να περατωθεί όπως - όπως η πειραματική καλλιέργεια. Και κυρίως, μη μας πάρουνε χαμπάρι...

Είναι φανερό πως η Monsanto ελπίζει ότι έτσι, τυπικά, ξεπερνά τη φάση του "πειραματισμού" στις τοπικές συνθήκες" και μπορεί να ζητήσει την εισαγωγή της

καλλιέργειας στηριζόμενη στην παρ. 5, αρθρ. 6 της Υπουργικής Απόφασης 88740/1883.

Εάν από την αρμόδια Δ/νση Περιγ/τος του ΥΠΕΧΩΔΕ κριθεί ότι έχει αποκτηθεί επαρκής πείρα όσον αφορά την ελευθέρωση ορισμένων Γ.Τ.Ο. μπορεί να υποβάλει στην Επιτροπή Ευρ. Κοινοτή-

των αίτηση για την εφαρμογή απλουστευμένων διαδικασιών όσον αφορά την ελευθέρωση αυτών των Γ.Τ.Ο. ...

Βέβαια οι όποιες εκτιμήσεις των αποτελεσμάτων θα γίνουν στις εγκαταστάσεις της Monsanto στη Louvain - La - Neuve (Βέλγιο) μια και "δεν μπορούσε παρά από τέτοιες εταιρείες να γίνουν αυτά τα πειράματα" (όπως λένε και οι αρμόδιοι). Δηλαδή ο ελεγχόμενος θα ελέγξει τον εαυτό του. Πρωτότυπο δεν είναι;

Σε Νομαρχιακό επίπεδο καμιά συγκίνηση δεν προκάλεσε η επιφύλαξη της παρ. 6 παρ. της Υπ. Απ. που προαναφέραμε.

Εάν αργότερα περιέλθουν στην αρμόδια Δ/νση Περι/τος του ΥΠΕΧΩΔΕ πληροφορίες ως προς τους κινδύνους που συνεπάγεται η ελευθέρωση που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη Δημόσια Υγεία και το Περιβάλλον, η Επιτροπή μέσω της ως άνω Δ/νσης Περι/τος του ΥΠΕΧΩΔΕ μπορεί να απαιτεί από τον γνωστοποιούντα την τροποποίηση των συνθηκών της σκόπιμης ελευθέρωσης ή την αναστολή ή την παύση της.

Θεωρώντας προφανώς περιττά τα όποια στοιχεία θα μπορούσε να διαθέτει το Υπουργείο, τυπικά άμεμπτο πάντως και γραφειοκρατικά συνεπές φροντίζει να κρυφτεί πίσω από την προθεσμία των 15 ημερών προς τους πολίτες για να διατυπώσουν τις απόψεις τους....

Στην περίπτωση αυτή το οικείο Νομαρχιακό Συμβούλιο μεριμνά για τη δημοσίευση στον τοπικό τύπο περίληψης των ως άνω θεμάτων, γνωστοποίησης ότι διαθέτει τις απαραίτητες πληροφορίες και στοιχεία για την ενημέρωση των πολιτών και των φορέων εκπροσώπησης τους και πρόσκλησης προς αυτούς για να διατυπώσουν τις απόψεις τους επί των ως άνω θεμάτων μέσα σε προθεσμία 15 ημερών από τη δημοσίευση της πρόσκλησης αυτής. Περίληψη της δημοσίευσης αυτής αναρτάται με μέρη του Νομαρχιακού Συμβουλίου στον πίνακα ανακοινώσεων της Νομαρχίας.

... πρόσκληση και προθεσμία που ούτε οι δημοσιογράφοι δεν κατάφεραν να μυριστούν.

Εξίσου βολικές όμως φαίνεται να είναι και οι επισημονικές επιτροπές του ΥΠΕΧΩΔΕ εκτός και αν δεν κατάφεραν να συλλέξουν τις πληροφορίες που σε ΤΟΣΟ λίγο χρόνο, ΤΟΣΟ λίγοι άνθρωποι και με ΕΛΑΧΙΣΤΑ ΜΕΣΑ στη διάθεσή τους, κατάφεραν να συλλέξουν.

Το επίπεδο στο οποίο κινήθηκε ο προβληματισμός του Νομαρχιακού Συμβουλίου είναι ολοφάνερο στα πρακτικά της συνεδρίασης της 10ης Φεβρουαρίου 1998.

Να δύο χαρακτηριστικά αποσπάσματα:

1. ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ο κ. Γαλάνης ο κύριος Αντιπρόεδρος έχει το λόγο.

ΓΑΛΑΝΗΣ: Χωρίς να είμαι αντίθετος στην έρευνα, έχω ορισμένες επιφυλάξεις όσον αφορά τον σκοπό αυτόν γιατί διάβασα σε έντυπα και καταγγελίες οικολογικών οργανώσεων σχετικά με τον σκοπό αυτών των πειραματικών εργασιών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ήρθαν σε μας τέτοιες καταγγελίες;

ΓΑΛΑΝΗΣ: Όχι, εδώ πέρα τις διάβασα εγώ απλώς, όχι για το συγκεκριμένο, αλλά γενικότερα τώρα τελευταία το ίδιο έχει γίνει για την ντομάτα ή για άλλα ας πούμε. Το ίδιο είναι και για το βαμβάκι... Και το θέμα είναι μπαίνουν σοβαρότερα προβλήματα τα οποία έχουν σχέση με τα γενικώς τροποποιηθέντα παράγωγα. Αυτά προφυλάσσουν, προστατεύουν ή μπορεί να προκαλέσουν μετάδοση άλλων ασθενειών για τα οποία θα χρειασθεί να χορηγηθεί, όπως έχει καταγγελθεί για τη συγκεκριμένη εταιρεία, ότι είναι ευαίσθητος σ' ένα φάρμακο το οποίο παράγει η ίδια εταιρεία. Αυτήν την επιφύλαξη διατυπώνω...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Λοιπόν έχει το ΥΠΕΧΩΔΕ αυτή η ιστορία, η γραμματεία του Νομαρχιακού Συμβουλίου δημοσίευσε το αίτημα αυτής της εταιρείας, έτσι για 15 ημέρες, ένσταση δεν υπήρχε, εγκρίνεται τελείωσε το θέμα νομίζω.

2. ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ: Υπάρχει πλήρης ασφάλεια, διότι εμείς απλώς λέμε στο Υπουργείο ότι μας ενδιαφέρουν τα πειράματα από πλευράς βαμβακοκαλλιέργειας διότι θα ωφεληθεί η ίδια βαμβακοκαλλιέργεια.

....και το Νομαρχιακό Συμβούλιο κανονίζει να πει ΝΑΙ στην εταιρεία (11-2-1998, πρακτικό 2/10-2-98) πολύ πριν να συγκατατεθεί το ΥΠΕΧΩΔΕ (έγγραφο ΥΠΕΧΩΔΕ 42160/1764 11-5-98 με θέμα: Συγκατάθεση για την πραγματοποίηση σκόπιμης απελευθέρωσης στο περιβάλλον γενετικά τροποποιημένου βαμβακιού της εταιρείας Monsanto ΕΛΛΑΣ Ε.Π.Ε.....)

Για να μην μακρηγορούμε

Διαπιστώνουμε ότι ο τρόπος λειτουργίας των θεσμών δεν μπορεί να εγγυηθεί τον έλεγχο της βουλίας που εκδηλώνεται από τα γιγάντια οικονομικά συμφέροντα.

Διαπιστώνουμε ότι οι πολυεθνικές της γενετικής μηχανικής έχουν αποδοθεί σε ολομέτωπο αγώνα, διαγκωνιζόμενες μεταξύ τους (ενώ έτρεχαν τα γεγονότα, αντιληφθήκαμε ότι μέσα από πανομοιότυπες διαδικασίες είχε εγκαταστήσει και η αδερφή Agrevo πειραματικό αγρό με γενετικά τροποποιημένο καλαμπόκι στο Ν. Περιβόλι της Λάρισας....) και προσπαθώντας να εξασφαλίσουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερα κομμάτια από την πίτα.

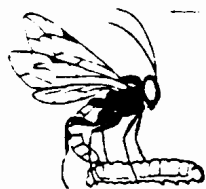
Φυσικά το πρόβλημα μας δεν είναι τα προβλήματα τους, αλλά το γεγονός ότι η αδράνεια των αντανταστικών της κοινωνίας μας, μας οδηγεί στο να βιώνουμε τέτοιες καταστάσεις.

Και αυτή την πραγματικότητα πρέπει να την αντιμετωπίσουμε.

ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΟΜΟΤΡΑΠΕΖΟΙ ΜΑΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ "ΠΑΡΑΣΙΤΑ"

(Απόψεις και πρακτικές φυτοπροστασίας)

Δομικά εμπόδια στην προέλαση του παθογόνου που βρίσκονται στο εσωτερικό του φυτού.

ΜΕΡΟΣ Κ'

Γιάννης Παζάρας

Το πάχος και η ανθεκτικότητα των κυτταρικών τοιχωμάτων των ιστών ποικίλουν και μερικές φορές δυσκολεύουν αρκετά την προέλαση των παθογόνων. Ειδικά η παρουσία δεσμιδών **σκληρεγχυματικών κυττάρων** (εικ. 1) όπως, για παράδειγμα, συμβαίνει στους βλαστούς των δημητριακών μπορεί να αναστείλει την εξάπλωση μερικών παρασίτων όπως των σκωριάσεων.

Επίσης το **ξύλωμα**, οι **ηθμαγγειώδεις δεσμίδες** και τα **σκληρεγχυματικά κύτταρα** που συνθέτουν τα νεύρα των φύλλων πετυχαίνουν να παρεμποδίζουν αποτελεσματικά την εξάπλωση μυκήτων, βακτηρίων και νηματωδών με αποτέλεσμα να εμφανίζονται "**γωνιώδεις**" κηλίδες στα φύλλα μια και τα παθογόνα καταφέρνουν να κινηθούν μόνο στους χώρους μεταξύ των νεύρων και όχι πέρα απ' αυτά.

Αμυντικές κατασκευές του φυτού που αναπτύσσονται σαν απάντηση στην προσβολή.

Αν και τα προϋπάρχοντα στην εξωτερική επιφάνεια ή στο εσωτερικό του φυτού μέσα είναι δυνατόν να αποτρέψουν την είσοδο και την προέλαση του παθογόνου, υπάρχουν αρκετά παράσιτα που πετυχαίνουν να ξεπεράσουν αυτά τα εμπόδια και να αναπτύξουν κάποιου βαθμού προσβολή. Ακόμα όμως και όταν το παθογόνο έχει διαπεράσει τα πρώτα αμυντικά συστήματα βρίσκει μπροστά του μια σειρά από άλλα, λιγότερο ή περισσότερο εξελιγμένα (αποτελεσματικά) "**οχυρά**". Το κοινό χαρακτηριστικό αυτών των αμυντικών συστημάτων είναι ότι δεν προϋπάρχουν στα φυτά αλλά η ανάπτυξη

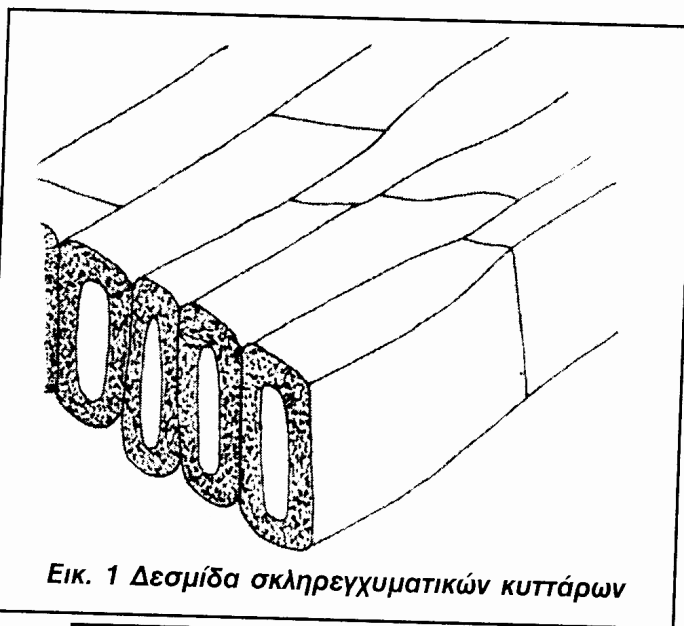
τους επάγεται από τον ερεθισμό που προκαλεί το παθογόνο στον ξενιστή.

Μερικές απ' αυτές τις αμυντικές κατασκευές που σχηματίζονται είναι αποτέλεσμα διαφοροποίησης ιστών (μεταμόρφωσης) ή εναπόθεσης υλικών στους ιστούς, μπροστά ή γύρω από το παθογόνο (ιστολογική αμυντική αντίδραση). Άλλες, είναι αποτέλεσμα μορφολογικών και πιθανόν βιοχημικών αλλαγών στα τοιχώματα των εκπορθημένων κυττάρων ("**κυτταρική αμυντική αντίδραση**") ή μορφολογικών αλ-

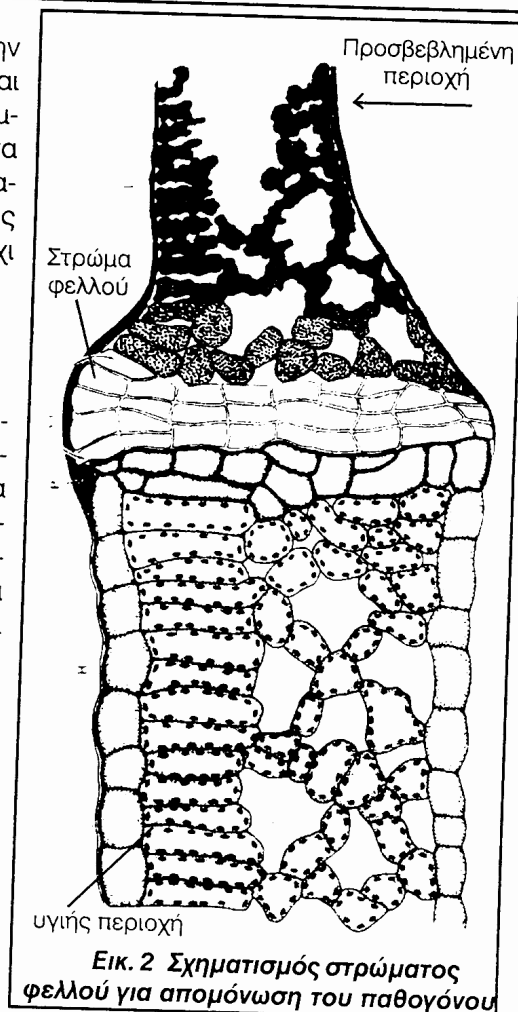
λαγών στο κυττόπλασμα των κυττάρων που δέχονται επίθεση ("**κυτοπλασματική αμυντική αντίδραση**"). Τέλος ο θάνατος των εκπορθημένων κυττάρων μπορεί να έχει σαν αποτέλεσμα την προστασία του φυτού από παραπέρα προέλαση του παθογόνου ("**νεκρωτική αμυντική αντίδραση**" ή "**αντίδραση υπερευαισθησίας**").

Στο επόμενο τεύχος θα ολοκληρώσουμε αυτό το μεγάλο κεφάλαιο αναφέροντας επεξηγήσεις για τους μηχανισμούς που μόλις μιλήσαμε.

Όσα είπαμε μέχρι τώρα εξέταζαν την ασθένεια από την πλευρά του φυτού (ξενιστής ή θύμα) και στις δυνατότητες που έχει αυτό να αντιπαλέψει τους "**εχθρούς**" του. Πιστεύουμε ότι έχει γίνει φανερό πως το φυτό δεν υπομένει παθητικά και άβουλα τις επιθέσεις αλλά ότι βρίσκεται σε πλήρη εγρήγορση και ετοιμότητα. Για να μπορέσουν όμως να λειτουργήσουν τα αμυντικά συστήματα που αναφέραμε και πιθανόν και άλλα, άγνωστα, πρέπει φυτό και περιβάλλον να βρίσκονται σε ισορροπία και εδώ προκύπτει η ευθύνη του καλλιεργητή.

Εικ. 1 Δεσμίδα σκληρεγχυματικών κυττάρων

Εικ. 2 Σχηματισμός στρώματος φελλού για απομόνωση του παθογόνου

Καλλιέργεια του κολοκυθιού

Cucurbita spp οικογένεια κολοκυνθωδών (Cucurbitaceae)

Χ'παναγιώτου Μένη

Στοιχεία καλλιέργειας

Τα καλλιεργούμενα κολοκύθια κατάγονται από την Αμερική. Στην Ευρώπη ήρθαν τον 16ο αιώνα.

Είναι φυτά μονοετή έρποντα και πολύ σπάνια με όρθια ή θαμνώδη βλάστηση. Η ρίζα τους είναι πασσαλώδης και φθάνει σε βάθος 40-50 cm. Απ' αυτήν ξεκινούν πολλές πλευρικές που αναπτύσσονται πλάγια και προς τα κάτω.

Οι βλαστοί του έρπουν σε μεγάλο μήκος που μπορεί να φθάσει τα 8-10m. Τα άνθη του είναι δικλινή και σπανιότερα ερμαφρόδιτα. Έχουν μεγάλο μέγεθος και είναι κίτρινα. Τα αρσενικά καταναλώνονται και σαν λαχανικά για ντολμάδες, είναι περισσότερα από τα θηλυκά και βρίσκονται στο κέντρο των φυτών αντίθετα από τα θηλυκά που βρίσκονται στην περιφέρεια σε βλαστούς τρίτης τάξεως και πάνω. Η γονιμοποίησή τους γίνεται κυρίως με τις μέλισσες, μεταξύ των φυτών της φυτείας, των ποικιλιών και των ειδών του γένους *Cucurbita*, όχι όμως και μεταξύ των γενών, (δηλαδή με τα αγγούρια, τα πεπόνια, τα καρπούζια).

Είναι φυτό που αντέχει σε χαμηλές θερμοκρασίες αλλά όχι στους παγετούς.

Η σπορά γίνεται σε 2,5 cm βάθος, κατευθείαν στο χωράφι μια εβδομάδα ή παραπάνω μετά τον τελευταίο αναμενόμενο παγετό. Η θερμοκρασία του εδάφους θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 15 °C. Η σπορά γίνεται σε γραμμές ή σε όρχους προσθέτοντας καλά χωνεμένη κοπριά ή κόμποστ.

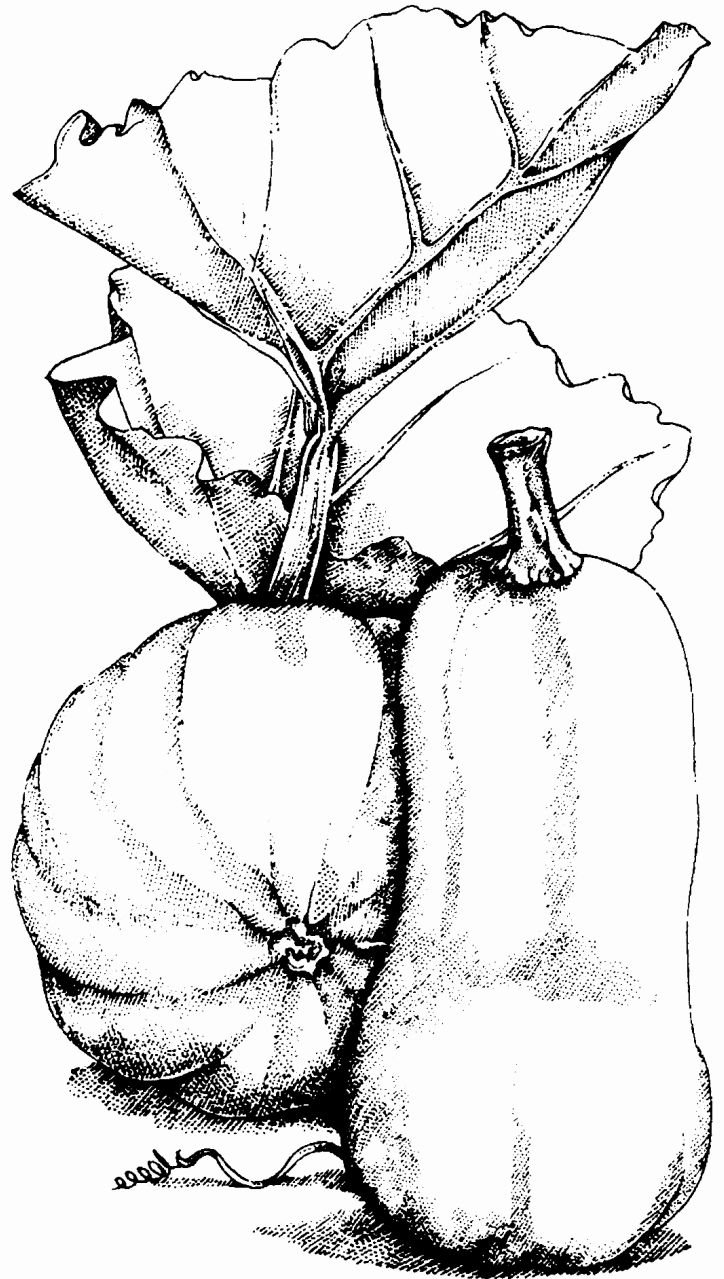
Αν πρόκειται να γίνει μεταφύτευση τότε η σπορά θα πρέπει να ξεκινήσει 4 εβδομάδες πριν βγουν τα φυτά έξω. Αυτό μπορεί να γίνει 3-4 βδομάδες ύστερα από τον τελευταίο αναμενόμενο παγετό. Η μεταφύτευση πρέπει να γίνει με πολύ προσοχή γιατί το ριζικό σύστημα είναι ευαίσθητο.

Στις βορειότερες περιοχές μπορεί να γίνει κάλυψη τους εδάφους με μαύρο πλαστικό για να ζεσταθεί μέχρι να έρθει η ώρα της μεταφύτευσης, ώστε να έχουμε καλύτερη ανάπτυξη των φυτών. Αυτή η πρακτική δεν συνιστάται στις πιο ζεστές περιοχές γιατί το έδαφος μπορεί να ζεσταθεί παραπάνω απ' όσο πρέπει.

Τα χειμωνιάτικα κολοκύθια σπέρνονται έως τέλος Ιουλίου.

Στις βορειότερες περιοχές, 50 μέρες πριν από τον πρώτο αναμενόμενο παγετό αφαιρούμε όλα τα άνθη και τους ανώριμους καρπούς για να μπορέσουν να ωριμάσουν οι υπόλοιποι.

Οι αποστάσεις των φυτών και για τα καλοκαιρινά κολοκυθάκια και για τις χειμωνιάτικες κολοκύθες είναι 60-90 cm προς όλες τις κατευθύνσεις. Οι θαμνώδεις ποικιλίες μπορούν να καλλιεργηθούν και σε κοντινότερες αποστάσεις.

Αν η καλλιέργεια γίνει σε κλίνες τα κολοκύθια τοποθετούνται στις άκρες της για να απλωθούν στα μονοπάτια και να μην πνίξουν τα γειτονικά φυτά. Όπου είναι δυνατόν μπορούν να γίνουν κρεμαστά.

Το κολοκύθι δίνει τις καλύτερες παραγωγές του σε χωράφια πλούσια σε οργανική ουσία και καλή εδαφική υγρασία.

Μπορεί να καλλιεργηθεί σε έδαφος με PH 5,5 - 6,8 αλλά αποδίδει καλύτερα γύρω στο 6.

Η κατεργασία του εδάφους για τα αγριόχορτα πρέπει να είναι επιπόλαιη και σταματά όταν το φύλλωμα καλύψει το έδαφος γιατί τα αγριόχορτα πνίγονται από τα φυτά.

Χρειάζεται πολύ νερό αλλά το έδαφος δεν πρέπει να

νεροκρατεί. Κρίσιμη περίοδος άρδευσης είναι όταν έχουν μπουμπούκια και άνθη. Τα φύλλα δεν πρέπει να βρέχονται κατά την άρδευση για να αποφεύγονται οι ασθένειες.

Το κόψιμο των φύλλων ή κορφολόγημα των βλαστών που γίνεται πολλές φορές για να διατεθούν οι κορυφές σαν κολοκυθοκορφάδες, δεν συνιστάται γιατί μειώνει την ικανότητα αφομοίωσης θρεπτικών ουσιών από το φυτό.

Παραγωγή σπόρου

Η άνθηση των κολοκυθιών διαρκεί μερικές εβδομάδες και ίσως λόγω της διαφορετικής επίδρασης της διάρκειας της ημέρας άλλες ποικιλίες χαρακτηρίζονται από έντονο δέσιμο των πρώτων ανθέων και άλλες των τελευταίων.

Επειδή η διασταύρωση μεταξύ των ποικιλιών είναι εύκολη, οι αποστάσεις μεταξύ τους πρέπει να είναι μεγάλες, 1000μ. Τα κολοκύθια που προορίζονται για σπόρο, αφήνονται να ωριμάσουν τελείως μέχρι να σκληρύνουν τα σπέρματα. Τα σπέρματα ορισμένων ποικιλιών που χαρακτηρίζονται για το μέγεθος των σπόρων τους, το λευκό χρώμα και τη γεύση τους, χρησιμοποιούνται σαν πασατέμπο.

Είδη και ποικιλίες κολοκυθιών

Έχουμε τρία είδη κολοκυθιών:

α) Το *Cucurbita Pepo* που δίνει τα καλοκαιρινά κολοκύθια.

β) Το *Cucurbita moshata* και *Cucurbita Maxima* που δίνουν τις χειμωνιάτικες κολοκύθες.

Από τα α' καλλιεργούνται συνήθως 3 ποικιλίες:

Τα ντόπια λευκά με λευκό, γωνιώδη, κυλινδρικό καρπό και στένωση στη μέση.

Τα λευκά Ιταλικά όπως τα προηγούμενα, χωρίς γωνίες και στενώσεις και

Τα πράσινα ντόπια με καρπό κυλινδρικό, γωνιώδη ή λείο και με ή χωρίς στενώσεις.

Από τα χειμωνιάτικα καλλιεργούνται συνήθως:

Τα μαμούθ με σφαιρικό και πεπλατυσμένο σχήμα, λευκό ή κίτρινο έως πορτοκαλί, φθάνουν τα 50 kg και χρησιμοποιούνται σαν κτηνοτροφικά.

Τα κοκκινοκολόκυθα είναι επιμήκη, σφαιρικά ή πεπλατυσμένα, με

χαρακτηριστικές συνήθως αυλακώσεις. Έχουν κιτρινοκόκκινη σάρκα και χρησιμοποιούνται για τροφή ανθρώπων και ζώων.

Τα κρεατοκολόκυθα είναι αρκετά μακριά φθάνουν και τα 1 m με διάμετρο 8-15 cm. Είναι λευκοπράσινα και χρησιμοποιούνται στη ζαχαροπλαστική. Καλλιεργούνται από πολύ παλιά στην Κύπρο. Μια παραλλαγή τους ή λαγηνοφόρος που κι αυτή υπήρχε στην Ασία και Ευρώπη από τα αρχαία χρόνια, χρησιμοποιούνταν παλιότερα για οικιακές χρήσεις όπως μεταφορά νερού και λαδιού.

Ακόμη υπάρχουν διάφορα διακοσμητικά κολοκύθια.

Τέλος μια μορφή κολοκυθιού που καλλιεργείται για τους επιμήκεις και κυλινδρικούς καρπούς του χρησιμοποιείται σαν σφουγγάρι, τα λίκια και ανήκει στο γένος *Luffa*.

Συγκαλλιέργεια

Εκτός από το κλασικό τρίο κολοκύθι - καλαμπόκι - φασόλι (όχι πατάτα), το κολοκύθι μπορεί να συγκαλλιεργηθεί με ραδίκια. Επίσης αναφέρεται η καλλιέργεια κολοκυθιού στις ρίζες νάνων φρουτόδεντρων και η συγκαλλιέργεια με βαμβάκι και αμπέλι.

Διαδοχικές καλλιέργειες.

Το κολοκύθι μπορεί να ακολουθηθεί στο χωράφι ριζώδεις καλλιέργειες. Επίσης ακολουθεί πρώιμο αρακά, λάχανο, σπανάκι και κινέζικο λάχανο. Μετά από κολοκύθι μπορούν να καλλιεργηθούν φασόλια και λάχανα.

Προβλήματα της καλλιέργειας.

Τετράνυχος. Κιτρινισμένα φύλλα που γίνονται χαλκόχρωμα και σε μεγάλες προσβολές καρουλιάζουν, ξηραίνονται και πέφτουν, ενώ στην κάτω πλευρά κινούνται μέσα σε αραχνομήματα κόκκινα και κίτρινα ακάρεα που μόλις διακρίνονται με γυμνό μάτι. Τα φυτά έχουν προσβληθεί από τετράνυχο που ευνοείται από ξηρό και ζεστό καιρό. Ψεκάζουμε μ' ένα ελαφρύ εντομοκτόνο σαπούνι.

Νίδιο. Εμφανίζονται κηλίδες με άσπρη σκόνη στις δύο πλευρές των φύλλων αλλά και σε μίσχους και βλαστούς. Καθώς εξελίσσεται ή ασθένεια τα παλιά φύλλα καφετιάζουν και προσβάλλονται τα νεότερα. Για να εμποδίσουμε τη διασπορά της ασθένειας ψεκάζουμε με αραιό διά-

Εικ. 1 Μωσαϊκό σε φύλλο και καρπό κολοκυθιάς

λυμα χαλκού. Προληπτικά χρησιμοποιούμε ανθεκτικές ποικιλίες.

Βακτηριώσεις. Στην πάνω επιφάνεια των φύλλων εμφανίζονται ελαιώδεις κηλίδες, γωνιώδεις, με σαφή, καθορισμένα όρια, ανάμεσα στις νευρώσεις. Στην κάτω επιφάνεια οι κηλίδες έχουν βαθύ πράσινο χρώμα, με τον καιρό σκουραίνουν και όταν πέφτουν αφήνουν τρύπες. Παρόμοιες κηλίδες εμφανίζονται στα στελέχη και στα κολοκύθια και εκκρίνουν ένα άσπρο υγρό. Από προσβολή βακτηρίου μπορεί να προκληθεί και μαρασμός των φυτών που ξεκινά από τις ρίζες ή το λαιμό. Θα πρέπει να αποφεύγεται η διαβροχή των φύλλων κατά το πότισμα ή το άγγιγμα των φυτών όταν είναι υγρά. Για να περιορίσουμε τη διασπορά της ψεκάζουμε με αραιό διάλυμα χαλκού. Προληπτικά χρησιμοποιούμε ανθεκτικές ποικιλίες και υγιή σπόρο. Το έδαφος θα πρέπει να στραγγίζει και να αερίζεται καλά. Εφαρμόζουμε αμειψισπορά και καταπολεμούμε το ραβδωτό σκαθάρι και τις αφίδες που είναι φορείς του βακτηρίου που προκαλεί μαρασμό.

Σάπισμα λαιμού. Τα φυτά που έχουν προσβληθεί από φουζάριο, παρουσιάζουν ένα μαλακό καστανό σάπισμα του λαιμού που στα νεαρά φυτά καταλήγει σε θάνατο. Στα μεγαλύτερα προκαλείται προοδευτική μαρανση των φύλλων και κατάρρευση των βλαστών. Τα κολοκύθια προσβάλλονται όταν έρθουν σ' επαφή με μολυσμένο έδαφος, παρουσιάζοντας μαύρες κηλίδες σαν κάρβουνο. Σάπιασμα του λαιμού μπορεί να προκληθούν, κυρίως στο θερμοκήπιο τις ζεστές περιόδους του έτους από σκληρωτίνιαση και εκδηλώνεται με άσπρα μαλακά σάπιασμα

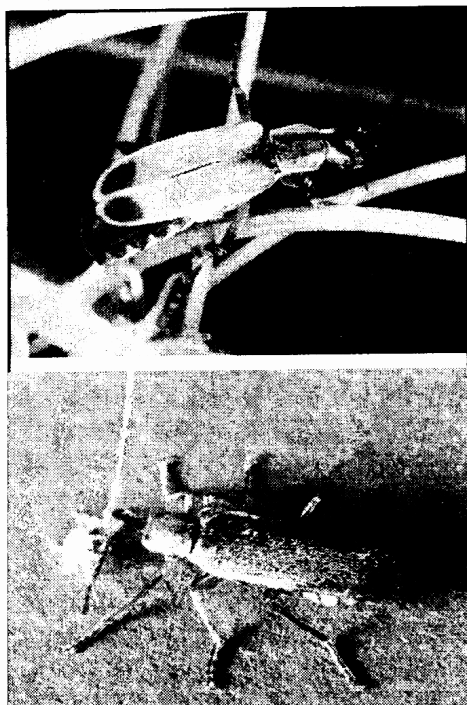

Εικ. 2 Ραδωτό σκαθάρι

στα στελέχη, στους μίσχους, στα φύλλα και στους καρπούς και ακολουθεί νέκρωση όλων των εναέριων οργάνων. Επίσης σαπίσματα προκαλούνται από σταχτιά μούχλα που προσβάλλει όλο το φυτό και τα λουλούδια.

Για την αντιμετώπισή τους συνιστάται χρήση υγιούς απολυμασμένου σπόρου και αμειψισπορά.

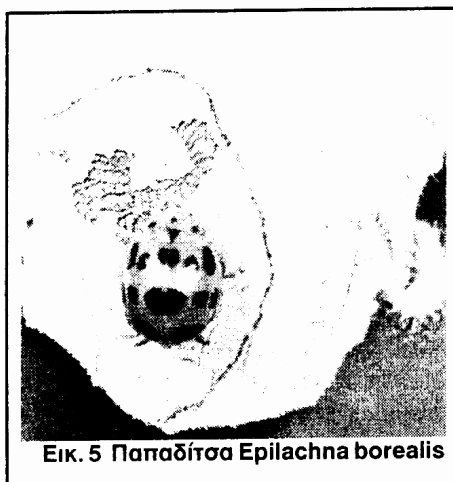
Μωσαϊκό του κολοκυθιού. Στα φύλλα εμφανίζεται τυπικό μωσαϊκό και κιτρίνισμα. Τα μεσογονάτια διαστήματα κοντένουν, σταματά ή ανά-

Εικ. 3,4
Φυσικοί εχθροί του ραβδοτού σκαθαριού

πτυξη του φυτού, παραμορφώνονται τα νεαρά φύλλα και οι καρποί (εικόνα 1) και νεκρώνονται τα φυτά. Προληπτικά χρησιμοποιούμε ανθεκτικές ποικιλίες και καταπολεμούμε τις μελίγκρες το ραδωτό σκαθάρι που μεταδίδουν την ίωση. Απομακρύνουμε και καταστρέφουμε τα προσβεβλημένα φυτά.

Ανθράκνωση. Είναι σοβαρή ασ-

θένεια και εκδηλώνεται με καστανές κηλίδες στα φύλλα τα οποία κατόπιν νεκρώνονται. Στα κολοκύθια προκαλεί καστανές βαθουλωτές κηλίδες που μαυρίζουν. Αντιμετωπίζεται μόνο προληπτικά με αμειψισπορά και χρήση υγιούς σπόρου. Απομακρύνουμε και καταστρέφουμε τα προσβεβλημένα φυτά.

Εικ. 5 Παπαδίτσα *Epilachna borealis*

Ραδωτό σκαθάρια. Φαγωμένα φύλλα οφείλονται στα ραδωτά σκαθάρια (*Acalymma vittata*) μήκους 6 χιλιοστών κίτρινα προς το πορτοκαλί (εικόνα 2) με τρεις μαύρες ρίγες και μαύρο κεφάλι. Τα αυγά του είναι πορτοκαλί και τα αφήνει στο έδαφος κοντά στα φυτά που παρασιτεί. Η λάρβα του είναι λευκή έχει 2-4 γενιές το χρόνο και διαχειμάζει σαν ενήλικο σε υπολείμματα φυτών. Εκτός από τη ζημιά που προκαλεί τρώγοντας τα φύλλα και τα άνθη, μεταφέρει ιώσεις και βακτηριώσεις ενώ η λάρβα του τρέφεται με τους υπόγειους βλαστούς και τις ρίζες. Φυσικός τους εχθρός είναι διάφορα αρπακτικά σκαθάρια όπως τα *Podabrus tomentosus* και *Chauliognathus pennsylvanicus* (εικόνα 3 & 4). Προληπτικά μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε προστατευτικό δίχτυ. Σε περίπτωση προσβολής ψεκάσουμε με σαμπατίλα ή με ροτενόννη και πυρεθρίνη μαζί.

Παπαδίτσα του πεπονιού. Φαγώματα και ξήρανση στην κάτω επιφάνεια των φύλλων. Τα συμπτώματα αυτά προκαλούνται από τη λάρβα και το ακμαίο ενός κολεοπτέρου που μοιάζει με την πασχαλίτσα. Έχει 16 μαύρα στίγματα, η λάρβα του είναι κιτρινωπή και "αγκαθωτή" (εικόνα 5) και τα αυγά του τα αφήνει στην κάτω πλευρά των φύλλων. Έχει εχθρούς πολλά αρπακτικά και την

παρασιτική σφήκα. Για την αντιμετώπιση του μπορεί να χρησιμοποιηθεί ροτενόννη ή πυρεθρίνη. Ο ψεκασμός γίνεται ιδιαίτερα στην κάτω πλευρά των φύλλων. Θα πρέπει να γίνεται καταστροφή των υπολειμμάτων από προσβεβλημένες φυτείες.

Αλευρώδης. Προκαλεί κίτρινους μεταχρωματισμούς στα φύλλα και δευτερογενή προσβολή καπνιάς. Τα έντομα έχουν μέγεθος σκνίπας, είναι λευκά και πετούν σαν σύννεφα μόλις ενοχληθούν. Στην κάτω επιφάνεια των φύλλων παρατηρούνται κιτρινωπές προνύμφες σαν ψώρες. Προσβάλλει τις κολοκυθιές και στο θερμοκήπιο και στην ύπαιθρο. Μπορεί να γίνει χρήση του παρασίτου *Encarsia Formosa* ή ψεκασμοί με τσάι νικοτίνης ή πυρεθρίνη.

Εμφανίζονται φύλλα αλλά δεν σχηματίζονται κολοκύθια. Πιθανόν έχει γίνει ελλιπής γονιμοποίηση. Τα αρσενικά άνθη ανοίγουν μια ή περισσότερες βδομάδες πριν τα θηλυκά και δεν δίνουν κολοκύθια. Αν τα θηλυκά αποτύχουν να δέσουν ή δίνουν μικρά κολοκύθια που μαυρίζουν και σαπίζουν στην άκρη του άνθους δεν έχουν γονιμοποιηθεί. Μπορούμε να βοηθήσουμε τινάζοντας τα άνθη.

Κακοσχηματισμένοι καρποί. Μπορεί να οφείλεται σε πολλές αρρώστιες που προσβάλλουν το φυτό ή σε φτωχή γονιμοποίηση. Αν είναι υγιή τα φύλλα πιθανόν να οφείλεται σε επικράτηση υψηλών θερμοκρασιών που καταστρέφουν τη γύρη.

Μελίγκρες Κατσαρωμένα φύλλα που στην κάτω επιφάνεια έχουν αποικίες από πράσινες και μαύρες μελίγκρες. Εκτός από τις άμεσες ζημιές που προκαλούν μεταδίδουν και ιώσεις. Για μικρές προσβολές μπορεί να γίνει ψεκασμός με νερό ή εντομοκτόνα σαπούνια. Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε τεύχος 4 σελ. 17.

Γενικές προφυλάξεις

Τα φύλλα των κολοκυθιών καίγονται όταν ψεκάστουν με εντομοκτόνα σαπούνια και χαλκό. Γι' αυτό πρέπει να χρησιμοποιούνται με φειδώ και στις μεγαλύτερες δυνατές αραιώσεις. Δεν πρέπει να ψεκάζονται τα φυτά με έντονο ήλιο και όταν οι θερμοκρασίες είναι πάνω από 26°C. Επίσης δεν πρέπει να ψεκάζονται όταν τα φυτά είναι βασιανισμένα λόγω ξηρασίας.

Συγκομιδή

Τα κολοκυθάκια ωριμάζουν σε 48 - 70 ημέρες και συγκομίζονται νεαρά, τρυφερά και μικρά γιατί τα μεγάλα υστερούν σε ποιότητα.

Οι συγκομιδές συνεχίζονται όλο το καλοκαίρι και αν έχουν γίνει διαδοχικές σπορές του φυτού, μπορούμε να έχουμε φρέσκα κολοκυθάκια μέχρι τους παγετούς του Φθινοπώρου. Κόβονται με τμήμα ποδίσκου γιατί έτσι διατηρούνται καλύτερα. Ο φλοιός τους θα πρέπει να είναι τόσο τρυφερός ώστε να χαράζεται με το νύχι. Η συγκομιδή γίνεται προσεκτικά γιατί ο παραμικρός τραυματισμός μπορεί να προκαλέσει αργότερα μελανά στίγματα.

Τα χειμωνιάτικα και κτηνοτροφικά κολοκύθια, ωριμάζουν σε 80- 120 ημέρες και συλλέγονται με σκληρό φλοιό και σε πλήρη ανάπτυξη, γιατί τότε έχουμε μέγιστη απόδοση του καρπού και διατηρείται καλύτερα. Θα χρειαστεί να περιμένουμε μέχρι τους παγετούς.

Τα χειμωνιάτικα μπορούν να διατηρηθούν για αρκετούς μήνες αν τοποθετηθούν σε ξηρό περιβάλλον και υψηλή θερμοκρασία. Οι κολοκύθες διατηρούνται καλύτερα σε θερμοκρασία 6-12°C και σχετική υγρασία 70%.

Τα κολοκυθάκια φυλάγονται μόνο σε ένα στρώμα το ένα δίπλα στο άλλο, χωρίς να ακουμπούν μεταξύ τους. Απομακρύνονται όλα όσα είναι τραυματισμένα. Οι χειμωνιάτικες κολοκύθες παγώνουν στους - 2°C, ενώ τα καλοκαιρινά κολοκυθάκια στους - 1°C.

Βιβλιογραφία

- Γενική και ειδική λαχανοκομία Θρασύβουλου Δ. Ραπτόπουλου.
- GARDEN PROBLEM SOLVER, JEFF BALL
- HIGH - YIELD GARDENING, HUNT and BORTZ
- GARTENING FOR ALL SEASONS, New Alchemy Institute
- NATURAL INSECT AND DISEASE CONTROL, Ellis and Bradley
- Σύγχρονη Γεωργική Τεχνολογία

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΟΛΟΚΥΘΙΟΥ ΚΑΙ ΚΟΛΟΚΥΘΑΣ

Δ.Π., Σ.Ο.

Κολοκύθι

Ο κυμός από κολοκύθια είναι πλούσιος σε βιταμίνες B-1, B-2 και νυασίνη. Είναι επίσης πλούσιος σε βιταμίνες, μεταλλικά άλατα, ασβέστιο και κάλιο. Δροσίζει, ηρεμεί και καθαρίζει το σώμα.

Κολοκύθα

Γνωστό λαχανικό στη μαγειρική και ζαχαροπλαστική καθώς επίσης και από τον πασατέμπο (τους καθουρντισμένους με αλάτι κολοκυθόσπορους).

Είναι πλούσιο σε βιταμίνη Α με αρκετές φαρμακευτικές ιδιότητες. Τα σπέρματα περιέχουν πεπορηπίνη, λευκίνη, θυροξίνη, βιταμίνη Β.

Είναι καταπραυντικό, δροσιστικό, μαλακτικό, καθαρικό, διουρητικό.

Το χρησιμοποιούμε σε:

Αιμορροΐδες

Αϋπνία

Διαβήτη

Δυσκοιλιότητα

Δυσπεψίες

Εντερίτιδες, δυσεντερίες

Εντερικά παράσιτα (ταινία, ασκαρίς)

Καρδιακές παθήσεις

Νεφρική ανεπάρκεια

Ουρηθρίτιδα

Συνταγές:

1. 1 ποτήρι κυμό κολοκύθας, κάθε πρωί νηστικός για καθαρικό. Επειδή ο κυμός αυτός δεν είναι πολύ εύγευστος, μπορούμε να του προσθέσουμε κυμό από άλλα λαχανικά.

2. Ο πολτός κολοκύθας καταπραύνει τον πόνο και γιατρεύει εγκαύματα, φλεγμονές, αποστήματα και γεροντική γάγγραινα.

3. Για την αϋπνία, μπορούμε να φτιάξουμε ένα καταπραυντικό και δροσιστικό γαλάκτωμα, βράζοντας σε νερό ή γάλα σπόρια αλεσμένα χωρίς τη φλούδά τους.

4. Για την ταινία, (εντερικά παράσιτα), χρησιμοποιούμε τα σπόρια. Η δόση είναι 15 γραμμάρια σπόρων για μικρό παιδί, 40 γραμμάρια για μεγαλύτερο παιδί και 60-100 γραμμάρια για ενήλικα. Λιώνουμε τους σπόρους με τη φλούδα τους, κοπανίζοντας με μέλι, ανθόνερο πορτοκαλιάς, μαρμελάδα ή σιρόπι.

Η θεραπεία διαρκεί 2 ημέρες: Την πρώτη, νηστεύουμε για να πεινάσει το σκουλήκι. Την δεύτερη μέρα, το πρωί μια δόση από λυομένους κολοκυθόσπορους με μια κουταλιά καρυδέλαιο. Το μεσημέρι ένα καθαρικό (π.χ. μια κουταλιά της σούπας ρεϊσινόλαδο). Το βράδυ, ένα ζωμό λαχανικών χωρίς καθόλου λιπαρά εκτός από καρυδέλαιο (το οποίο το απεχθάνεται το σκουλήκι).

Όταν το παιδί θελήσει να ενεργηθεί, βάλτε το επάνω σε ένα κουβά με χλιαρό νερό, 37 βαθμών, για να βγει πιο εύκολα το σκουλήκι, που αν αισθανθεί χαμηλότερη θερμοκρασία βγαίνοντας, μπορεί να συσπασθεί, να κοπεί κομματάκια και να μείνει μέσα. Επαληθεύστε στον κουβά, αν βγήκε η ταινία ολόκληρη με το κεφάλι της. Αλλιώς θα πρέπει να ξαναρχίσετε τη θεραπεία από την αρχή.

Άλλη συνταγή, φτιάχνει με τον ίδιο τρόπο πολτό από 30-40 γραμμάρια κολοκυθόσπορο που χωρίζει σε 3 μέρη.

Λαμβάνεται σε 3 δόσεις ανά μισή ώρα και μετά από 1 ώρα παίρνουμε κάποιο καθαρικό τσάι (βράζουμε για 3 λεπτά 1 κουταλιά σπόρους φλοιού ράμνου σε 1 φλιτζάνι νερό, προσθέτουμε 1 κουταλιά σέννα και αφήνουμε για 10 λεπτά).

Για τα παιδιά, αυτή η συνταγή προτείνει η ίδια αυτή δόση να διαιρεθεί σε περισσότερα μέρη που θα λαμβάνονται σε διάστημα δύο, τριών ημερών και μετά να ληφθεί το καθαρικό.

ΒΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΟΠΩΡΟΦΟΡΩΝ (ΠΥΡΗΝΟΚΑΡΠΑ)

ΜΕΡΟΣ Γ'

Κολέμπας Γιώργος - Βιοκαλλιεργητής, εκπαιδευτικός

ΡΟΔΑΚΙΝΙΑ

ι) Γενικά: Η ροδακινιά είναι μικρόσωμο δέντρο που φθάνει τα 3-4 m. Τα άνθη της λευκορόδινα ή κοκκινωπά ανοίγουν πριν από τα φύλλα της. Ο φλοιός των καρπών είναι χνουδωτός στα επιτραπέζια και λείος στα Νεκταρίνια. Ο πυρήνας τους μένει προσκολλημένος στη σάρκα και κατά την ωρίμανση στα συμπύρηνια είδη (βιομηχανικά), ενώ στα εκπύρηνια (γιαρμάδες) αποκολλιέται εύκολα (επιτραπέζια).

Είναι βραχύβιο δέντρο, ζει μόνο περί τα 10 χρόνια, εκτός από ευνοϊκές προσταγμένες και γόνιμες περιοχές όπου μπορεί να φθάσει τα 30 χρόνια. Μπορεί να καρποφορήσει απ' τον 3ο χρόνο. Προτιμά το ήπιο, θερμό κλίμα και είναι ευαίσθητο στους παγετούς της Άνοιξης. Για να ανθίσει όμως κανονικά έχει ανάγκη από χαμηλές θερμοκρασίες το χειμώνα (600 - 900 ώρες τουλάχιστον κάτω από 7°C). Με ζεστό χειμώνα δεν ανθίζει κανονικά την άνοιξη και οι οφθαλμοί πέφτουν.

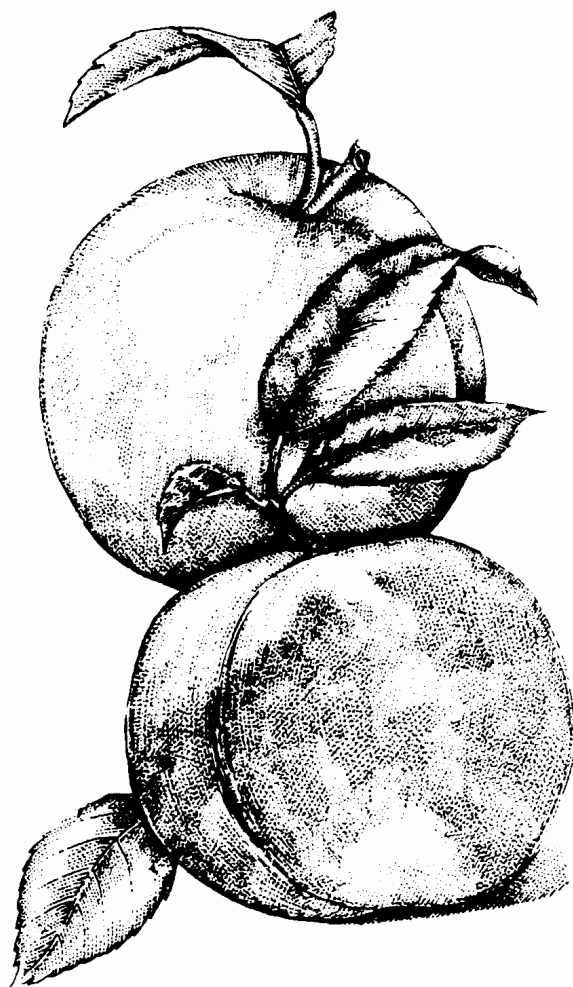
Ευδοκίμει σε αμμοπηλώδη εδάφη, που στραγγίζουν καλά, είναι πλούσια σε ασβέστιο και καλά προσταγμένα.

Τα δενδρύλλια φυτεύονται το φθινόπωρο ή τις αρχές της άνοιξης. Πρέπει να μας ενδιαφέρει πέρα απ' την ποικιλία και το υποκείμενο που πρέπει να είναι κατάλληλο για το έδαφος που διαθέτουμε. Οι περισσότερες ποικιλίες αυτογονιμοποιούνται, έτσι δεν χρειάζονται επικονιαστές (εκτός απ' τις Hale).

Προσοχή! Οι ροδακινιές δεν πρέπει να φυτεύονται σε θέσεις όπου πριν υπήρχαν ροδακινιές, γιατί προσβάλλονται εύκολα από ασθένειες και τις περισσότερες φορές ξεραίνονται γρήγορα (κυάνιο;). Εκτός αν οι προηγούμενες έχουν ξεριζωθεί καλά και το χώμα έχει αλλαχθεί. Μόνο τα υποκείμενα αμυγδαλοροδακινιάς και δαμασκηνιάς δεν έχουν πρόβλημα.

Η ροδακινιά για να είναι παραγωγική χρειάζεται αρκετά θρεπτικά στοιχεία και υγρασία εδάφους. Το άζωτο είναι απαραίτητο για την παραγωγή και το κάλιο για την ποιότητα. Επίσης απαραίτητα ιχνοστοιχεία είναι ο ψευδάργυρος και ο σίδηρος, ειδικά για εδάφη με πολύ ασβέστιο.

Η έλλειψη νερού την περίοδο αύξησης του καρπού έχει σαν αποτέλεσμα μικρούς καρπούς.

Αφού αρχίζουν να καρποφορούν τα δέντρα, κλαδεύονται αυστηρότερα σε σχέση με τα άλλα οπωροφόρα. Επίσης χρειάζεται συνήθως αυστηρό αραίωμα, που γίνεται καλύτερα περί τα μέσα Μαΐου (όταν σκληρύνει ο Πυρήνας) και αφαιρούνται οι μικροί κακοσχηματισμένοι και προσβεβλημένοι καρποί. Αυτοί πρέπει να απομακρυνθούν για προληπτικούς λόγους.

Το πρόβλημα με τα φρούτα είναι ότι δεν μπορούν να διατηρηθούν σε ψυγεία πέρα από 10-12 μέρες. Γι' αυτό πρέπει να καταναλώνονται γρήγορα. Ετσι είναι καλό ο οπωρώνας να έχει διάφορες ποικιλίες που ωριμάζουν

κλιμακωτά σε μεγάλο χρονικό διάστημα. Οι συνηθέστερες ποικιλίες στη χώρα μας: υπερπρώιμη: Springtime, πρώιμες: June Gold - Cardinal - Dixired, μεσοπρώιμες: Redhaven, κανονικές: Fairharen - Early Elbera, όψιμες: Hale, Late Elberta. Όλες οι παραπάνω είναι εκπύρηνες. Υπάρχουν και οι συμπύρηνες για κονσέρβα (Fortuna, Dixon, Caroline, Halford με τη σειρά ωρίμανσης).

Από τα Νέκταρίνια: Πρώιμη: Nectured No 4, κανονική: Stark Red Delicious, όψιμη: Stark Delicious.

Πράσινη αφίδα της ροδακινιάς

κατσάρωμα, με εξογκώματα που στην αρχή είναι κίτρινα και μετά κοκκινίζουν. Στη συνέχεια ακολουθεί φυλλόπτωση. Οι τρυφεροί βλαστοί παραμορφώνονται και στρέφονται, τα δε άνθη παραμορφώνονται και πέφτουν.

Το ίδιο γίνεται και με τους μικρούς καρπούς. Έχουμε δε και έκκριση κόλλας.

Αντιμετώπιση: Προληπτικά: 1. Η λίπανση με κομπόστα το φθινόπωρο καθώς και η εδαφοκάλυψη είναι σημαντική.

2. Φύτεμα σκόρδου και καπουτσίνων κάτω απ' τις ροδακινιές.

3. Το φθινόπωρο ψέκασμα με πολυκόμπι των δέντρων και του εδάφους από κάτω.

4. Με το φούσκωμα των ματιών πάλι ψέκασμα με πολυκόμπι 3 φορές μέσα σε 10 μέρες ή ψέκασμα με 2% ασβεστούχα φύκια + 5% τσουκνιδόζουμο, 2 φορές σε 3 βδομάδες.

5. Το χειμώνα 1-2 φορές ψέκασμα με 2% υδρύαλο.

6. Απομάκρυνση μωμιοποιημένων καρπών.

7. Στη βιοδυναμική: Ψέκασμα με παρασκεύασμα κεράτων όταν οι καρποί έχουν το μέγεθος φουντουκιού.

Αμεσα: 1. Τα πεσμένα φύλλα μαζεύονται και καίγονται

2. Σε μεγάλη προσβολή, την περίοδο του φουσκώματος των ματιών, ψέκασμα με χαλκούχο παρασκεύασμα. Το ίδιο και το επόμενο φθινόπωρο.

δ) Ωίδιο ροδακινιάς (Sphaerotheca Pannosa, ασκομύκητας) Τα φύλλα της κορυφής κατσαρώνουν και σκεπάζονται από άσπρη σκόνη, ενώ οι νέοι βλαστοί δεν αναπτύσσονται κανονικά. Οι μικροί καρποί αποκτούν καστανές κηλίδες που προεξέχουν ελαφρά και σκεπάζονται με άσπρη αλευρώδη σκόνη που στη συνέχεια σκάζουν και παραμορφώνονται.

Η αντιμετώπιση είναι ίδια όπως και στο ωίδιο της Μηλιάς. (επόμενο τεύχος)

ε) Σηψιρριζιές

Προκαλούνται από μύκητες στις ρίζες και στο λαιμό, που ευνοούνται από εδαφική υγρασία.

Συμπτώματα: Το φθινόπωρο με τις βροχές εμφανίζονται μανιτάρια στη βάση των φυτών ή σε πιο ελαφριά προσβολή έχουμε λεπτές ασπροκίτρινες πλάκες ή καστανόμαυρα κορδόνια.

Αντιμετώπιση: Προληπτικά: 1. Καλή στράγγιση εδάφους

2. Οχι συχνά ποτίσματα

3. Οχι μηχανική κατεργασία εδάφους

4. Οχι λιπάσματα που ευνοούν

Αμεσα: 1. Ξερίζωμα των δέντρων που έχουν πολλά συμπτώματα.

2. Απολύμανση και φύτεμα ανθεκτικών ποικιλιών μετά από ένα τουλάχιστον χρόνο.

στ) Άλλες ασθένειες της ροδακινιάς είναι: Μονύλια (βλέπε δαμασκηλιά στο επόμενο) Καπνώδης (βερικοκιά, προηγούμενο), Φουσικλάδιο (βλέπε μηλιά, επόμενο), καρπόκαψα (πδαμασκηλιά) Κορύνεο (βερικοκιά) και Scharka βλέπε δαμασκηλιά, προηγούμενο).

ii) Εχθροί και Ασθένειες

α) Πράσινη μελίγκρα ροδακινιάς (Myzus persicae).

Προσβάλλει και τα άλλα πυρηνόκαρπα. Είναι πολύ ζημιογόνα.

Βιολογικός κύκλος: Τα άπτερα έντομά της είναι από πράσινα μέχρι κιτρινοπράσινα. Διαχειμάζει σαν χειμερινό αβγό στα δέντρα της ροδακινιάς. Η πρώτη γενιά εμφανίζεται με το άνοιγμα των ματιών, κάτω απ' την επιφάνεια των φύλλων. Τον Ιούνιο φτερωτά άτομα μεταναστεύουν σε δευτερεύοντες ξενιστές (πάνω από 400 είδη φυτών, κύρια λαχανικά) για να γυρίσουν πάλι το φθινόπωρο και ύστερα από ζευγάρωμα τοποθετούν τα χειμερινά αβγά. Τη μεγαλύτερη προσβολή έχουμε συνήθως από Ιούλιο μέχρι Αύγουστο. (φωτογραφία)

Συμπτώματα: Ανθόπτωση, κατσάρωμα φύλλων, αποχρωματισμός και τελικά πτώση των φύλλων, ξήρανση καρπών. Δεν έχουμε εμφάνιση μυρμηγκιών. Ιδιαίτερα επικίνδυνη είναι και σαν φορέας ιών.

Αντιμετώπιση: είναι πολύ δύσκολη γιατί είναι πολύ ανθεκτική. Συνήθως αντιμετωπίζεται όπως οι άλλες αφίδες, που περιγράφηκε πιο πάνω.

β) Μαύρη μελίγκρα ροδακινιάς (Brachycaudus Percicae niger)

Προσβάλλει και τη βερικοκιά

Διαχειμάζει σαν αβγό ή άπτερο άτομο στις ρίζες. Από τα μέσα ως τέλη Μαρτίου φτάνει στα κλαδιά όπου προσβάλλει βλαστούς και φύλλα μέχρι αργά το καλοκαίρι, ενώ προσβάλλει επίσης και τα ανθοφόρα μπουμπούκια. Φύλλα και άνθη καρουλιάζουν ή κατσαρώνουν και στο τέλος μαραίνονται και ξεραίνονται. Η αντιμετώπισή της είναι ίδια με των αφίδων.

γ) Εξώασκος (Taphrina de Formans, ασκομύκητας)

Σοβαρή και συνηθισμένη στην Ελλάδα ασθένεια της ροδακινιάς. Προκαλεί μεγάλη εξασθένηση στο δέντρο, που γίνεται έτσι ευαίσθητο και στις άλλες ασθένειες.

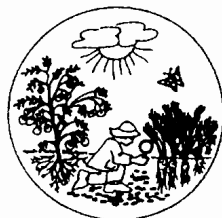
Βιολογικός κύκλος: Η μόλυνση ξεκινά νωρίς την Άνοιξη με κρύο βροχερό - υγρό καιρό από τα ασκοσπόρια που ελευθερώνονται απ' τους ασκούς που βρίσκονται στα πεσμένα φύλλα. Προσβάλλουν τα νεαρά φύλλα και τους καινούριους βλαστούς. (Οι παλιοί δεν προσβάλλονται), ιδιαίτερα των όψιμων ποικιλιών με κίτρινη σάρκα καρπών.

Συμπτώματα: Στα φύλλα έχουμε παραμόρφωση -

Επειδή είναι πολύ ευχάριστο να μοιράζεσαι την ομορφιά της φύσης με τα παιδιά, αποφασίσαμε μέσα από μια σειρά άρθρων να κάνουμε κατανοητές σ' αυτά βασικές αρχές της καλλιέργειας της γής καθοδηγώντας τα βήμα-βήμα στην δημιουργία ενός οικολογικού μπαξέ.

Μια πολύ "νόστιμη" και "υγιεινή" δραστηριότητα για τα παιδιά.

Ο ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΠΑΞΕΣ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

Καλλιέργησε μόνος σου τη δική σου νόστιμη και θρεπτική τροφή

Μέρος τρίτο - Χατζηπαναγιώτου Μένη

Τι είναι ο οικολογικός μπαξές

Μερικές μέρες μετά από εκείνο το περίφημο κολατσιό όπου οι τρεις φίλες πήραν την απόφαση να φτιάξουν το δικό τους οικολογικό μπαξέ η Μαργαρίτα ξαναπήγε στο αγρόκτημα.

"Λοιπόν" είπε ο κύριος Ηρακλής "τι λέτε κορίτσια, θέλετε ακόμη να κάνετε τον δικό σας μπαξέ; Θα πρέπει να ξέρετε ότι θα σας πάρει πολύ καιρό. Τουλάχιστον 12 Σάββατα χωρίς "καρουζέλ" και άλλα παιδικά προγράμματα στην τηλεόραση. Μερικές φορές θα έχετε να δουλεύετε στο μπαξέ και μετά το σχολείο. Είστε σίγουρες ότι το θέλετε;

"Ναι... ναι... το θέλουμε..." απάντησαν αφού κοιτάχτηκαν μεταξύ τους διερευνητικά για να βεβαιωθούν ότι δεν υπήρξε καμιά διαρροή.

"Όμως που θα γίνει θα είναι μεγάλος;" ρώτησε η Μυρτώ.

"Ναι αποφάσισα να σας αφήσω 200 τετραγωνικά μέτρα μέσα στον μεγάλο. Αυτό σημαίνει 20 μέτρα ή μια πλευρά και 10 ή άλλη. Δέκα φορές το είκοσι κάνει..."

"Διακόσια", απάντησαν οι μεγάλες, "αυτό το ξέρουμε καλά".

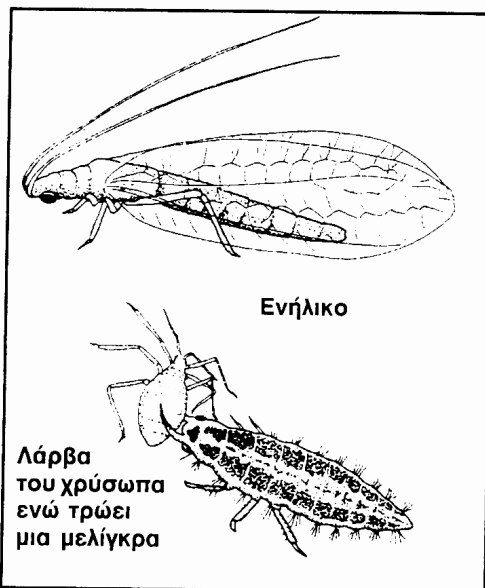
"Προτείνω να πάμε μέσα να φάμε κάτι και να πούμε για το μπαξέ".

Η παρέα προχώρησε στην κουζίνα όπου κρέμονταν από τα δοκάρια της οροφής ματσάκια με διάφορα βότανα, σκορπώντας μια γλυκιά μυρωδιά.

Ο κύριος Ηρακλής άρχισε το μάθημα λέγοντας:

"Νομίζω ότι γνωρίζετε για τα σκαθάρια, τα σκουλήκια, τις μέλισσες

και τις πεταλούδες. Θα πρέπει όμως να μάθετε ότι μέσα στο έδαφος υπάρχουν μικροσκοπικά ζουζούνια, εκατομμύρια - εκατομμυρίων! Αμέτρητα!! Η φύση τα τοποθέτησε εκεί για να βοηθούν τα φυτά στην ανάπτυ-

ξη τους... κατάλαβες Μαργαρίτα; Πρώτα απ' όλα λοιπόν οικολογικός μπαξές σημαίνει εκατομμύρια απ' αυτά τα μικροσκοπικά ζουζούνια στο έδαφος".

"Ζουζούνια; μπλιάξ!!! τα σιχαίνομαι" και έκανε μια γκριμάτσα όλο αηδία η Μαργαρίτα. "Πως ξέρεις ότι είναι εκεί αφού δεν τα βλέπεις;"

"Το ξέρω γιατί μου το είπε η φύση. Τώρα θέλω να μου πείτε τι σημαίνει χημικό λίπασμα".

"Σαν το χοντρό αλάτι" απάντησε η Μυρτώ.

"Ναι σαν το χοντρό αλάτι αλλά αν φάτε απ' αυτό θα δηλητηριαστείτε

και βέβαια θα πρέπει να ξέρετε ότι δεν επιτρέπεται ποτέ σ' έναν οικολογικό μπαξέ" είπε ο κύριος Ηρακλής.

"Γιατί;" ρώτησαν τα κορίτσια.

"Γιατί αν χρησιμοποιείς απ' αυτό σκοτώνεις τους μικροοργανισμούς του εδάφους γι' αυτό."

"Τι θα γίνει δεν θα φάμε σήμερα από κείνα τα οικολογικά σάντουιτς" διέκοψε η Μαργαρίτα χάνοντας την υπομονή της.

"Και βέβαια θα φάμε, περίμενε όμως λίγο. Δεν έχουμε πει ακόμη τίποτε για τα έντομα. Τα έντομα λοιπόν οι άνθρωποι τα διακρίνουν σε καλά και κακά".

"Και πως τα ξεχωρίζουν" απόρησε η Μυρτώ.

"Αν τρώνε πολύ από τα φυτά σου τότε είναι κακά" απάντησε ο κύριος Ηρακλής με τετράγωνη λογική.

"Οι μελίγκρες παραδείγματος χάριν είναι ένα από τα έντομα που κάνουν πολύ μεγάλες ζημιές σχεδόν σε όλα τα καλλιεργούμενα φυτά. Μπορεί να έχουν μέχρι και 20 γενιές το χρόνο,. Δηλαδή ολόκληρη η ζωή της, ο βιολογικός της κύκλος όπως λέγεται, από τη στιγμή που θα γεννηθεί μέχρι να πεθάνει, μπορεί να διαρκέσει περίπου 18 μέρες. Καταλαβαίνεται με τι ρυθμό πολλαπλασιάζονται.

Ετσι τα φυτά σου μπορεί να γεμίσουν απ' αυτά τα μικροσκοπικά έντομα που ρουφάνε τους χυμούς των φυτών και ιτροκαλούν πολύ μεγάλες ζημιές σε μικρό χρονικό διάστημα.

Στις μελίγκρες αρέσουν ιδιαίτερα

τα φυτά που τρέφονται με τα χημικά λιπάσματα που λέγονται αζωτούχα. Μ' άλλα λόγια όσα περισσότερα απ' αυτά ρίχνουμε στο έδαφος τόσο περισσότερο ευτυχημένες κάνουμε τις μελίγκρες. Επιπλέον τα χημικά λιπάσματα κάνουν τα φυτά να έχουν ανάγκη από πολύ νερό. Έτσι το νερό που τραβάνε με τις ρίζες τους από τη γη και κυκλοφορεί στα φύλλα και στους βλαστούς τα κάνει νερουλά, άψητα όπως λέμε, κάτι που αρέσει επίσης πάρα πολύ στις μελίγκρες.

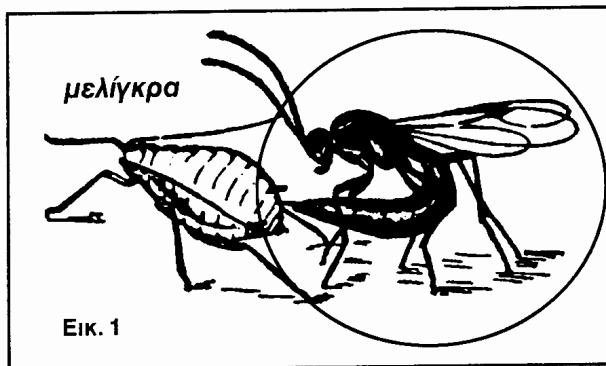
Γιαυτό εμείς πρέπει να δίνουμε μόνο οργανικά λιπάσματα στα φυτά μας ώστε να μην βοηθάμε τις μελίγκρες να αυξηθούν φτιάχνοντας ευπρόσβλητα φυτά. Στον οικολογικό όμως μπαξέ έχουμε και έναν ακόμα σύμμαχο τα καλά έντομα, τα ωφέλιμα ή υπέρ - παράσιτα όπως λέγονται.

Αυτά τρέφονται από άλλα έντομα και έτσι ελέγχουν τους πληθυσμούς των κακών ή παράσιτων διατηρώντας μια ισορροπία. Αυτό μικρούλες μου σημαίνει ότι καθώς αυξάνονται τα κακά έντομα αυξάνονται και τα καλά γιατί πολλά κακά έντομα σημαίνει τροφή για τα καλά. Μειώνονται τα κακά, μειώνονται και τα καλά. Τίποτε δεν είναι τυχαίο στη φύση και όλα συνδέονται μεταξύ τους σε μια αλυσίδα".

"Και ποιο έντομο είναι υπέρ - παράσιτο της μελίγκρας;" ρώτησε η Αιμιλία.

"Θα σας πω τρία απ' αυτά. Τα δύο σίγουρα τα γνωρίζετε. Το ένα είναι η πασχαλίτσα. Η κάμπια της ή αλλιώς η λάρβα όπως λέμε το ανήλικο έντομο αλλά και κάθε ενήλικη πασχαλίτσα (η οποία έχει μια γενιά το χρόνο) τρώει 30-60 μελίγκρες την ημέρα.

Το άλλο λέγεται χρύσωπας και ίσως να το έχετε δει το βράδυ γύρω από τα φυτά της βεράντας έχει 3 με 4 γενιές το χρόνο και τρώει σ' όλη τη διάρκεια της ζωής του 300-500 μελίγκρες. Και ένα τρίτο έντομο, αυτό εδώ στη φωτογραφία γεννά τα αβγά του μέσα στο σώμα της μελίγκρας για να έχουν υγρασία και τροφή τα νεογένητα. Βέβαια μόλις γεννηθούν τα μικρά πεθαίνουν. Υπάρχουν και

άλλα ωφέλιμα έντομα που θα μπορείτε να τα παρατηρείτε μόνες σας όταν θα τα συναντάμε πάνω στα φυτά.

Όλα αυτά είναι φίλοι μας και θα πρέπει να τα προστατεύουμε. Αυτό θα το πετύχουμε μόνο αν προσπαθήσουμε να έχουμε ένα ισορροπημένο περιβάλλον στο μπαξέ μας όπου ο κάθε οργανισμός μικρός ή μεγάλος θα βρίσκεται κάτω από τον έλεγχο των συγκατοίκων του.

Δεν θα μπορεί έτσι να ξεφύγει κανένας και να προκαλέσει τέτοια ζημιά που να μας αναγκάσει να ψεκάσουμε τα φυτά μ' ένα δηλητήριο που θα σκοτώσει τα κακά αλλά και τα ωφέλιμα.

Αν αυτό συμβεί τότε θα πρέπει πρώτα απ' όλα να ψάξουμε να βρούμε τι λάθος κάναμε εμείς και να το διορθώσουμε.

Για να επιτρέψει η φύση την ύπαρ-

ξη τους, σημαίνει ότι παίζουν κάποιο σημαντικό ρόλο. Αυτό πολλές φορές οι άνθρωποι δεν είναι σε θέση να το καταλάβουν.

Είναι πολύ σημαντικό συνέχισε ο κύριος Ηρακλής να τρέφουμε με πολλά οργανικά υλικά τους αμέτρητους μικροοργανισμούς του εδάφους για να μπορούν να προσφέρουν με τη σειρά τους στα φυτά μας ότι χρειάζονται... κατάλαβες Μαργαρίτα;"

"Ναι... μάλλον" απάντησε η Μαργαρώ χαμογελώντας γιατί επιτέλους θα τρώγανε.

Σχετικά με τη φωτοσύνθεση

Οι ακτίνες του ήλιου είναι η δύναμη που κάνει τα φυτά να μεγαλώνουν, ταξιδεύοντας 93 εκατομμύρια μίλια από τον ήλιο μέχρι τη γη

Οι ακτίνες του ήλιου εισχωρούν στα φύλλα και ενεργοποιούν τις λειτουργίες του φυτού.

Να πως δουλεύει:

Η ενέργεια του ήλιου βοηθά το νερό (H₂O) και το διοξείδιο του άνθρακα (CO₂) να ενωθούν και να σχηματίσουν σάκχαρο.

Με τα αποθηκευμένα σάκχαρο το φυτό μπορεί στη συνέχεια να σχηματίσει άμυλο, πρωτεΐνες και όλες τις άλλες τροφές που του είναι απαραίτητες για να έχει υγιή ανάπτυξη.

Αυτή η διαδικασία ονομάζεται φωτοσύνθεση. Δηλαδή σύνθεση θρεπτικών ουσιών με τη βοήθεια του φωτός. Τα φυτά λειτουργούν σαν μικρά εργοστάσια παραγωγής σακχάρων χρησιμοποιώντας τη δύναμη του ήλιου για ενέργεια. Αυτό είναι το πρώτο θαύμα της φύσης. Χωρίς αυτό οτιδήποτε πάνω στη γη θα ήταν νεκρό μαζί και μεις.

ΑΓΓΕΛΙΕΣ ΒΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΩΝ

Διαθέτω κτήμα βιολογικό και ζητώ συνεργάτη που θα ασχοληθεί. Πληροφορίες στο τηλ. 7642372 - 7660844
Σωτηρόπουλος Θωμάς

Διαθέτω κτήμα βιολογικής καλλιέργειας 17 στρεμμάτων στην περιοχή της Θήβας με σπίτι και ζητώ συνεργάτη οικολόγο που να μένει και να το καλλιεργεί.

Σωτηροπούλου Νιόβη Τηλ. 01 7669712

Εισαγωγή στην αρωματοθεραπεία

Αν. Αναστασοπούλου - Εκδότρια και συγγραφέας

Η αρωματοθεραπεία ανήκει στις ήπιες θεραπείες. Και όταν λέμε ήπιες θεραπείες εννοούμε τις θεραπείες που γίνονται με φυσικούς τρόπους και δεν αποσκοπούν να καταστείλουν μόνο τα συμπτώματα ανισορροπίας του οργανισμού όπως κάνει η συμβατική ιατρική, αλλά να επαναφέρουν χωρίς τη χρήση χημικών προϊόντων τη χαμένη ισορροπία των ενεργειών του οργανισμού για να γίνει πάλι υγιής.

Υπάρχουν διάφορες ήπιες θεραπείες όπως η ομοιοπαθητική, η ρεφλεξολογία φυτοθεραπεία κ.λ.π. που μπορεί να χρησιμοποιήσουν διαφορετικές μεθόδους αλλά η βάση τους είναι η ίδια - ο τρόπος επενέργειας είναι φυσικός και ο σκοπός ο ίδιος δηλ. η επαναπρόκληση της χαμένης ισορροπίας. Από κάθε άτομο εξαρτάται η επιλογή, ή μπορούν να συνδυαστούν διάφορες θεραπείες συγχρόνως.

Όπως ο βελονισμός έτσι και η αρωματοθεραπεία στηρίζεται στη φυσική κίνηση της ενέργειας Γιν και Γιανγκ κατά την Κινέζικη φιλοσοφία. Στη φύση υπάρχει πάντα ένα σημείο ισορροπίας. Στα δύο άκρα υπάρχουν οι ενέργειες Γιν και Γιανγκ. Ένα απλό παράδειγμα της ενέργειας Γιν και Γιανγκ είναι το μεγάλωμα των φυτών. Από ένα σπόρο, ένα βλαστάρι βγαίνει το οποίο στηρίζεται πάνω στις ρίζες και αρχίζει να μεγαλώνει. Η προς τα πάνω κίνηση του φυτού είναι γιν, και εξισορροπείται με την προς τα κάτω κίνηση των ριζών που είναι γιανγκ. Ο τρόπος επίσης που το σώμα λειτουργεί στην αρρώστια ή υγεία να περιγραφεί σαν εκφράσεις των ενεργειών γιν και γιανγκ.

Πιο συγκεκριμένα η Αρωματοθεραπεία είναι η υγιεινή αγωγή με φυσικά αρώματα. Αυτό είναι ακριβώς και το νόημα της λέξης. Είναι η χρήση των θεραπευτικών αγνών αποσταγμένων αιθέριων ελαίων για τη βελτίωση της υγείας και της ισορροπίας, του δέρματος, του σώματος και του πνεύματος. Όπως η ονομασία υποδηλώνει, αρωματοθεραπεία σημαίνει "μία θεραπεία που χρησιμοποιεί τα φυσικά αρώματα" τα οποία είναι ουσίες που εξαγονται σε υγρή κατάσταση από τα εύοσμα μέρη των βοτάνων, των λουλουδιών, των ξύλων και των ρητινών. Και είναι τα συστατικά των αιθέριων ελαίων στα οποία οφείλεται η χαρακτηριστική οσμή των διαφόρων φυτών. Το άρωμα αυτό χρησιμεύει στο φυτό σε διάφορες λειτουργίες του όπως η προσέλκυση εντόμων για τη γονιμοποίηση και η δράση τους σαν ορμόνες στις διάφορες βιοχημικές

κές αντιδράσεις. Η ουσία αυτή έχει ονομαστεί "ψυχή" του φυτού ή "ζωτική δύναμη" ή "βιοενέργεια". Περιέχονται μέσα στα όργανα των φυτών σε μορφή μικρών σταγόνων ιδιαίτερα στα φύλλα, στα άνθη και στους καρπούς. Από εκεί βγαίνουν τα αιθέρια έλαια με διάφορες μεθόδους, όπως η απόσταξη κ.λ.π.

Η σύστασή τους ποικίλλει στα διάφορα φυτά και είναι συνήθως ευχάριστη οσμής. Γνωστά σας "αιθέρια έλαια" τα αποστάγματα αυτά πιστεύεται ότι διατηρούν τη "δύναμη της ζωής" που βρίσκεται στον πυρήνα κάθε ζωντανού φυτού. Ας δούμε λίγο την αρωματοθεραπεία στην ιστορία

Είναι πραγματικά ανεξήγητο πως οι τόσο θεραπευτικές ιδιότητες των φυσικών αρωμάτων έχουν αγνοηθεί. Είναι μια μέθοδος σχεδόν άγνωστη στη σύγχρονη Ελλάδα αν και ήταν ο τόπος που άνθισε μαζί με την ιατρική του Ιπποκράτη. Η ιστορία της αρωματοθεραπείας χάνεται στα βάθη των χρόνων στις πρωτόγονες φυλές. Πολύ αργότερα οι Αιγύπτιοι, κατέγραψαν σε πάπυρους ότι χρησιμοποιούσαν αρωματικά βότανα, ξύλα και ρετσίνια για να βαλσαμώσουν διάφορα ζώα και τους φαραώ. Ο αιγυπτιακός πολιτισμός είναι γνωστός για τους βοτανικούς κήπους όπου καλλιεργούσαν σπάνια φυτά απ' την Ασία, Αραβία και Ινδίες. Οι γιατροί του Ιωνικού πολιτισμού στην Αττική και Κρήτη βελτίωσαν την επιστήμη της αρωματοθεραπείας. Σε αυτούς αποδίδεται και η ίδρυση της Ιατρικής Σχολής στην Κω από τον γνωστό γιατρό Ιπποκράτη - τον πατέρα της Ιατρικής.

Γύρω στον 8ο αιώνα μ.Χ. οι Αραβες βελτίωσαν τις μεθόδους λήψης αιθέριων λαδιών και έφτιαξαν καινούρια ελιξίρια και φάρμακα. Μετά την Αναγέννηση η αρωματοθεραπεία ξεχάστηκε καθώς οι φαρμακοποιοί άρχισαν να φτιάχνουν συνθετικά φάρμακα. Εντούτοις τα φυσικά αιθέρια λάδια είναι λιγότερο τοξικά από τα φάρμακα του εργαστηρίου. Είναι περισσότερο εναρμονισμένα με τη βιολογική σύνθεση του οργανισμού και ίσως αποτελεσματικότερα από τη συνεχή λήψη αντιβιοτικών.

Τον 17ο αιώνα οι χρήσεις τους ήρθαν στην επιφάνεια από τον Nicholas Culperer. Εγγραψε το πρώτο ιατρικό βιβλίο φυτοθεραπείας καταγράφοντας φάρμακα που προέρχονται από εκατοντάδες φυτά. Η έρευνα του αποκάλυψε τον τρόπο που τα αιθέρια έλαια δουλεύουν: διεισδύουν το δέρμα μέσα από τα κυτταρικά υγρά φθάνουν στο κυκλοφορικό και λεμφικό σύστημα, και στη συνέχεια στα εσωτερικά όργανα. Αυτή η βασική διαδικασία ποικίλλει χρονικά σε κάθε άτομο, κυμαινόμενη από μισή ώρα μέχρι 12 ώρες. Η διείσδυση από το δέρμα διαρκεί μόνο λίγα λεπτά. Η κατασκευή των χημικών υποκαταστάτων των 19ο αιώνα έφερε πτώση στη ζήτηση των φυσικών ελαίων αν και δεν είχαν τις ίδιες θεραπευτικές ιδιότητες και αποτελεσματικότητα.

Τα φυσικά αιθέρια έλαια είναι μείγματα εστέρων αλκοολών, υδρογονανθράκων, αλδεϋδών, κετονών, τερπινοαλκοολών, φενολών και οξέων. Αν και τα περισσότερα τους στοιχεία είναι γνωστά σήμερα, οι χημικοί δεν μπορούν να ανασυνθέσουν τα αιθέρια έλαια σαν τα φυσικά.

Ήταν ένας γάλλος χημικός ο Rene Gattefosse που υπήρξε πρωτοπόρος στην έρευνα χρήσεως των αιθέριων ελαίων στη σύγχρονη ιατρική γιατρεύοντας κατά τύχη τα δικά του εγκαύματα μέσα σε αιθέριο έλαιο λεβάντας. Συνέχιζε να θεραπεύει σοβαρές περιπτώσεις εγκαυμάτων κατά τη διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου και κατασκεύασε ένα ευρύ φάσμα θεραπευτικών ελαίων, από αυτά που είναι γνωστά και σήμερα. Μετά το 1940 η Marguerite Maury, μια Αυστριακή βιοχημικός και αισθητικός, πειραματίστηκε με την ολιστική χρήση των αιθέριων ελαίων, δίνοντας θεραπείες σε άτομα λαμβάνοντας υπόψη τις διάφορες ανισορροπίες του σώματος, της ψυχής και του πνεύματος. Οι εντατικές της έρευνες έθεσαν τη βάση του μασάζ αρωματοθεραπείας και τις διάφορες θεραπείες ομορφιάς του δέρμα-

τος όπως τις εφαρμόζουμε σήμερα.

Ηταν η πρώτη που καθιέρωσε τεχνική διάλυσης των αιθέριων ελαίων μέσα σε αγνά φυτικά λάδια, τα γνωστά σαν λάδια βάσης για το μασάζ.

Τα τελευταία 25 χρόνια υπάρχει ένα αυξανόμενο ενδιαφέρον για τις πολλαπλές θεραπευτικές χρήσεις των αιθέριων ελαίων. Η φύση αρχίζει να ξανααγνορίζεται σαν ένας ανεκτίμητος θησαυρός με πολύτιμα δώρα για την υγεία του ανθρώπου.

Χρήσεις της αρωματοθεραπείας

Τώρα η παλαιά αυτή θεραπευτική τέχνη έρχεται στην επιφάνεια, απαιτεί όμως πολλές εκλεπτυσμένες γνώσεις για την εφαρμογή της. Η αρωματοθεραπεία είναι ένας τρόπος βιοθεραπείας που βοηθά την μπλοκαρισμένη ενέργεια να απελευθερωθεί και τον οργανισμό να λειτουργεί όπως είπαμε αρμονικά και ισορροπημένα.

Τα αιθέρια έλαια έχουν πολλές εφαρμογές. Σαν αρωματικά στη μαγειρική, δύο ή τρεις σταγόνες για ένα τονωτικό ή χαλαρωτικό μπάνιο, για κομπρέσες, αναπνοές, για τον αρωματισμό του χώρου, στην παρασκευή καλλυντικών, πρώτες βοήθειες, σαν υπέροχα αρώματα και βέβαια για θεραπευτική χρήση. Μερικά είναι αντι-φλογωτικά, λίγα κατά των ιών, μερικά για τη θεραπεία των βλεννών, άλλα είναι βακτηριοκτόνα και ούτω καθ' εξής, αλλά όλα είναι αντισηπτικά σε ποικίλους βαθμούς.

Η θεραπευτική τους χρήση έχει δύο άξονες.

* Αντιβακτηριδιακό ρόλο με εξωτερική και εσωτερική χρήση.

* Γενικός ρόλος ή μεταβολικός.

Μερικά λάδια έχουν την ιδιότητα να διεγείρουν ή αντίθετα επιβραδύνουν διάφορα ορμονικά να νευρικά συστήματα.

Η αρωματοθεραπεία χρησιμοποιεί για το σκοπό αυτό την παλιά τέχνη της φυσικής θεραπευτικής με το μασάζ και την αναπνοή.

Η τεχνική της αναπνοής.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι χρήσης των αιθέριων ελαίων, οι περισσότεροι από τους οποίους συνδέονται με την αίσθηση της οσμής, η οποία στη συνέχεια μπορεί να επηρεάσει τον ψυχισμό μας. Τρίψτε ένα άνθος λεβάντας ή ένα φύλλο φασκομηλιάς και μυρίστε το άρωμα στα δάχτυλά σας. Η στιγμιαία έκρηξη του λαδιού από το φυτό απελευθερώνει εντελώς το άρωμα. Η όσφρηση ανοίγει μια πόρτα προς τα ψυχικά πεδία τα πιο βαθιά, για να δημιουργήσει τις διάφορες "ψυχικές καταστάσεις". Από χιλιετίδες η γυναίκα χρησιμοποιεί τα αρώματα για να προσελκύει! Σε όλους τους ναούς καίνε αρωματικές

ουσίες, όπως το λιβάνι, που συνοδεύουν υποχρεωτικά την προσευχή ή τον διαλογισμό με τις ασκήσεις αναπνοής στις ανατολικές θρησκείες. Σε μια λιποθυμία η διεγερση της αίσθησης της όσφρησης επαναφέρει το άτομο.

Η οσμή των αρωματικών λαδιών είναι χωρισμένη σε 3 διαβαθμίσεις ανάλογα με την πτητικότητα τους. Η υψηλή νότα που εξατμίζεται πολύ γρήγορα. Η χαμηλή ή βασικά νότα εξατμίζεται πιο αργά και η μεσαία νότα της οποίας η πτητικότητα είναι κάπου ανάμεσα στις άλλες δύο. Θεραπευτικά, έχει διαπιστωθεί ότι οι υψηλές νότες φαίνεται να διεγείρουν και να είναι τονωτικές, οι μεσαίες νότες φαίνεται να διεγείρουν και να ρυθμίζουν τα βασικά συστήματα και οι χαμηλές νότες στο σύνολό τους είναι καταπραυντικές και ηρεμιστικές. Αυτή είναι μόνο μια γενική συνολική άποψη γιατί τα αιθέρια έλαια είναι τόσο άσπαστα και που είναι αδύνατον να τα κατατάξουμε σε κατηγορίες.

Ένα σημαντικό πλεονέκτημα της αρωματοθεραπείας, είναι ότι τα φυσικά αιθέρια έλαια δεν προκαλούν παρενέργειες όταν χρησιμοποιούνται με τον ενδεδειγμένο τρόπο. Τα έλαια όταν χρησιμοποιούνται λανθασμένα μπορούν να προκαλέσουν ανεπιθύμητα συμπτώματα ή παρενέργειες, αλλά δύσκολα θα προκαλέσουν κάποια βλάβη. Έτσι, τα αιθέρια έλαια όταν χρησιμοποιούνται ανόθευτα και σωστά, είναι ασφαλή στη χρήση, και προάγουν την υγεία του σώματος χωρίς να προκαλούν παρενέργειες.

Η τεχνική του μασάζ

Η αρωματοθεραπεία στηρίζεται όπως είπαμε στις ίδιες βασικές αρχές του Βελονισμού, της Ομοιοπαθητικής, της Βοτανικής Ιατρικής κ.λ.π. Πολλοί αρωματοθεραπευτές είναι εκπαιδευμένοι στο μασάζ και εφαρμόζουν την αρωματοθεραπεία σε συνδυασμό με άλλες φυσικές θεραπείες. Εφόσον βέβαια χρησιμοποιείται σωστά, δρα σαν καταλύτης στις αυτόνομες θεραπευτικές διαδικασίες του οργανισμού. Τα αρωματικά λάδια έχουν την ικανότητα όπως ήδη αναφέραμε να διαπερνούν το δέρμα πολύ γρήγορα και να φθάνουν το όργανο που επιθυμούμε σε μισή ώρα περίπου μέχρι δώδεκα ώρες μετά την επάλειψη. Κάθε λάδι έχει τη δική του ποιότητα βιοενέργειας. Το χαμομήλι π.χ. έχει ηρεμιστική επίδραση. Αλλά επενεργούν στο νευρικό σύστημα και είναι κατάλληλα σε καταστάσεις κατάθλιψης, ή έντασης και αγωνίας, όπως το γεράνι που φτιάχνει ωραία διάθεση.

Υπάρχουν περίπου 200 τέτοια είδη αρωματικών ελαίων και η ανάμειξη τριών ή τεσσάρων θεραπευτικών ελαίων μας δίνει τη δυνατότητα για περισσότερες

εφαρμογές. Μερικά συνδυάζονται πολύ καλά μεταξύ τους ενώ άλλα όχι. Επίσης η ίδια περίπτωση θεραπείας πιθανόν να χρειάζεται διαφορετικό συνδυασμό για κάθε άτομο, καθώς ο καθένας μας αντιδρά διαφορετικά σε κάθε άρωμα.

Έτσι ο αρωματοθεραπευτής πρέπει να είναι πολύ έμπειρος για να αποφασίσει με ποια σειρά ελαίων θα επιδράσει σε κάθε περίπτωση. Για θεραπεία επίσης σε ρυτιδιασμένα δέρματα ή σε ερεθισμούς που προέρχονται από κακή υγεία, εσφαλμένη διαίτα, μόλυνση του περιβάλλοντος, ένταση ή άγχος τα αρωματικά λάδια είναι πολύ ευεργετικά. Βοηθούν στην αναζωογόνηση των κυττάρων, αποβολή των τοξινών, τονώνουν το μεταβολισμό, ανεβάζουν τα επίπεδα ενέργειας και επαναφέρουν την αρμονική λειτουργία σε όλο το σώμα. Φαίνεται ότι ρυθμίζουν την κυκλοφορία στα τριχοειδή αγγεία, του λεμφικού συστήματος και έχουν ευεργετικό και αναζωογονητικό αποτέλεσμα πάνω στο νευρικό σύστημα. Εχουμε φανταστικά αποτελέσματα σε αρρώστιες όπως οι πονοκέφαλοι, αϋπνία, κατάθλιψη, ρευματισμοί, αρθρίτιδες, εκζέματα. Οποσδήποτε όμως η θεραπεία πρέπει να συνδυάζεται με μια Υγιεινή Δίαιτα. Μια πρώτη εμπειρία μας μπορεί να είναι τα αποτελέσματα που μπορούμε να έχουμε αν ρίξουμε στο μπάνιο μας κάποιο αρωματικό της αρεσκείας μας.

Βέβαια δε χρειάζεται να έχουμε κάποια αρρώστια για να τα χρησιμοποιήσουμε. Μπορούμε να τα χρησιμοποιήσουμε για να αποβάλουμε το άγχος και τις τοξίνες του έχουμε με την καθημερινή μας ζωή.

Συνήθως τα αρωματικά έλαια που προορίζονται για μασάζ τα βρίσκουμε διαλυμένα μέσα σε αμυγδαλέλαιο ή ηλιανθέλαιο ή λάδι από σπόρους σταφυλιού. Είναι ευαίσθητα στη ζέστη, φως και υγρασία, γι' αυτό καλό είναι να τα φυλάμε σε σκιερό μέρος μέσα σε σκούρα μπουκάλια. Γενικά καθένα από τα αιθέρια έλαια έχει τις δικές του θεραπευτικές ιδιότητες. Όλα τα αγνά αιθέρια έλαια κάνουν ένα ιδανικό καταπραυντικό ή αναζωογονητικό λάδι μασάζ όταν προστεθούν σε μια φυσική βάση λαδιού. Εναλλακτικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν σαν αρωματικές και θεραπευτικές ουσίες μπάνιου, προσθέτοντας μερικές σταγόνες στο τρεχούμενο νερό του μπάνιου. Τα αγνά αιθέρια έλαια είναι πολύ συμπτυκνωμένα και πρέπει πάντα να αραιώνονται πριν χρησιμοποιηθούν στο δέρμα και γενικά είναι απαραίτητη η γνώση των ιδιοτήτων τους πριν χρησιμοποιηθούν.

ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΤΟΥΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣΕΙ;

Δ.Π.

Οι "επιστήμονες" έκαναν πάλι το θαύμα τους.

Το τελευταίο τους κατόρθωμα, αυτό που μας ταλανίζει περισσότερο σήμερα, είναι τα επιτεύγματά τους στον τομέα της γενετικής μηχανικής.

Για μια ακόμη φορά, προκειμένου να ικανοποιήσουν το πλανημένο - τρελό ίσως είναι το ποιο σωστό - μυαλό τους αλλά και τα συμφέροντα τα οποία κατά κανόνα πλέον σήμερα εξυπηρετούν, δεν διστάζουν να εμπλέξουν την ανθρωπότητα αλλά και ολόκληρη τη Φύση σε ένα από τα ατελείωτα παιχνίδια τους με απρόβλεπτες συνέπειες.

Χωρίς να γνωρίζουν τι είναι ο άνθρωπος ή τι είναι η Φύση, πειραματίζονται ανέμελα και οδηγούν τη ζωή προς τα εκεί που το λειψό μυαλό τους νομίζει ότι αυτή πρέπει να πάει.

Αντί για ταπεινότητα που θα έπρεπε να έχουν αναπτύξει σαν συνέπεια επανειλημμένων λαθών που έχουν διαπράξει και διαπράττουν "επιστήμονες" διά μέσου των αιώνων και που τα έχει ακριβά πληρώσει η ανθρωπότητα και η Φύση, εμφανίζουν άμετρο εγωισμό, αλαζονεία και φιλαρέσκεια. Και το κακό είναι ότι αυτές τις ιδιότητες, η ύπαρξη και μόνο των οποίων αποδεικνύει την έλλειψη πνευματικότητας, εγκαθίστανται μεθοδικά και στα μυαλά όλων εκείνων που "υπηρετούν την επιστήμη".

Τα "Πανεπιστήμια" αποτελούν τα φυτώρια, όπου εμφυτεύεται στο μυαλό των φοιτητών, οι οποίοι στη συνέχεια πλουτίζουν τις τάξεις των "επιστημόνων", η ιδέα ότι οι "επιστήμονες" γνωρίζουν Την αλήθεια.

Η πλειονότητα αυτών που διδάσκουν, ανέκαθεν, δεν είναι σε θέση να συλλάβουν το ότι η αλήθεια των πραγμάτων δεν είναι δυνατόν να κατακτηθεί μόνο με υπολογισμούς και με προσήλωση στο μικρο-

σκόπιο. Δεν είναι σε θέση να συλλάβουν ότι η αλήθεια δεν κατακτάται μόνο με διανοητική δραστηριότητα. Έτσι έχουν αποφασίσει να θεωρούν και να διδάσκουν σαν παγκόσμια αλήθεια, αυτό που οι ίδιοι, μέσα στη σκοτεινή τρύπα τους, σκέπτονται σαν αλήθεια.

Και έπεται η πλάνη.

Οι "επιστήμονες", μια και έχουν διδαχθεί ότι αυτά που έμαθαν αποτελούν Την αλήθεια, σίγουροι πια, τα εφαρμόζουν χωρίς δεύτερη σκέψη. Και ιδού τα αποτελέσματα.

Αν είχαν αναπτύξει έστω και σε μικρό βαθμό την ταπεινότητα θα ήσαν πιο προσεκτικοί και πιο συνειδητοί και αυτό θα μπορούσε ίσως να τους βοηθήσει να πλησιάσουν την αλήθεια, με καλές συνέπειες για όλους.

Ομως η Ιστορία και η ζωή μας δείχνουν, ότι ελάχιστοι επιστήμονες έχουν κατορθώσει να ξεφύγουν από τις συνέπειες αυτής της εμφύτευσης. Και το κατόρθωσαν, επειδή είτε ήσαν μεγαλοφύιες είτε βρέθηκαν στις κατάλληλες συγκυρίες.

Αλλά και αυτοί, τουλάχιστον στην εποχή τους, ήσαν πάντοτε στο περιθώριο και κατά κανόνα τους κυνηγούσαν, τους βασάνιζαν και τους δολοφονούσαν.

Σήμερα, η "πρωτοπορία" των "επιστημόνων" βρίσκεται στα ερευνητικά κέντρα, όπου βέβαια υπηρετούνται αφεντικά που αποβλέπουν στη δόξα, στη δύναμη ή στο χρήμα. Εκτός από την "επιστημονική" κα-

τάρτιση, η τύφλωση και η μειωμένη συνειδητότητα είναι προφανές ότι αποτελούν απαραίτητα προσόντα για να προχωρήσει κανείς εκεί μέσα και δεν πρέπει κάποιοι να εκπλήσσονται και να ανακαλύπτουν ξαφνικά ότι αυτοί που εξυπηρετούν τα εις βάρος της ανθρωπότητας συμφέροντα είναι ανήθικοι.

Και ακόμη, το θέμα δεν είναι η "επιστημονική" τους κατάρτιση. Δεν νομίζω ότι έχει νόημα να αμφισβητήσουμε την "επιστημονική" κατάρτιση των Φόν - Μπράουν (πύραυλοι), Αϊνστάϊν, Οπενχάϊμερ (ατομική βόμβα), Τζαίμς Γουάτσον, Φράνσις Κρίκ (Ντι Εν Εϊ). Με τέτοιες ανακαλύψεις είναι σίγουρο ότι ήσαν καλοί σαν "επιστήμονες". Αυτό που αμφισβητείται είναι η γνώση τους της πραγματικότητας η οποία και βέβαια είναι περιορισμένη.

Αλλά και σήμερα

Τι σχέση έχουν με την αλήθεια και τι καταλαβαίνουν από τη ζωή, οι άνθρωποι που πανηγυρίζουν γιατί έστειλαν κάποιον εξερευνητή στον Δία ή καμαρώνουν για τα επιτυχή πειράματά τους για τον αποικισμό των βυθών των ωκεανών ή των ερήμων, για την κατασκευή ψηφιακής τηλεόρασης, για την κατασκευή πανομοιότυπων προβάτων ή για την ανακάλυψη του Βιάγκρα, όταν η ευτυχία των ανθρώπων, οι ανθρώπινες σχέσεις, η αγάπη το ήθος, η υγεία, το περιβάλλον και τόσα άλλα βαιούν από το κακό στο χειρότερο;

Γνωρίζουν την αλήθεια; Συνεισφέρουν στην ανθρωπότητα;

Οχι βέβαια. Είναι άνθρωποι που ενδιαφέρονται για το πραγματάκι τους, για το παιχνιδάκι τους (την "επιστήμη" τους ή το αντικείμενο της έρευνάς τους), στο οποίο συγκεντρώνονται και αδιαφορούν ή δεν είναι σε θέση να δουν τι γίνεται δίπλα τους. Τους απορρόφησε η μελέτη του δέντρου και τους ξέφυγε το δάσος.

Γιατί όμως τόσοι "σπουδαίοι επιστήμονες" εμφανίζουν μειωμένο ήθος, αδιαφορία για τον άνθρωπο και τη Φύση, περιορισμένη συνειδητότητα και περιορισμένη δυνατότητα γνώσης της πραγματικότητας; Γιατί ενώ παρουσιάζουν εξαιρετική διανοητική ανάπτυξη, τους λείπει η έστω παρουσιάζουν ελάχιστη πνευματικότητα. Έχουν αναπτύχθει ανισόρροπα και κατά συνέπεια κάπου "χάνουν".

Αυτό, δεν είναι χαρακτηριστικό μόνο των "επιστημόνων" αλλά αποτελεί κανόνα στην κοινωνία μας. Οι άνθρωποι, εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις, έχουν ξεχάσει ή δεν έμαθαν ποτέ τους τι είναι ολοκληρωμένος άνθρωπος και προχωρούν στη ζωή, λειψοί. Ποιός ευθύνεται γι' αυτό; Οι ίδιοι, όσοι τους διδάσκουν αλλά και όλοι όσοι δημιουργούν τις αξίες στην κοινωνία μας.

Σοβαρή ευθύνη έχει και η βάση των γνώσεων σήμερα, δηλαδή η "Επιστήμη" αυτή καθεαυτή. Η "Επιστήμη" έτσι όπως σήμερα κατά κανόνα διδάσκεται στη Δύση, στηρίζε-

ται αποκλειστικά στο υπολογιστικό μέρος του εγκεφάλου και αγνοεί το πνευματικό μέρος του ανθρώπου, την "καρδιά" που λένε ή τη συνειδητότητα

Σε ποιο "Πανεπιστήμιο" οι φοιτητές διδάσκονται να αναπτύσσουν το πνεύμα τους, παράλληλα με το μυαλό τους; Σε κανένα γιατί εκτός των άλλων, στα "Πανεπιστήμια" επικρατεί σύγχυση και νομίζουν ότι όταν σκέφτεσαι είσαι πνευματικό άνθρωπος. Αυτό φαίνεται και από το ότι οι περισσότεροι θεωρούν τους διανοούμενους, πνευματικούς ανθρώπους. Έτσι, η άποψη που έχουν για την αλήθεια και τη ζωή όσοι στηρίζουν τη γνώση τους στα "Πανεπιστήμια", είναι μονόπλευρη, ελλιπής και επομένως περιορισμένη.

Έτσι, όσο περισσότερο κάποιος εστιάζει στην "Επιστήμη" όπως αυτή προσφέρεται ακόμη και σήμερα, τόσο χάνει σε πληρότητα. Και ανάλογη είναι η συμπεριφορά του.

Το ερώτημα που θέτω στην επικεφαλίδα, δεν είναι ρητορικό. Πραγ-

ματικά αναρωτιέμαι ποιος θα τους σταματήσει! Οι κυβερνήσεις; Αποκλείεται γιατί και αυτοί που τις αποτελούν πάσχουν από έλλειψη πνευματικότητας. (Έτσι, και ολοκληρωμένη άποψη της πραγματικότητας δεν έχουν και άγονται και φέρονται από τα διάφορα συμφέροντα εξ' αιτίας αυτού). Η "επιστημονική κοινότητα", οι ίδιοι οι "επιστήμονες"; Αποκλείεται γιατί και αυτοί στην πλειονότητά τους υφιστάμενοι τις συνέπειες της επιλογής τους στερούνται πνευματικότητας και έχουν καβαλήσει το καλάμι της αλαζονείας. Ο κόσμος; Ο λαός; Αποκλείεται. Με τι υπόβαθρο; Όταν η υπ' αριθμόν 1 αξία στην κοινωνία μας είναι το χρήμα και όταν έχουν υιοθετήσει για την προσέγγιση της πραγματικότητας και της αλήθειας τον ελλιπή τρόπο που τους προσφέρουν οι "επιστήμονες"; Οι λίγοι "ιδεολόγοι"; Όχι βέβαια. Γιατί πόσοι από αυτούς προσεγγίζουν ολοκληρωμένα τα πράγματα; Και πόσοι βοηθούν τον κόσμο να το κάνει αυτό; Αλλά, και τελικά, ποιος τους διόρισε σωτήρες του κόσμου;

Μικρή ιστορία

Μυς αρουραίος και μυς αστικός

Μυς αρουραίος τον εν οίκω επίλει. Ο δε του οίκου κληθείς υπό του φίλου ήλθεν ευθέως δειπνήσων εις αρούρας. Ο δε εσθίων κριθάς και σίτον έφη: Γίνωσκε φίλε μυρμηγκών ζης τον βίον επείπερ δ' εμοί αγαθών έστι πλήθος εμοί σύνελθε και απολαύσεις πάντων. Και παραχρήμα απήεσαν οι δύο. Και ος υπεδείκνυ όσπρια και σίτον φοίνικας άμα τυρόν μέλι οπώρας. Ο δ' αυ θαυμάζων αυτόν ηυλόγει σφόδρα και την εαυτού κατεμέμφετο τύχην. Βουλομένων δε απάρξασθαι εσθίειν ήνοιξεν ευθύς ανθρωπός τις τη θύραν.

Φοβηθέντες δε οι δειλαίοι τον κτύπον εισεπήδησαν οι μυς εις τας ραγάδας. Ως δε ήθελον πάλιν ισχάδας άραι ήκεν έτερος του λαβείν τι των ένδον. Οι δε και πάλιν θεασάμενοι τούτον εισεπήδησαν κρυβέντες επί τρώγλης. Ο δ' αρουραίος ολιγωρών τη πείνη ανεστέναξε και προς τον άλλον έφη. Χαίρε συ φίλε κατεσθίων εις κόρον επαπολαύων αυτά μετ' ευφροσύνης και του κινδύνου και του πολλού του φόβου, εγώ δ' ο τάλας κριθήν και σίτον τρώγων ζήσω αφόβως μηδένα υποπτεύων.

Ο μύθος δηλοί ότι το λιτώς διάγειν και ζην αταράχως υπέρ το τρυφάν εν φόβω μετ' οδύνης.

Το εξοχικό ποντίκι και το ποντίκι της πόλης.

Ένα ποντίκι εξοχικό είχε φίλο εν' άλλο σπιτικό, και στα χωράφια το κάλεσε να φάει. Εκείνο πήγε. Και τρώγοντας ό,τι είχ' εκεί, κριθάρι και στάρι λέει: "να ξέρεις, φίλε μου, ότι η ζωή που κάνεις σαν του μυρμηγκιού είναι εγώ έχω θησαυρούς έλα μαζί μου και θα σε αφήσω να ευφρανθείς απ' όλα".

Ξεκίνησαν κι οι δυό και, μόλις φτάσαν, ο σπιτικός δείχνει στο φίλο του όσπρια, στάρι, τυρί, χουρμάδες, μέλι, φρούτα.

Θαυμάζει αυτός, καλότυχο τον λέει και τη δικιά του μαύρη μοίρα κλαίει.

Μα, τη στιγμή που στρώθηκαν να φάνε, την πόρτα, να, ένας άνθρωπος ανοίγει.

Από τον κρότο τρόμαξαν τα δόλια ποντίκια και πηδούν στις χαραμάδες.

Σε λίγο, ενώ πήγαιναν να σύρουν σύκα ξερά, μπαίνει ένα άλλος, κάτι να πάρει από το δωμάτιο. Σαν τον είδαν χωθήκαν και κρυφτήκανε στην τρύπα.

Κι ο εξοχικός, την πείνα του ξεχνώντας, αναστενάζει και στον άλλον λέει: "φίλε, έχε γειά να τρως και να χορταίνεις και τ' αγαθά να χαίρεσαι, που μέσα σε φόβους και σε κινδύνους σ' ευφραίνουν εγώ ο φτωχός, θα τρώω το κριθαράκι και το σταράκι και άφοβα, χωρίς να τρέμω κανέναν, θα περνάω.

Ο μύθος δηλώνει ότι από την καλοπέραση που φόβοι και βάσανα τη ζώνουν πιο καλή 'ναι η λιτή ζωή που ξέγνοιαστη κυλάει.

Το αρχαίο κείμενο είναι από τον "Θησαυρό της Ελληνικής Γλώσσας".

Η μετάφραση από τον Θρασύβουλο Σταύρου, από το έργο: ΑΙΣΩΠΟΥ ΜΥΘΟΙ, εκδοτικός οίκος Γεωργίου Παπαδημητρίου.

Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΟ ΜΑΝΤΕΙΟ ΤΩΝ ΔΕΛΦΩΝ

Ενημερωτικό δελτίο του Δικτύου για τις επιπτώσεις της Γενετικής Μηχανικής της ΔΗΩ

Ποια είναι η στάση της κοινής γνώμης στα επιτεύγματα της σύγχρονης βιοτεχνολογίας, ήταν το θέμα μιας ημερίδας στο Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών την Κυριακή 1.11.98. Οι διοργανωτές της εκδήλωσης, το Εθνικό Ιδρυμα Ερευνών και το Ινστιτούτο Βιολογικών Ερευνών και Βιοτεχνολογίας, δεν πήραν βέβαια ένα διφορούμενο χρίσμα, αλλά αρκέστηκαν να κάνουν εκτιμήσεις στηριζόμενοι στη διεθνή συγκριτική έρευνα του δημοσκοπικού Ινστιτούτου "Ευρωπαϊκό Βαρόμετρο" από την περίοδο του 1996, η οποία συμπληρώνεται συνεχώς και υποστηρίζεται από ελληνικής πλευράς από το Center for Counseling and Development - Athens.

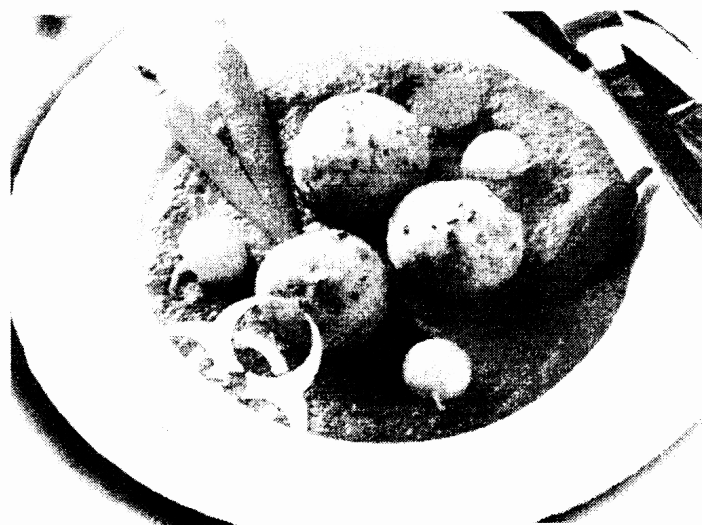
Πίσω από τα ερωτήματα όμως τη δημοσκοπήσης αυτής κρύβεται ο μεγάλος πανικός της βιομηχανίας της σύγχρονης βιοτεχνολογίας που ανησυχεί για τα γενετικά τροποποιημένα προϊόντα, τα οποία θέλει να εισάγει στην αγορά των ειδών διατροφής καθώς επίσης και για τις τεχνολογικές μεθόδους της γενετικής μηχανικής και της κλωνοποίησης που έχει απορρίψει η ευρωπαϊκή κοινή γνώμη.

Ιδιαίτερα η ελληνική κοινωνία έχει αντιδράσει εκφράζοντας τη θέληση των καταναλωτών σχετικά με την ελευθερία της επιλογής στη διατροφή τους. Το ποσοστό των ελλήνων καταναλωτών που απέρριψε τα νέα γενετικά τροποποιημένα είδη διατροφής - σύμφωνα μ' αυτή την έρευνα - ήταν υψηλότερο του μέσου όρου των άλλων ευρωπαϊκών χωρών.

Τώρα όμως επιχειρείται ν' αναπτυχθεί μια στρατηγική προπαγάν-

δας της βιομηχανίας της βιοτεχνολογίας με τη βοήθεια των στοιχείων της ανάλυσης των δημοσκοπήσεων, για να μετατραπεί η θέληση των ελλήνων καταναλωτών, έτσι ώστε - χωρίς αλλαγή των αιτιών της απόρριψης - να εξαναγκαστούν ν' αποδεχθούν τα γενετικά τροποποιημένα προϊόντα.

Από το εξειδικευμένο ερωτημα-

τολόγιο της έρευνας αυτής γίνεται εμφανές ποια θα είναι η σειρά που θα ακολουθήσει η προπαγανδιστική αυτή καμπάνια.

Αρχικά θα χαρακτηριστεί ο καταναλωτής χωρίς γνώση και οπισθοδρομικός για να του υποβληθεί το αίσθημα της αδιέξοδης αντίστασης και αμέσως μετά θα του παρουσιάσουν τα γενετικά τροποποιημένα προϊόντα - σε φανταχτερά χρώματα - ως ποιοτικά ανώτερα, υγιεινά, οικολογικά, ευκολόχρηστα και φθηνότερα.

Ταπεινωμένος και απελπισμένος ο καταναλωτής, θα τον ήθελαν να καταλήξει τελικά να ντρέπεται, όταν θα υποστηρίξει τα τρόφιμα μιας "παλαιάς μόδας από την κουζίνα της γιαγιάς". Αλλά δεν αρκεί μόνο αυτό.

Στη συνέχεια θα τον δυσφημίζουν, ότι είναι εγωιστής και ανεύθυνος απέναντι στην πείνα του Τρίτου Κόσμου που δήθεν θέλει να καταργήσει η βιομηχανία με τα γενετικά τροποποιημένα προϊόντα.

Για να υποστηριχθεί το σύνολο αυτών των εκτιμήσεων, εισάγονται στην αγορά τα λεγόμενα "Nutraceuticals" δηλαδή φαρμακευ-

τικά είδη διατροφής π.χ. καρότα με μεγαλύτερες ποσότητες βιταμίνης Α, λάδι σόγιας με αυξημένα ακόραστα λιπαρά οξέα, πατάτες και μπανάνες με εμβόλια κ.ά., τα οποία αμφισβητούνται έντονα για τις πραγματικές επιπτώσεις τους στην υγεία των ανθρώπων. Πρόκειται λοιπόν για "προϊόντα αποδοχής" με τη βοήθεια των οποίων επιδιώκεται να αξιοποιηθεί το γεγονός, ότι πολλοί άνθρωποι αποδέχονται στη χρήση φαρμάκων ένα πε-

ριορισμένο ποσοστό κινδύνων.

Δεν θα είναι όμως τόσο απλό να παραπλανηθεί η ευρωπαϊκή κοινή γνώμη.

Η βιομηχανία της σύγχρονης βιοτεχνολογίας απαντά στην κριτική αυτή στάση των καταναλωτών με μια προπαγανδιστική καμπάνια που ήδη εφαρμόζεται σ' άλλες χώρες μέλη της Ε.Ε. και για την οποία ξοδεύονται δισεκατομμύρια δολάρια.

Τελικά η ημερίδα αυτή είχε ως σημαντικότερο στόχο την Ελληνική κοινή γνώμη ενώ τα Μ.Μ.Ε. και οι επιστήμονες προβλέπεται, ότι θα προσπαθήσουν να μεταφέρουν μια θετική εικόνα της υπερτεχνολογίας αυτής, ώστε να είναι ανενόχλητη η διάθεση των "Νέων Τροφίμων" στην αγορά.

Μάχες στο πεδίο του βρώμικου πολέμου των σπόρων

Ούτε στον γείτονα...

Στο μηνιαίο περιοδικό "KRAUT & RUBEN" του Μαΐου 1998 δημοσιεύτηκε άρθρο με τίτλο "Freier Handel mit Hofsorten" (= Ελεύθερο εμπόριο με αγροτ. Είδη) και υπότιτλο "Weil er sein Saatgut... durch alle Instanzen" (=Επειδή δεν του επιτρέπουν να δώσει τους σπόρους ούτε στο γείτονα, πέρασε ο αγρότης Josef Albrecht όλες τις δικαστικές βαθμίδες).

Σε ένα πείραμα οικολογικών συνεταιρισμών το είδος δημητριακών που παράγει ο J. Albrecht είχε την καλύτερη (υψηλότερη) απόδοση και τη δεύτερη μεγαλύτερη περιεκτικότητα σε πρωτεΐνη. Ούτε το είδος υψηλής απόδοσης "Bussard" δεν θα μπορούσε να συγκριθεί με την καλλιέργειά του. Ο αγρότης παραδέχεται: "... Το αλεύρι δεν είναι κατάλληλο για να μαζική παραγωγή ψωμιού. Αλλά τελικά θα υπάρχουν και άλλες χρήσεις. Το είδος της καλλιέργειάς του (ονομάζεται "Weibe Ammertaler" και στο εξής θα αναφέρεται ως W. A.) είναι εύρωστο και - σε αντίθεση με τα είδη υψηλής απόδοσης - έχει ψηλό στέλεχος. Αυτό βοηθάει στην αντιμετώπιση ζιζανίων και προσβο-

λών από μύκητες. Όταν πριν από 17 χρόνια άρχισε με την οικολ. καλλιέργεια δεν ήθελε να πιστέψει, ότι τα αποτελέσματα των προσπαθειών του δεν θα του επιτρεπόταν να τα δώσει ούτε στους γείτονες. Σπόροι επιτρέ-

πεται μόνον τότε να πουληθούν ή να δωριθούν, αν βρίσκονται στον κατάλογο σπόρων του κράτους. Για την έγκριση όμως από την κρατική υπηρεσία σπόρων και ειδών απαιτούνται πανάκριβες επιλεκτικές εξετάσεις. Μικροί αγρότες έχουν ελάχι-

στες ελπίδες (για κάτι τέτοιο) με τις δικές τους διασταυρώσεις, ή με παλιά είδη, τα οποία έχουν μεν ειδικά πλεονεκτήματα, αλλά δεν είναι σε όλα τα επίπεδα ανταγωνιστικά. Αυτή η κατάσταση εξόργισε τον Joseph Albrecht τόσο πολύ, ώστε -σε μια εντυπωσιακή ενέργεια - κατήγγειλε τον εαυτό του: "Εξ αιτίας παράνομης διάδοσης σπόρων"! ". Άλλοι εμπορεύονται επίσης αγροτ είδη και στους λογαριασμούς γράφουν τροφή για κότες" λέει χαρακτηριστικά. Ήθελε να ξεφύγει από την παρανομία. Κάποιος που προσπαθεί να διατηρήσει

τη γενετική ποικιλία θα έπρεπε να έχει υποστήριξη και όχι απειλή ποινικής δίωξης.

Συμπληρωματική νομοθεσία

(1) Αυτό το επιχείρημα δεν έγινε αποδεκτό από το πρωτοδικείο της Βαυαρίας. Μ' όλα αυτά ανέστειλε τη διαδικασία εναντίον του Joseph Albrecht - παρ' ότι υπήρξε κατάφωρη παράβαση του νόμου. Εν τω μεταξύ η κρατική υπηρεσία σπόρων & ειδών έχει επεξεργασθεί τη συμπλήρωση της αντίστοιχης νομοθεσίας, η οποία πρέπει να περάσει ακόμα από την αντίστοιχη επιτροπή της Ε.Ε. Σε αυτήν επιτρέπεται σε περιορισμένα όρια η διάδοση των εμπονομαζόμενων "αγροτικών ή αρχικών ειδών". Αλλά....

Νόμιμα ή παράνομα;

Στον "ερευνητικό κύκλο για βιολογικό - δυναμικό τρόπο διαχείρισης" ελπίζουν να υπάρξει μια ώθηση για τη βιοδυναμική καλλιέργεια φυτών μέσω της αλλαγής του νόμου και σχεδιάζουν την καταγραφή όλων των αγροτ. ειδών τα οποία καλλιεργούνται εδώ και αρκετά χρόνια. Η Ευρωπαϊκή επιτροπή πρέπει τώρα να αποφασίσει, το εάν η διάδοσή τους θα είναι σε λίγο νόμιμη.

Να προστατέψουμε τη γεωργική βιοποικιλία του νομού

Από την **Κεντρική Κλαδική Συνεταιριστική Ένωση Σπόρων και Πολλαπλασιαστικού Υλικού** ανακοινώθηκαν τα εξής:

"Επιτακτική καθίσταται πλέον η ανάγκη λήψης από την πολιτεία εκκείνων των μέτρων που θα αποτρέψουν τη μετατροπή της ελληνικής υπαίθρου σε ένα απέραντο πεδίο πειραμάτων με γενετικά τροποποιημένα προϊόντα.

Ήδη, μετά τις άδειες που δόθηκαν από τα Νομαρχιακά Συμβούλια

Φθιώτιδας και Λάρισας για πειραματικές καλλιέργειες με μεταλλαγμένο βαμβάκι, οι πολυεθνικές εταιρείες προωθούν σε άλλους νομούς ανάλογα πειράματα με άλλα μεταλλαγμένα προϊόντα.

Προ ημερών, μάλιστα (24/6) στο Νομαρχιακό Συμβούλιο Ημαθίας, συζητήθηκε αίτηση της πολυεθνικής που διενεργεί τα πειράματα με το βαμβάκι, για χορήγηση άδειας πειραματικών καλλιεργειών με μεταλλαγμένο καλαμπόκι.

Το Νομαρχιακό Συμβούλιο απέρριψε τη σχετική αίτηση, προτάσσοντας την προστασία της γεωργικής βιοποικιλίας του νομού και της υγείας των πολιτών από τα συμφέροντα της εταιρείας.

Η ΚΕΣΠΥ χαιρετίζει την απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου και καλεί τις αρμόδιες υπηρεσίες της πολιτείας να επανεξετάσουν τις άδειες που δόθηκαν για τις καλλιέργειες με μεταλλαγμένα στους δύο νομούς".

Για ποια Βιολογική

- Προτάσεις για τη βελτίωση της κατάστασης της Β.Γ. στην Ελλάδα

Χ"παναγιώτου Μένη

Είναι γνωστά τα προβλήματα της συμβατικής Γεωργίας και έχουμε ξανααναφερθεί σ' αυτά από τις σελίδες της Νέας Σελήνης. Επιγραμματικά μόνο θα αναφέρω κάποια όπως, τη μείωση της γονιμότητας του εδάφους, τη ρύπανση των υπόγειων υδάτων, την επιβάρυνση των προϊόντων με υπολείμματα βιοκτόνων, την αυξανόμενη ενεργειακή κατανάλωση, την αποξένωση του γεωργού από τη γη του και τη φύση που την περιβάλλει και τη μείωση του εισοδήματός του.

Η Βιολογική Γεωργία έρχεται να κάνει μια πρόταση στα αδιέξοδα της συμβατικής. Αλλά για ποια βιολογική γεωργία μιλάμε;

Αυτή που καλλιεργεί με το "σύστημα φασόν" ή την άλλη που στοχεύει στην αυτονομία;

Στην πρώτη περίπτωση το σκηνικό έχει ως εξής: Γεωργοί σπρωγμένοι από τα αδιέξοδα της συμβατικής, κυνηγώντας καλύτερες τιμές, χωρίς ιδιαίτερες ανησυχίες και ευαισθησίες για την ποιότητα ζωής και το περιβάλλον, με βραχυπρόθεσμα σχέδια (μέχρι να εμφανιστεί μια καινούρια επιδότηση μια νέα αγορά κ.λ.π.) εντάσσονται σ' έναν οργανισμό ελέγχου και πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων και καλλιεργούν (;) βιολογικά βάσει του κανονισμού αντικαθιστώντας απλά τα συνθετικά λιπάσματα και βιοκτόνα με βιολογικά χωρίς να αλλάζει ο τρόπος σκέψης και αντιμετώπισης των προβλημάτων.

Με τον τρόπο αυτό η εξάρτηση παραμένει. Το κόστος παραγωγής μεγαλώνει γιατί τα οικολογικά παρασκευάσματα φυτοπροστασίας και λίπανσης είναι ακριβά και με τον τρόπο που ασκεί τη βιολογική γεωργία δεν μπορεί να τα αποφύγει. Εκτός απ' αυτά θα πρέπει να κάνει κάποιες νέες επενδύσεις σε μηχανήματα για να προσαρμοστεί στον κανονισμό. Θα χρειαστούν αρκετά μεροκάματα για χειρωνακτική εργασία, (τέρμα η κλασική εικόνα της διαφήμισης με το τάβλι στο καφενείο και το ζιζανιο-

κτόνο). Θα αντιμετωπίσει διάφορα προβλήματα με την καλλιέργεια, ειδικά στο μεταβατικό στάδιο και με τη διάθεση των Β.Π. Επειδή δεν αλλάζει τρόπο σκέψης συνεχίζει να κάνει τα ίδια λάθη όπως π.χ. μονοκαλλιέργεια στοχεύοντας στα μέγιστα δυνατά κέρδη. Με δύο λόγια χρειάζεται να ξεκινήσει από άλλες βάσεις.

Σ' αυτό το σημείο εμφανίζονται οι διάφοροι έμποροι που αναλαμβάνουν να δώσουν συμβουλές, παρασκευάσματα λίπανσης και φυτοπροστασίας, συσκευασία και τυποποίηση και φυσικά απορροφούν την παραγωγή. Ο γεωργός έχει μόνο να καλλιεργήσει αυτό που του παραγγέλλεται με τη συγκεκριμένη μέθοδο. Το προϊόν εφόσον πιστοποιηθεί, πουλιέται με τη φήμη του εμπορικού οίκου, χωρίς το όνομα του παραγωγού, παρά μόνο με μια αναφορά στον τόπο προέλευσης.

Οι τιμές, όπως μπορεί κανείς να καταλάβει, θα είναι άλλες για τον παραγωγό και άλλες για τον καταναλωτή. Το ποιος θα έχει τη μερίδα του λέοντος και που μπορεί να οδηγήσει μακροπρόθεσμα αυτή η εξάρτηση μπορεί κανείς να το υποθέσει.

Το τελικό αποτέλεσμα θα είναι θετικότερο για το περιβάλλον και τον καταναλωτή αλλά... είναι αυτή η βιολογική γεωργία ότι καλύτερο μπορεί να κάνει κανείς;

Στη β' περίπτωση έχουμε τους βιοκαλλιεργητές που επιλέγουν αυτόν τον τρόπο καλλιέργειας όχι απλά σαν μια άλλη μέθοδο άσκησης της Γεωργίας αλλά σαν τρόπο σκέψης στοχεύοντας πρακτικά πρώτα απ' όλα στην αυτάρκεια του νοικοκυριού μέσα από την ποικιλία των αγροτικών προϊόντων που παράγει.

Ο κανονισμός με τα επιτρεπόμενα και μη παρασκευάσματα παραμένει ο ίδιος και στις δύο περιπτώσεις. Αλλά εδώ μπορεί να βρούμε ανθρώπους που ακολουθώντας διάφορες σχολές έχουν πιο αυστηρά στάνταρ παραγωγής. Βέβαια αυτοί δεν υπάρχει λόγος να είναι ετεροελεγχόμενοι

γιατί έχουν καταλήξει εκεί συνειδητά. Απ' αυτούς κάποιοι είναι ενταγμένοι σε οργανισμούς ελέγχου και πιστοποίησης και κάποιοι όχι πιστεύοντας ότι την πιστοποίηση θα πρέπει να τους τη δίνει ο ίδιος ο καταναλωτής που θα πρέπει να έχει προσωπική επαφή μαζί τους. Αυτό το γεγονός προϋποθέτει ότι τα προϊόντα πουλιούνται τοπικά και παράγονται σε μεγάλες ποσότητες, (αν και αυτές οι έννοιες είναι σχετικές).

Ακολουθείται σύστημα πολυκαλλιέργειας και στόχοι της γεωργικής επιχείρησης είναι το κλειστό κύκλωμα παραγωγής ώστε να αποφεύγονται κατά το δυνατόν οι εισροές.

Τα προϊόντα διατίθενται είτε απ' ευθείας από το αγρόκτημα, είτε μέσω λαϊκών αγορών, είτε μέσω γνωστών καταστημάτων και ενώ το πλεόνασμα μεταποιείται από τους ίδιους τους παραγωγούς.

Ο Βιοκαλλιεργητής ανιχνεύει την τοπική αγορά και χτίζει ένα υπόβαθρο γνώσεων πάνω στις βιολογικές μεθόδους παραγωγής στηριζόμενος σε προσωπικές εμπειρίες, ψάξιμο στα βιβλία και ανταλλαγές γνώσεων με άλλους βιοκαλλιεργητές. Επιλέγει φυτά που ταιριάζουν στην περιοχή του και στον κύκλο αμειψισποράς στο χωράφι του. Στοχεύει σ' ένα σταθερό αγροοικονομικό σύστημα που θα είναι συνεργάτης στις προσπάθειές του.

Και σ' αυτή την επιλογή υπάρχουν πολλά προβλήματα και ο δρόμος που έχουν να διανύσουν οι παραγω-

Γεωργία μιλάμε;

γοί που τον ακολουθούν είναι μεγάλος. Σ' αυτό όμως το σύστημα της "αυτονομίας" το σκηνικό είναι πιο ξεκάθαρο. Υπάρχει το στοιχείο της εμπιστοσύνης που δεν μπορεί να το αντικαταστήσει κανένας οργανισμός ελέγχου και πιστοποίησης όσο αυστηρά μέτρα κι αν πάρει. Και εδώ μπαίνει το ερώτημα αν θέλει και αν μπορεί και που θα φτάσει τότε το κόστος των βιολογικών προϊόντων;.

Με την απ' ευθείας χύμα πώληση στον καταναλωτή όπου και όσο είναι δυνατόν, γλιτώνει εκτός από τους ενδιαμέσους και από τα έξοδα συσκευασίας που επιβαρύνουν το κόστος των προϊόντων και που στην ουσία είναι αντιοικολογικά (αναγκαίο κακό). Επιδιώκει καλά οικονομικά αποτελέσματα αλλά επειδή αυτό που κάνει δεν το κάνει ευκαιριακά, προσπαθεί να πετύχει λογικές τιμές, που θα μπορεί να πληρώσει ο κατανα-

λωτής, γνωρίζοντας ότι αυτός θα στηρίζει την ύπαρξή του σαν βιοκαλλιεργητή.

Για τη βελτίωση της κατάστασης, ώστε να μπου σωστές βάσεις για το μέλλον της βιολογικής Γεωργίας στην Ελλάδα θα μπορούσα να προτείνω τα εξής:

Α. Να δημιουργηθούν πειραματικά αγροκτήματα σε όλα τα εδαφοκλιματικά περιβάλλοντα της Ελλάδας. Αυτά μπορούν να πειραματίζονται σε όλων των ειδών τις καλλιέργειες που ταιριάζουν σ' αυτές τις συνθήκες.

Η έλλειψη δεδομένων που αφορούν την Ελληνική επικράτεια μας αναγκάζει να αντιγράφουμε πρακτικές που εφαρμόζονται σε άλλες εδαφοκλιματικές συνθήκες, συχνά χω-

ρίς τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Αυτά τα πρότυπα βιολογικά αγροκτήματα μπορούν να λειτουργούν παράλληλα σαν κέντρα εκπαίδευσης για υποψήφιους βιοκαλλιεργητές συνδυάζοντας τη θεωρία με την πρακτική.

Τα ποσά που σκορπίζονται μέχρι σήμερα στα σεμινάρια εκπαίδευσης για τη βιολογική γεωργία, τα οποία σε ποσοστό 99% απευθύνονται σε άσχετα άτομα που παρίστανται τις ώρες της υποτιθέμενης εκπαίδευσης μόνο με το φυσικό τους σώμα, (αν γίνεται κι αυτό) και γίνονται συνήθως από άσχετους ανθρώπους που ούτε καν πιστεύουν σ' αυτό το είδος της εναλλακτικής γεωργίας, είναι μια αδικαιολόγητη σπατάλη χρημάτων.

Αυτά τα πρότυπα αγροκτήματα θα πρέπει να αναλάβουν και έναν άλλο σημαντικό τομέα, την ενημέρωση του καταναλωτή πάνω στη Β.Γ. Λειτουργώντας σαν κέντρα ενημέρωσης και προβολής της Β.Γ. μέσα από στέκια (βιβλιοθήκη - εστιατόριο - καφέ και τάξεις για διάφορες εναλλακτικές δραστηριότητες), μπορούν να προσελκύσουν όλες τις ηλικίες, πετυχαίνοντας το στόχο τους μέσα από τη συμμετοχή του κόσμου.

Β. Η δεύτερη πρόταση αναφέρεται στη λειτουργία περιφερειακών αγορών βιολογικών προϊόντων (Π.Α.Β.Π.) που περιλαμβάνουν:

1. Χώρους για τη μεταποίηση των Β.Π. Για να μη στήνει η κάθε γεωργική επιχείρηση μια μικρότερη ή μεγαλύτερη μονάδα μεταποίησης, παράγοντας π.χ. σάλτσες, γλυκά, μαρμελάδες, αλεύρι, ζυμαρικά, αποξηραμένα φρούτα κ.α. Μπορεί να γίνουν σε κάθε Π.Α.Β.Π. για κοινή χρήση, μικρές μονάδες για την επεξεργασία των αγροτικών προϊόντων που προορίζονται για μεταποίηση.

2. Χώρους συσκευασίας και τυποποίησης Β.Π. (όταν αυτά πρόκειται να διακινηθούν χωρίς την παρουσία του παραγωγού), διασφαλίζοντας έτσι τον καταναλωτή και τον παραγωγό από διάφορες νοθείες.

3. Χώρους συντήρησης των Β.Π. όπως ψυγεία για φρούτα και λαχανικά και ψυγεία - σιλό για δημητριακά.

4. Αν και βρίσκεται υπό συζήτηση ακόμη ο κανονισμός για τη Βιολογική παραγωγή ζωικών και μελισσοκομικών προϊόντων ίσως δεν θα ήταν άκαιρη η πρόβλεψη κοινών χώρων τυροκόμησης, σφαγείων, μεταποίησης, συσκευασίας και συντήρησης ζωικών βιολογικών προϊόντων.

5. Και βέβαια δεν μπορεί να λείψει ο χώρος των γεωργικών εφοδίων που θα προμηθεύει τους παραγωγούς με βιολογικό πολλαπλασιαστικό υλικό, οργανικά λιπάσματα, φάρμακα για φυτά και ζώα, γεωργικά μηχανήματα και εργαλεία σε φθηνές τιμές παρέχοντας παράλληλα πληροφορίες και συμβουλές.

6. Οι μεταφορές της Ελληνικής επικρατείας και οι εξαγωγές των πλεονασμάτων είναι ένας άλλο τομέας που μπορούν να αναλάβουν οι Π.Α.Β.Π. στοχεύοντας στην εξασφάλιση αγορών και στη διασφάλιση των παραγωγών.

7. Πρώτα απ' όλα όμως έργο αυτών των κέντρων είναι η λειτουργία λαϊκής αγοράς Β.Π. σε τακτά χρονικά διαστήματα, αν όχι καθημερινά (χωρίς αυτό να αποκλείει και τη δημιουργία πρατηρίων Β.Π. μέσα στην πόλη) με φρέσκα και μεταποιημένα βιολογικά προϊόντα που θα διατίθενται απ' ευθείας από τους παραγωγούς.

Η δημιουργία των Π.Α.Β.Π. μπορεί να γίνει από χρηματοδότηση μέσω κοινοτικών προγραμμάτων. Ενώ η λειτουργία τους θα πρέπει να ανατεθεί στην τοπική αυτοδιοίκηση. Αυτή με τη σειρά της θα πρέπει να τις στελεχωσει με άτομα που διαθέτουν γνώσεις και μεράκι γιατί διαφορετικά θα αποτύχουν. Ο χαρακτήρας τους πρέπει να είναι μη κερδοσκοπικός και τα έσοδα λειτουργίας θα προγραμματίζεται να καλύπτονται από τα ποσοστά επί των προϊόντων που θα πληρώνει, ανάλογα με την υπηρεσία που θα του παρέχεται, ο παραγωγός.

Γιατί οι Ήπιες Μορφές Ενέργειας είναι η μόνη ενεργειακή λύση; (Μήπως είναι πλέον αργά;)

Χατζησταματίου Στέλιος - Βόλος

Θεωρητικά και τεχνικά είναι αδύνατον πλέον η ανθρωπότητα να αντικαταστήσει μέχρι το 2037 την πετρελαϊκή ενέργεια με τις ήπιες μορφές ενέργειας (εάν αποκλείσουμε την πυρηνική).

Άλλοι υποστηρίζουν ότι το γκάτζι είναι για άλλα 120 χρόνια, αλλά και πάλι η φύση του προβλήματος παραμένει.

Η διάσπαση του νερού σε οξυγόνο και υδρογόνο είναι μια άλλη θεωρία που εξετάζεται αλλά θα απορριφθεί διότι στην πράξη υπάρχουν δύο μεγάλα εμπόδια.

α) Χρειάζεται ενέργεια για τη διάσπαση αυτή &

β) Το νερό δεν είναι ανεξάντλητη πηγή.

Οπότε καταλήγουμε στις μόνες ανεξάντλητες πηγές ενέργειας, τις Ήπιες, όπως η Ηλιακή, η Αιολική και η Υδροηλεκτρική.

Γιατί πρέπει να αποκλείσουμε την Πυρηνική Ενέργεια;

- Σύμφωνα με πληροφορίες από το Ιντερνέτ 125.000 άτομα έχουν πεθάνει από το συμβάν του Τσερνομπίλ.

- 23% του εδάφους της Μπελαρούζ έχει μολυνθεί από ραδιενέργεια και θα παραμείνει έτσι για πολλά χρόνια.

- Το κόστος του κλεισίματος ενός πυρηνικού σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας είναι 1.000 φορές μεγαλύτερο από το κόστος κατασκευής του.

- Όταν ένας πυρηνικός σταθμός κλείσει τα κατάλοιπά του θα πρέπει να εγκλωβιστούν αντιπυρηνικά για 22.000 χρόνια για να καταστούν ακίνδυνα.

1 γραμμ. Πλουτωνίου 239 χρειά-

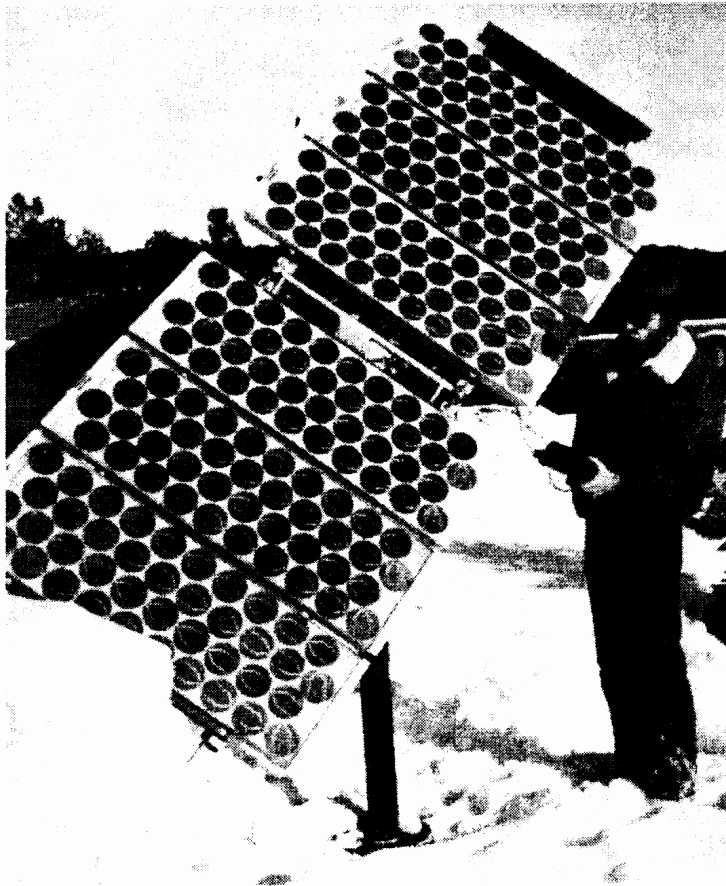
ζεται:

24.000 χρόνια για να γίνει 1/2 γραμμ.

48.000 χρόνια για να γίνει 1/4 γραμμ. &

72.000 χρόνια για να γίνει 1/8 γραμμ.

Τα πλησίον μας πυρηνικά εργο-

στάσια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας είναι:

Metsamor - Armenia

Kozloduy - Bulgaria

Ignalina - Lithuania

Kola - Russia

Bohunice - Slovakia

Chernobyl - Ukraine

Οι πυρηνικοί αυτοί σταθμοί σύμφωνα με τους βασικούς κανόνες λειτουργίας θα έπρεπε να έχουν πάψει να λειτουργούν.

Εισαγωγή στην Ηλιακή Ενέργεια

Βασικές αρχές.

Ένα φωτοβολταϊκό 50w:

- Παράγει 90 kwh ρεύμα ετησίως.

- Στα 30 χρόνια πλήρης απόδοσης του φωτοβολταϊκού θα έχουν παραχθεί: 2.700 kwh ή ίση ενέργεια με 4,8 βαρέλια πετρέλαιο ή ίση ενέργεια με 1.225 κιλά κάρβουνο θα έχουμε αποφύγει 1.814 κιλά διοξειδίου του άνθρακος).

Γωνία κλίσεως του φωτοβολταϊκού προς τον ήλιο.

Έχουμε πλήρη απόδοση του φωτοβολταϊκού όταν οι ακτίνες του ηλίου πέπτουν κάθετα στην πλάκα του φωτοβολταϊκού.

Οι ακτίνες του ηλίου πέπτουν κάθετα στην επιφάνεια του φωτοβολταϊκού κατά τη Μεσημβρινή Ισημερία. Δηλαδή όταν ο ήλιος διέρχεται τον μεσημβρινό του τόπου.

Τη στιγμή της μεσημβρινής ισημερίας κάνουμε και τη ρύθμιση της καθετότητας του φωτοβολταϊκού προς τις ακτίνες του ηλίου.

Τόποι με γεωγραφικό μήκος πολλαπλάσιο των 15 μοιρών έχουν μεσημβρινή ισημερία στις 12 η

ώρα. Μεσημβρινοί ανά 15 μοίρες διαφέρουν κατά 1 ώρα. Οπότε, κάθε 1 μόιρα μεταξύ των μεσημβρινών, έχει μεσημβρινή ισημερία 4 λεπτά της ώρας νωρίτερα ή αργότερα ανάλογα με το εάν ο τόπος βρίσκεται ανατολικά ή δυτικά του μεσημβρινού του πολλαπλασίου των 15 μοιρών. Π.χ. εάν ένας τόπος έχει μήκος γεωγραφικό 20 μοίρες ανατολικό, η μεσημβρινή ισημερία του θα είναι στις 11:40 η ώρα π.μ. Ένας δε τόπος με γεωγραφικό μήκος 10 μοιρών ανατολικό θα έχει μεσημβρινή ισημερία στις 12:20 η ώρα μ.μ.

Α Π Ο Ψ Η

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Θανάσης Γεωργούλης - Μάναγρος Βολισσός Χίου

Ο δρόμος από τη χώρα της Χίου μέχρι τη Βολισσό είναι περίπου σαράντα χιλιόμετρα, όπως όμως και σε κάθε παραμύθι ο Δρόμος του παλικάριου και της κοπέλας είναι γεμάτος από παγίδες και διάφορες δυσκολίες.

Οι δυσκολίες συμβολίζονται πάντα με δράκους και διάφορα τέρατα που προσπαθούν να αποπροσανατολίσουν, να παραπληροφορήσουν και τελικά να εμποδίσουν το παλικάρι και την κοπέλα να πάνε εκεί που θέλουν.

Όλα αυτά βέβαια είναι συμβολικά. Όλοι "Ξέρουμε" ότι στην πραγματικότητα το αθάνατο νερό και τα τέρατα δεν υπάρχουν. Η μήπως υπάρχουν;

Τι συνέβη για παράδειγμα σε αυτά τα παιδιά που ξεκίνησαν από τη Γαλλία και τη Βέροια και τη Νέα Σελήνη στη μασχάλη για να έρθουν στη Βολισσό;

Αν αληθεύει ότι στον δρόμο τους συνάντησαν κάποιον απατεώνα, τους μαστροπούς της οικολογίας, τους οικολόγους του σαλονιού, όχι τις αλκυόνες αλλά τις σειρήνες και τα άλλα τέρατα, τότε γιατί δεν ακολούθησαν το παράδειγμα του Οδυσσέα;

Τι τα έχουν τα κατάρτια δηλαδή ή μήπως δεν έχουν;

Αυτή την εποχή φροντίζω μόνος μου ένα αγρόκτημα που θα μπορούσε να προσφέρει εργασία και ζωή σε δυο τρεις οικογένειες.

Φροντίζω το χωράφι, καμιά δεκαπε-

νταριά κασίδες, τα γουρουνάκια, τις γαλοπούλες, τα κουνέλια, τις κότες, τα σκυλιά και τα γατιά μου.

Παράλληλα εργάζομαι και στο εργαστήριο.

Η διανοητική παράταξη που δεν παύει να διογκώνεται μέσα στον κόλπο της οικολογίας, ισχυρίστηκε, όπως πάντα, ότι όχι μόνο δεν χρειάζομαι κάποια βοήθεια, αλλά και ότι ούτε καν υπάρχω, έτσι όπως είμαι και υπάρχω στην πραγματικότητα. Τι να πει άλλωστε η παράταξη που αποτελεί την εφεδρική στρατιά της γραφειοκρατίας και που φαντάζεται την επιστροφή στη φύση με ...μπε εμ βε ή έστω με τουριστικό λεωφορείο. Κάθε άλλη προσπάθεια τους φαίνεται αδιανόητη.

Ετσι το πνευματικό σκυλολόι, γέννημα θρέμμα της καταναλωτικής κοινωνίας, αντικαθιστά επάξια τα κάθε λογής σκυλολόγια, που σε άλλες εποχές, έχοντας αναλάβει το έργο της καταστολής και της επαναφοράς στην εικονική τάξη, όπως και τώρα καταδιώξαν όλους όσους προσπάθησαν να επιτύχουν το απλούστερο πράγμα του κόσμου, αλλά και το πιο επαναστατικό, δηλαδή μια πιο απλή δίκαιη, φυσική και ελεύθερη ζωή. Η μήπως δεν το έκαναν;

Μέσα στην ήδη εγκαθιδρυμένη αντικειμενικότητα, αδιανόητο, είναι εκείνο που ο διανοούμενος δεν μπορεί να διανοηθεί και το οποίο δεν είναι τίποτα άλλο από την ίδια την ΠΡΑΞΗ, με την οποία ασχολού-

μαστε εμείς οι απλοί άνθρωποι, την ίδια στιγμή που οι διανοούμενοι προσπαθούν, ακόμη να τη σκεφτούν.

Παρόλα αυτά, κάνουν λάθος όσοι χλευάζουν την απραξία και την αναποτελεσματικότητα των οικολόγων του σαλονιού, γιατί αποδείχτηκε ότι δεν έχει γίνει καμιά οικολογική κίνηση που η τύχη της, να μην σφραγίζεται στα καφενεία και τις λέσχες των διανοουμένων, προς μεγάλη δυστυχία εκείνων που έχουν αναλάβει να την κάνουν με τον ιδρώτα και το αίμα τους.

Αδιανόητο, ε;

Όσο για τον γνωστό απατεώνα, μόνο οι συνένοχοι του, έμποροι της τουριστικής και οικολογικής βιομηχανίας, κάνουν ότι τον πιστεύουν, κι αυτό για ευνόητους λόγους. Τι να πει κανείς και τι να μην πει; Αυτός μια φορά, είπε την αλήθεια στη ζωή του και αυτή στους χίτες με τους οποίους φροντίζει να συνεργάζεται και τώρα, αλλά σε... οικολογικό επίπεδο.

Με λίγα λόγια, τα παιδιά από τη Γαλλία και τη Βέροια ας πρόσεχαν, εκτός εάν έψαχναν φίλους διανοούμενους κατ' αποκλειστικότητα...

Τα χαιρετίσματα μου από το κατάρτι σύντροφοι.

Υ.Γ. και μετά μου λες, Κώστα, ότι δεν σου γράφω.

Ευχαριστούμε τους φίλους που μας ενημέρωσαν για τις δραστηριότητές τους...

ΟΙΚΟ-ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ από την περιβαλλοντική Πρωτοβουλία Μαγνησίας

ΑΙΓΙΝΙΩΤΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ μηνιαία εφημερίδα του Αιγινίου

ΒΥΡΩΝΙΚΟΙ ΠΑΛΜΟΙ Πολιτιστικός Σύλλογος Βυρώνειας Ημερολόγιο 1999.

ΔΡΥΑΣ, περιοδική έκδοση περιβαλλοντικής ενημέρωσης του ομίλου φίλων του Δάσους και Οικολόγων Ν. Φθιώτιδας.

ΥΓΕΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ, διμηνιαίο περιοδικό υγείας και ποιότητας ζωής.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΛΟΓΙΕΣ, μηνιαίο περιοδικό, Σέρρες.

ΤΟ ΣΕΛΑΣ ΜΙΑΣ ΑΛΛΗΣ ΚΑΤΑΧΝΙΑΣ, τρίμηνη έκδοση οικολογικής διαμαρτυρίας και πολιτιστικής αντιπολίτευσης.

ΓΙΑΤΡΟΙ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ

ΔΗΩ, Δελτίο τύπου και ενημερωτικά φυλλάδια σχετικά με δραστηριότητες εναντίον της Γενετικής Μηχανικής.

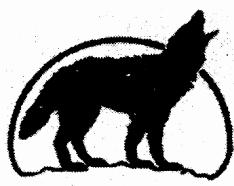
ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΠΑΤΡΑΣ, ενημέρωση για το 10ο συνέδριο Πανελληνίου Δικτύου Οικολογικών Οργανώσεων

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΛΕΣΒΟΥ. Μια ενημέρωση εφ' όλης της ύλης.

ΓΡΕΒΕΝΟΣΕΛΙ, περιοδικό για την ιστορία, τη λαογραφία και τον πολιτισμό των Τζουμέρκων.

ΠΕΛΙΤΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΝΤΟΠΙΩΝ ΣΠΟΡΩΝ, εγχειρίδιο για τους συνεργαζόμενους καλλιεργητές, καλλιέργεια λαχανικών για σπόρο. Ημερολόγιο '99.

...και όλους εσάς που μας στηρίζεται με τις απόψεις τις πληροφορίες και την κριτική σας, άσχετα αν είμαστε λίγο χαμένοι...

ΤΙΠΟΤΑ ΔΕΝ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΑΡΚΕΤΑ ΜΑΚΡΙΑ ΩΣΤΕ ΝΑ ΜΗ ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ

Εταιρεία Προστασίας της φύσης και Οικοανάπτυξης

Society for Protection of Nature and Ecodevelopment
Τ.Θ. - Ρ.Ο 47 GR-642 00 Χρυσούπολη - Hrysoupolis
/ Greece Τηλ. - Tel (0591) 23 144, 24 289 Fax. (0591) 24
236

**Προς: Δ.Ε.Η. Γενικός Διευθυντής Χαλκοκοδνύλη
30-32 10432 Αθήνα**

**Κοιν: Εισαγγελείς Δράμας, Καβάλας, Ξάνθης. Γρα-
φείο Πρωθυπουργού. Υπουργούς Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε., Γεωρ-
γίας και Ανάπτυξης. ΧΙ Διεύθυνση Περιβάλλοντος
Ε.Ε.. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Γραμματεία Πανελ-
ληνίου Δικτύου Οικολογικών Οργανώσεων**

Α.Π. 98-338

27.10.1998

Η κατακράτηση, από τη Δ.Ε.Η. των υδάτων του ποταμού Νέστου για την πλήρωση των φραγμάτων της, έχει ως αποτέλεσμα, από τις αρχές Οκτώβρη, την πλήρη αποξήρανση του ποταμού.

Από την περιοχή του Παρανεστίου έως και τις εκβολές του Νέστου, δεν υπάρχει η παραμικρή ροή νερού. Στο Παρανέστι, στη Σταυρούπολη, στα Στενά του Νέστου, στο Δέλτα του Νέστου, δεν υπάρχει Νέστος. Λίγοι ξερόλακκοι έχουν απομείνει μέσα στη στεγνή κοίτη, ενώ χιλιάδες ψάρια παγιδεύτηκαν σ' αυτούς νεκρά!

Δεν είναι η ώρα για να απαριθμηθούν οι νόμοι και οι Διεθνείς Συμβάσεις που υποτίθεται ότι προστατεύουν το ποτάμι ή τμήματά του. Αξίζει όμως να αναφερθεί ότι τα Στενά του Νέστου ανήκουν στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο NATURA 2000, το Δέλτα του Νέστου περιλαμβάνεται στη Διεθνή Σύμβαση Ramsar και στο Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης. Δηλαδή με τις ενέργειές σας καταστρέφετε ένα υψηλά προστατευόμενο και παγκόσμια μοναδικό οικοσύστημα. Επιπλέον ο ποταμός Νέστος τροφοδοτεί τους υπόγειους υδροφορείς από τους οποίους υδροδοτούνται οι νομοί Δράμας, Καβάλας και Ξάνθης. Εκτός αυτού όμως, η ροή του ποταμού είναι ζωτικής σημασίας για τους αγρότες του νομού Ξάνθης και της επαρχίας Νέστου του Νομού Καβάλας, καθώς εμπλουτίζει τον υπόγειο υδροφόρο ορίζοντα των πεδινών καλλιεργούμενων εκτάσεων. Επίσης συμβάλλει στην παραγωγικότητα των ιχθυοτροφείων της Κεραμωτής, Αγιάσματος και Ερατεινού Καβάλας και στην παραγωγικότητα της ιχθυοπανίδας του Βορείου Αιγαίου.

Είναι εξαιρετικά επείγον να αποκαταστήσετε τη ροή του ποταμού Νέστου, απελευθερώνοντας από τα φράγματα τμήμα των υδάτων όπως προβλέπεται από την Κ.Υ.Α.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

Π. Μελά 21

Τηλ.: 0385 - 46-78

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Σας γνωρίζουμε ότι τον χειμώνα στην πόλη της Φλώρινας οι κάτοικοι χρησιμοποιούν ως καύσιμο ύλη, πετρέλαιο τύπου μαζούτ, λιγνίτη και χρησιμοποιημένα λάδια. Αποτέλεσμα του γεγονότος αυτού είναι να έχουμε σοβαρότατα προβλήματα υγείας κυρίως αναπνευστικά, αλλεργικά, καρκίνους και καρδιακά νοσήματα. Συγκεκριμένα 8 στα 10 παιδιά έχουν προβλήματα αναπνευστικά ή αλλεργικά. Η Οικολογική Κίνηση από το 1996 ξεκίνησε εκστρατεία για τη λύση του τόσο σοβαρού προβλήματος. Στις 10-5-1997 κάναμε ημερίδα μαζί με τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και τον Δήμο Φλώρινας, με ομιλητές καθηγητές πανεπιστημίου όπως τους κ.κ. Ζερεφό, Νικολοπούλου κ.α. Τα συμπεράσματα της ημερίδας επιβεβαίωσαν την κρισιμότητα του προβλήματος και ότι πρέπει να καταργηθεί άμεσα η χρήση μαζούτ, λιγνίτη και χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων, διότι οι μετρήσεις που είχαν γίνει την άνοιξη του 97 από το ΥΜΑΘ ήταν κατά πολύ υψηλότερες από τα ανώτατα επιτρεπτά όρια. Συγκεκριμένα το SO₂ υπερέβαινε τα 850 μg/m³/ώρα με ανώτατο όριο το 80μg/m³ και πόσο μάλλον τις μέρες του βαρύ χειμώνα.

Εκτός από τους υπάρχοντες νόμους οι οποίοι είναι και αυστηροί για τη μόλυνση του περιβάλλοντος από τη χρήση των παρά πάνω υλικών, ο Νομάρχης εξέδωσε την 286/8-8-1997 απόφαση με την οποία απαγορεύει τη χρήση των υλικών αυτών.

Η Οικολογική Κίνηση έχει κάνει πολλές καταγγελίες και παραστάσεις για τις οικοδομές που χρησιμοποιούσαν μαζούτ, λιγνίτη και χρησιμοποιημένα ορυκτελαία ως καύσιμο ύλη και οι Υπηρεσίες δεν έχουν κάνει σχεδόν τίποτα για το τόσο σοβαρό θέμα.

Εκτός των ανωτέρω πιέσαμε και προφορικά τις αρμόδιες Υπηρεσίες και οι υπεύθυνοι δεν προέβαιναν σε ενέργειες. Με την 55491/7-11-1997 απόφαση του Νομάρχη συγκροτήθηκε το Κλιμάκιο Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΚΕΠΠΕ) Ν. Α. Φλώρινας και αυτό παρά τις απαιτούμενες ενέργειες.

Το περίεργο είναι ότι είχαμε καταγγελίες για διακίνηση χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων με κλοφέν μαζί με το μαζούτ. Το θέμα αυτό το καταγγείλαμε στις αρμόδιες Υπηρεσίες και δυστυχώς δεν έχει γίνει κανένας έλεγχος. Στείλαμε πολλές αναφορές στους αρμόδιους Υπουργούς οι οποίοι συνεχίζουν να κωφεύουν.

Τέλος σας γνωρίζουμε ότι η μετατροπή των καυστήρων από καύση μαζούτ σε πετρέλαιο είναι πάρα πολύ εύκολη και χωρίς σοβαρή οικονομική επιβάρυνση.

Επειδή το πρόβλημα είναι πάρα πολύ σοβαρό και δεν μπορεί να παίζει κανείς με την υγεία των κατοίκων και κυρίως των παιδιών μας, γεννάται το ερώτημα: Ποιος φορέας θα πάρει θέση και ποιος θα εφαρμόσει τους νόμους και πως επιτρέπουν οι αρμόδιες αρχές τη διακίνηση αυτών των προϊόντων;

Εικαστικό Περιβαλλοντικό Εργαστήρι

Γκαράνη Εφη

Φωτάκια για Χριστουγεννιάτικες νύχτες

**Θυμάμαι κάποια Χριστούγεννα λευκά
με σωρούς χιόνια στα γύρω κλώνια
με κάλαντα κι όνειρα γλυκά**

Θυμάμαι που χάζεα με τις ώρες στο σκοτάδι κάτι φωτάκια που κρεμούσαμε στο δέντρο μας, τσίγκινα με τρυπούλες κι από μέσα είχαν χρωματιστές ζελατίνες. Κατασκευάσματα μιας εποχής που ακόμα και τα μικρά και φτηνά πράγματα ήταν φτιαγμένα με μεράκι.

Τώρα μεγάλωσα πια, όλα έχουν αλλάξει, όλα είναι διαφορετικά. Σπάνια χιονίζει τα Χριστούγεννα και στην αγορά δεν υπάρχουν παρά τυποποιημένες και κακόγουστες πλαστικοποιημένες γιρλάντες με φωτάκια. Εμένα όμως κάθε χρόνο που στολίζω το σπίτι για τα Χριστούγεννα κάτι με σπρώχνει να ψάχνω στη φαντασία μου για κατασκευές που να θυμίζουν σαν αίσθηση εκείνα τα φωτάκια.

Αγοράστε λοιπόν απλά φωτάκια καλής ποιότητας. Κρατείστε άχρηστα πολύχρωμα χαρτιά από περιτυλίγματα δώρων. Φτιάξτε αναπτύγματα κύβων με πλευρά όχι μεγαλύτερη από 5 εκατοστά. Κόψτε τα αναπτύγματα και περάστε τα με λάδι. Θα γίνουν διάφανα έτσι που να περνάει το φως από μέσα. Σε μια από τις πλευρές του κάθε κύβου κολλήστε ένα χαρτονάκι μπρος και πίσω και ανοίξτε μια τρυπούλα έτσι που να

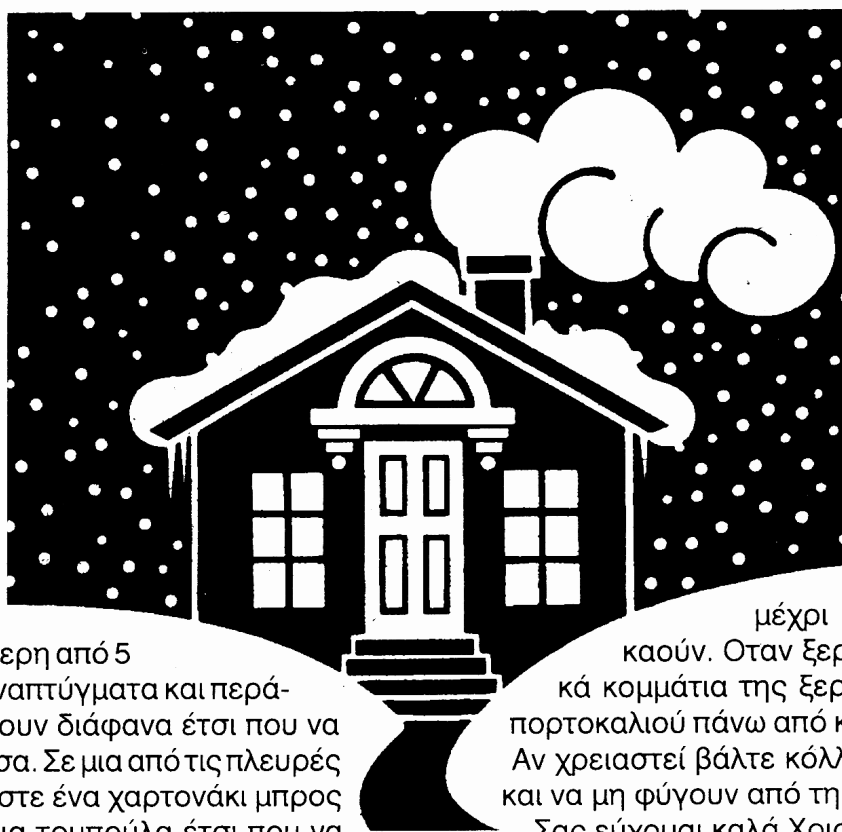
περνάει το λαμπάκι και η βάση του. Κολλήστε τους κύβους και τοποθετείστε τους πάνω από τα φωτάκια.

Αυτή η γιρλάντα μπορεί να τοποθετηθεί εκτός από το δέντρο στον τοίχο ή σ' ένα κλαδί από ξύλο φαγμένο από τη θάλασσα.

Φτιάξτε κυλίνδρους από τα ίδια χαρτιά. Κόψτε δύο κύκλους για βάσεις. Η μια βάση πρέπει να έχει χαρτόνι μπρος πίσω. Κάντε την τρυπούλα για να περνάει το φωτάκι.

Και μια άλλη ιδέα για να διακοσμήσετε μια γιρλάντα με φωτάκια: Κόψτε τη φλούδα του πορτοκαλιού όπως καθαρίζουμε ένα μήλο με φαρδύ μαχαίρι. Μόνο τη φλούδα όχι το άσπρο του πορτοκαλιού. Μετά κόψτε τη σε μικρότερα κομμάτια και δώστε σχήμα κώνου. Στερεώστε με μια οδοντογλυφίδα. Βάλτε τα στο φούρνο στους 100 βαθμούς

μέχρι να ξεραθούν, όχι να καούν. Όταν ξεραθούν βάλτε τα κωνικά κομμάτια της ξεραμένης φλούδας του πορτοκαλιού πάνω από κάθε λαμπάκι. Αν χρειαστεί βάλτε κόλλα για να στερεωθούν και να μη φύγουν από τη θέση τους. Σας εύχομαι καλά Χριστούγεννα

"ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ"

Νοέμβρης '98 Α.Π.

Στο Βήμα της Κυριακής ο Θ. Π. ΛΙΑΝΟΣ στο άρθρο του με τίτλο "Το δελτίο ειδήσεων" γράφει: ["Δεν υπάρχουν τίμιοι Έλληνες; Δεν υπάρχουν ευτυχισμένες οικογένειες; Δεν υπάρχουν δημιουργικοί άνθρωποι; Δεν υπάρχουν νέοι με ιδανικά; Γιατί η ύπαρξή τους αγνοείται;... Ας υποθέσουμε ότι δεν γνωρίζουμε τίποτε για την Ελλάδα, ότι είμαστε επισκέπτες για μια εβδομάδα..... Ας υποθέσουμε ακόμη ότι παρακολουθούμε καθημερινά όλα τα δελτία ειδήσεων της τηλεόρασης και του ραδιοφώνου... Νομίζω ότι ο αντικειμενικός παρατηρητής θα έδινε τις εξής περίπου απαντήσεις (για την Ελλάδα)... Στην Ελλάδα, υπάρχουν μόνο πολιτικοί, δημοσιογράφοι, ηθοποιοί, εγκληματίες, πόρνες, ανώμαλοι και πολλοί ανισόρροποι άνθρωποι... Φαίνεται πως οι πιο έξυπνοι και μορφωμένοι άνθρωποι σε αυτή τη χώρα είναι οι ηθοποιοί και κάτι τραγουδιστές και τραγουδίστριες που τραγουδάνε μάλλον τούρκικους σκοπούς και ταυτόχρονα κουνάνε την κοιλιά τους. Αυτοί οι άνθρωποι φαίνεται πως τα ξέρουν όλα,

από πολιτική ως θεολογία, από ψυχολογία ως αστρολογία και αστρονομία... Είναι επίσης ενδιαφέρουσα η πρακτική των Ελλήνων να παρουσιάζουν στην τηλεόρασή τους πολύ περισσότερο τους εγκληματίες τους, τις πόρνες και τους ανώμαλους απ' ό,τι τους κυβερνήτες τους... Αν λοιπόν κάποιος από τους υποτιθέμενους επισκέπτες στη χώρα έβγαζε τα παραπάνω συμπεράσματα μετά την παρακολούθηση της ενημέρωσης που παρέχεται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, θα είχε άδικο; Πιστεύω όχι. Εμείς όμως που ζούμε στην Ελλάδα γνωρίζουμε ότι η εικόνα αυτή είναι άκρως παραπλανητική, ανακριβής και διαστρεβλωτική! Γνωρίζουμε ότι σε αυτή τη χώρα

υπάρχουν εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι της δουλειάς και του μόχθου και κανείς δεν τους ξέρει, κανείς δεν κάνει κάτι γι' αυτούς, κανείς δεν προβάλλει τις ανάγκες τους... Με αυτούς γιατί δεν ασχολείται κανείς;"].

Εμείς απ' αυτήν εδώ τη γωνία δεν θα προσπαθήσουμε να δώσουμε απάντηση σ' αυτή την πελώρια απορία που σκεπάζει το είδος της κοινωνίας που διανύουμε, τουλάχιστον στη

ρη προσπάθεια για υποβάθμιση των ανθρώπινων αξιών.

Μια απ' τις σημαντικότερες εστίες αντίστασης και ταυτόχρονα επαναπροσδιορισμού του ατόμου στη σύγχρονη κοινωνία είναι το "Ελεύθερο σχολείο". Βρίσκεται στο Θησείο στην οδό Επταχάλκου 3. Σ' αυτό δρουν οι συνεργαζόμενες οργανώσεις "Ελληνική Φυσιολατρική Αντικυνηγετική Πρωτοβουλία (Ε.Φ.Α.Π.)". Ο "Αντικα-

πνιστικός Σύλλογος Αθηνών" και οι "Φίλοι της Φυσικής Ζωής".

Στο πρόγραμμά τους Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου διαβάζουμε τις εξής δραστηριότητες: Ομιλίες σε θέματα διατροφής, ιατρικής, κοινωνικά, φιλοσοφικά, ενημέρωσης. Εκδρομές στη φύση, όπου παραμένει ακόμη αλώβητη απ' τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Προβολές, εκπαιδευτικές επισκέψεις, συναντήσεις, πρακτικά μαθήματα σε υγιεινά και παραδοσιακά παρασκευάσματα, χειροτεχνήματα, ζωγραφικής αλλά και Ελληνική γλώσσα.

Τέλος, εκδηλώσεις - γιορτές - εκθέσεις με κυρίαρχο το πνεύμα του σεβασμού στο περιβάλλον και

της οικολογίας, στοιχεία που χαρακτηρίζουν άλλωστε κάθε τους δραστηριότητα.

Επίσης οι "Φίλοι Φυσικής Ζωής" διαθέτουν συλλογικό κατάστημα με οικολογικά προϊόντα διατροφής αλλά και χειροτεχνημάτων στην οδό Επταχάλκου 5 στο Θησείο το οποίο και λειτουργεί τις ημέρες Τρίτη από 9 π.μ. έως 9 μ.μ., Τετάρτη 9 π.μ. έως 3 μ.μ., και Πέμπτη 9 π.μ. έως 9 μ.μ.

Για περισσότερες πληροφορίες: Τετάρτη 7 μ.μ. - 9 μ.μ. Ελληνική Φυσιολατρική Αντικυνηγετική Πρωτοβουλία και Πέμπτη 7 μ.μ. - 9 μ.μ. Φίλοι Φυσικής Ζωής. Τηλ.: 3452225. Για τις άλλες ώρες λειτουργεί τηλεφωνητής.

χώρα μας. Χιλιάδες σκεπτόμενοι άνθρωποι προσπαθούν να δώσουν και δίνουν διάφορες απαντήσεις. Το πρόβλημα όμως παραμένει. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ελάχιστα προβάλλουν τη δημιουργική και υγιή πλευρά των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στη χώρα μας. Εμείς αισθανόμαστε την υποχρέωση να κάνουμε ευρύτερα γνωστή ακριβώς αυτή τη θετική πλευρά. Αυτό σαν ελάχιστο φόρο τιμής, στον κόπο και τις θυσιές που κάνουν ορισμένοι συνάνθρωποί μας να διατηρήσουν όρθια την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και υγιή την ανθρώπινη συνείδηση, με πλήθος ποικίλων δημιουργικών δραστηριοτήτων που πιστεύουμε ότι είναι η ουσιαστική αντίσταση στη γενικότε-

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΟΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

Τ.Θ. 17538, Τ.Κ. 540 09 Θεσσαλονίκη
ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Το Εργαστήρι Οικολογικής Πρακτικής, μια εθελοντική μη κυβερνητική οργάνωση, διοργανώνει και φέτος μαθήματα Οικολογικής Γεωργίας για επαγγελματίες και ερασιτέχνες βιοκαλλιεργητές. Μέσα από τα μαθήματα αυτά, άνθρωποι που ασχολούνται ενεργά με την οικολογική γεωργία, μεταφέρουν γνώσεις και εμπειρίες, με σκοπό την ευαισθητοποίηση και δραστηριοποίηση όλων μας στα ζητήματα που αφορούν την καλλιέργεια της γης, την προστασία των φυσικών πόρων και την κατανάλωση. Τα μαθήματα θα γίνονται στην αίθουσα της Οικολογικής Κίνησης, (Φιλίππου 51), κάθε Παρασκευή 7-9 μμ από τις 13 Νοεμβρίου 1998.

Τα μαθήματα πλαισιώνονται από επισκέψεις σε οικολογικά αγροκτήματα, παρουσιάσεις άλλων ομάδων, εκδηλώσεις - συζητήσεις και έντυπο υλικό.

Πληροφορίες: τηλ. 438 353 (5-7 μμ) ή 640 626 (7-9 μμ) fax 222503

Α' ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

(ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1999)

- Οικολογική καλλιέργεια καλοκαιρινών λαχανικών.
- Πως μπορούμε να εγκαταστήσουμε και να διατηρήσουμε οικολογικό οπωρώνα.
- Καλλιέργεια της ελιάς. Βιολογικό λάδι.
- Τα ζώα στην Οικολογική Γεωργία και πως πρέπει να τα φροντίζουμε.
- Βιολογικό σιτάρι - Παρασκευή ψωμιού.
- Καλλιέργεια και επεξεργασία αρωματικών φυτών. Συλλογή και φυσική αποξήρανση βοτάνων. - Βιοκαλλιέργεια και Οικοτουρισμός. Το παράδειγμα των Πρεσπών.
- Μελισσοκομία - Βιολογικό μέλι.
- Βιοκαλλιέργεια αμπελιού. Πως θα φτιάξετε το κρασί σας χωρίς χημικά.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ - ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ Β' ΚΥΚΛΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

- Η Φυσική Καλλιέργεια και η αναβλάστηση ερημοποιημένων περιοχών με τη μέθοδο Φουκουόκα.
- Ομάδα ΒΙΔΡΑ: Περιβαλλοντική εκπαίδευση και εμπειρία. Τα παιδιά προσεγγίζουν το ήθος της οικολογικής σκέψης στο σχολείο και στο σπίτι.
- Το ζήτημα της πιστοποίησης των βιολογικών προϊόντων. Ενημέρωση και προβληματισμός για την αναγκαιότητά της.
- Ηπιες μορφές ενέργειας και "καθαρά" οικοδομικά υλικά στην κατασκευή κτιρίων.

Συμμετέχοντες βιοκαλλιεργητές και χειροτέχνες στην Πανελλαδική γιορτή Οικολογικής Γεωργίας και χειροτεχνίας στις 5, 6/9/98 στο Βόλο

Αντωνόπουλος Αντ. & Γιώργος	Φάρσαλα	0491 - 93010	Δημητριακά - Οσπρία - Τοματοπολτός κ.λ.π.
Αραμπατζής Απόστολος	Λάρισα	041 - 721293	Αμύγδαλα - ελιές - στάρι - καλαμπόκι
"Αχιλλεία"	Πήλιο	0423 - 55241	Αποξηραμένα, μαρμελάδες κ.λ.π.
Βασιλάκης Σοφοκλής	Σπάρτη	0731 - 94692	ελιές - λάδι - σύκα - φραγκόσυκα
Γερόπουλος Γιάννης	Πήλιο	0428 - 92683	Ελιές - λάδι - σάλτσα
Γκαρανής Εφη	Σπέτσες	0298 - 74001	Μαριονέτες - κοσμήματα κ.λ.π.
Θεοδωρόπουλος Ηλίας	Αίγιο	0294 - 78430	Σταφίδα - κρασί - ξυλόγλυπτα - πήλινα
Καραντώνιας Γιώργος	Χαλκίδα	0221 - 51925	Κηπευτικά εποχής
Κατσαούνης Στ. - Μαυρίδου Δομ.	Πήλιο	0421 - 70546	Αχλάδια
Κουτής Στάθης	Πήλιο	0428 - 93546	Σπαθόλαδο - καρύδια
Κουτσελίνης Αλέξανδρος	Ζαγορά	0426 - 22727	Μήλα - πατάτες - ακτινίδια
Κωτούλας Σωτήρης	Καρδίτσα	0441 - 22321	Κρασί
Μεσίγγος Αχιλλέας	Κιλκίς	0341 - 41926	Λαχανικά - φρούτα - δημητριακά - βότανα
Νταλαπάσχος Χρήστος	Πυργετός	0495 - 41328	Ακτινίδια - κηπευτικά
Παζάρας Γ. - Χατζηπαναγιώτου Μ.	Λάρισα	041 - 624541	Λάδι - ελιές - παστα ελιάς - βότανα - σαπούνια
Παρασχίδης Παράσχος	Εβρος	0556 - 41460	Ξύλινες κατασκευές - ζωγραφική
Πετρούλιας Πέτρος	Πορταριά	0421 - 63248	Κηπευτικά - ξυνόμηλα
Πολυχρονίδης Ανέστης	Πήλιο	0428 - 94994	Κρασί - χυμός σταφυλιού κ.λ.π.
Πορίκης Βασίλης	Ιωάννινα	0651 - 66001	Γαλακτοκομικά
Σαϊνατούδης Παναγιώτης "ΠΕΛΙΤΙ"	Θεσσαλονίκη	031 - 529072	Παραδοσιακοί σπόροι
Σαλαμούρας Ευσ. - Στεφάν Αλ.	Μηλίνια	0423 - 65587	Ξύλινες κατασκευές
Σαμπόνε Άννα	Λαύκος Πηλίου		Βότανα
Τενέντες Αντώνης	Καλαμάτα	0721 - 21937	Ελιές - λάδι - σαπούνια - μαρμελάδες
Τσιανάκας Σωτήρης	Καρδίτσα	0441 - 20426	Πατάτα - φασόλια - καλαμπόκι - τραχανάς
Φούκης Σπ. - Κολέμπας Γιώργος	Πήλιο	0421 - 37740	Μήλα - ροδάκινα - κεράσια

Πανελλαδική Γιορτή Οικολογικής Γεωργίας και Χειροτεχνίας

Συνεπείς στο ραντεβού μας και φέτος πραγματοποιήσαμε στο Βόλο για δεύτερη συνεχή χρονιά τη γιορτή Οικολογικής Γεωργίας και Χειροτεχνίας.

Οι στόχοι μας σταθεροί: η γνωριμία των βιοκαλλιεργητών με τους καταναλωτές, η επαφή των

βιοκαλλιεργητών μεταξύ τους, η προώθηση των βιολογικών προϊόντων χωρίς παρεμβολές μεσαζόντων και η ανίχνευση εναλλακτικών τρόπων ζωής.

Τούτη η γιορτή ήταν αφιερωμένη στον αγώνα ενάντια στη Γενετική Μηχανική. Μέσα από ένα μανάβικο με ομοιώματα μεταλλαγμένων φρούτων και λαχανικών και μ' ένα φυλλάδιο που μοιράζαμε, προσπαθήσαμε να ενημερώσουμε τους επισκέπτες για το τι είναι η γενετική μηχανική και ποιοι κίνδυνοι κρύβονται για το περιβάλλον και την υγεία μας.

Παράλληλα συγκεντρώναμε υπογραφές διαμαρτυρίας προς το ΥΠΕΧΩΔΕ. Οι αντιδρά-

σεις, πλην ελαχίστων που υποστήριζαν ότι με την επιστήμη ο πολιτισμός μας έφθασε τόσο ψηλά και κατά συνέπεια αφήστε τους γενετιστές να κάνουν τη δουλειά τους, ήταν θετικές στο κάλεσμά μας!

Για πρώτη φορά φέτος λειτούργησε ένας χώρος όπου διάφορες οικολογικές οργανώσεις παρουσίαζαν τις δραστηριότητές τους μέσα από τα έντυπά τους. Επίσης γινόταν διάθεση περιοδικών και βιβλίων σχετικών με τη Βιολογική Γεωργία και την Οικολογία, τα έσοδα από την πώληση των οποίων ενίσχυσαν οικονομικά τη διοργάνωση.

Μεγάλο ενδιαφέρον συγκέντρωσε ο πάγκος με τα οικολογικά γλυκά και σάντουιτς (προσφορές από τους συμμετέχοντες) τα έσοδα των οποίων, επίσης βοήθησαν στη διοργάνωση της γιορτής.

Τα παιδιά είχαν πάλι την ευκαιρία σ' ένα χώρο πάνω στο γκαζόν να δημιουργήσουν παιχνίδια από "άχρηστα" υλικά.

Η γιορτή διοργανώθηκε από το περιοδικό Νέα Σελήνη και τους Βιοκαλλιεργητές Θεσσαλίας. Στο στήσιμό της συμμετείχαν εθελοντές που δούλεψαν με κόπο και μεράκι. Υπενθυμίζουμε ότι μέχρι τώρα έχουν γίνει 5 συνολικά παρόμοιες γιορτές, δείχνοντας ότι ο χώρος μπορεί να λειτουργήσει χωρίς ηθικές και οικονομικές δεσμεύσεις απέναντι σε τρίτους.

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε τη Νομαρχιακή Επιτροπή Αγροτικής Ανάπτυξης Μαγνησίας για την παραχώρηση των εκθεσιακών κατασκευών και των ξενώνων των ΚΕΓΕ Βόλου.

**Οι διοργανωτές
Βιοκαλλιεργητές Θεσσαλίας
Περιοδικό Νέα Σελήνη**

